

ПОЛИТИКИН

8

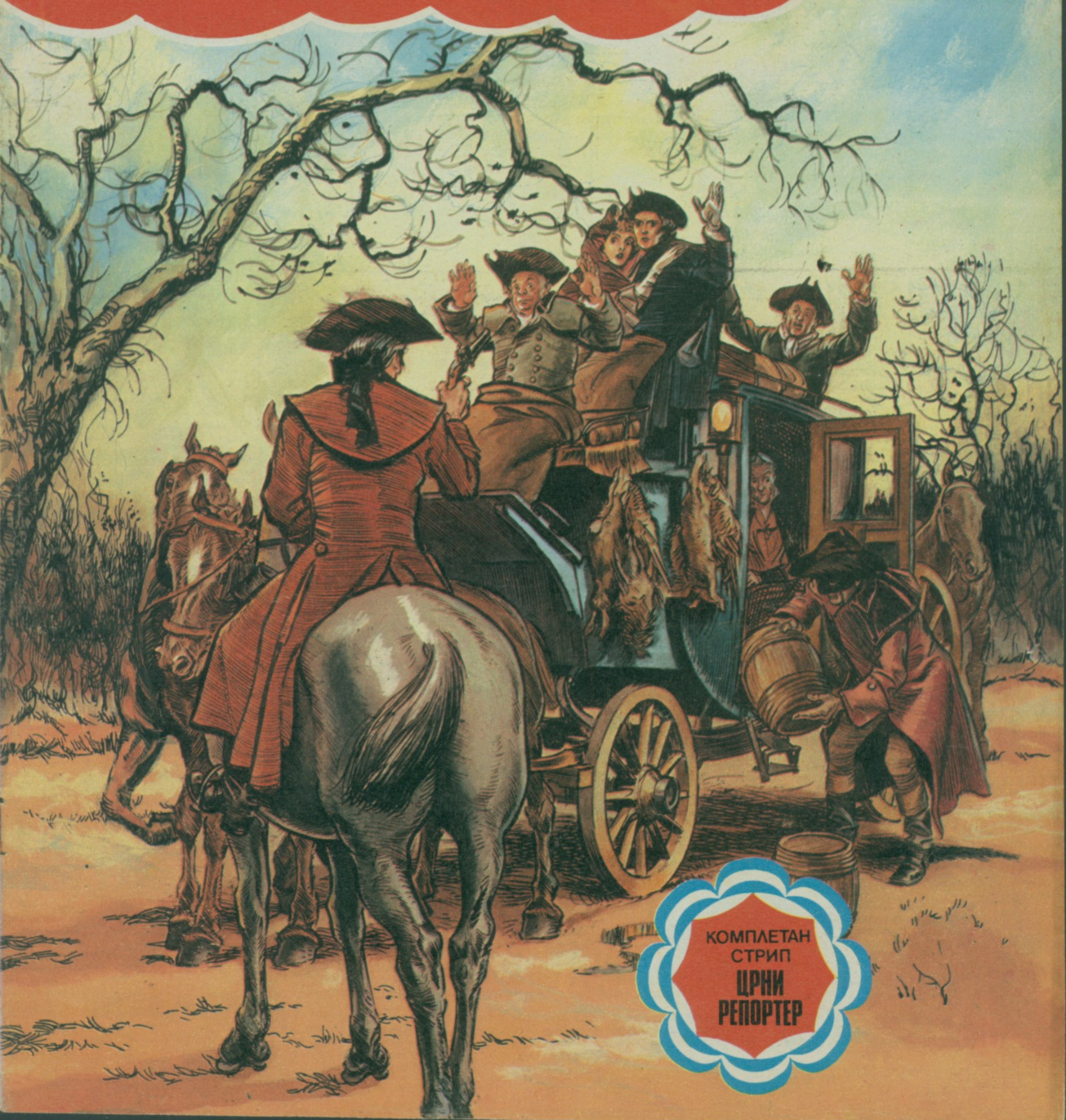
динара

БРОЈ

1429

ЗАБАВНИК

18.5.1979. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XL

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ЦРНИ
РЕПОРТЕР

Ripley

Веровати или не!

РЕЈКЈАВИК

ПРЕСТОНИЦА ИСЛАНДА, ПРВИ ЈЕ ГРАД НА СВЕТУ КОЈИ СЕ ГОТОВО ЦЕО ГРЕЈЕ ВРЕЛОМ ВОДОМ ИЗ ПРИРОДНИХ ИЗВОРА.

ЛИЗИ БОРДЕН

(1860-1927)

БИЛА ЈЕ 1892. ГОДИНЕ ОПТУЖЕНА ДА ЈЕ СЕКИРОМ УБИЛА ОЦА И МАТЕХУ. ЗАНИМАЈЉИВО ЈЕ ДА СЕ НА ПОРОДИЧНОМ ГРБУ БОРДЕНОВИХ НАЛАЗИО ЛАВ КОЈИ ДРЖИ РАТНУ СЕКИРУ.

ЈЕДАН ПАР МУВА

ЗА САМО 6 МЕСЕЦИ МОЖЕ ДА ИМА 100 КВИНТИЛИОНА ПОТОМАКА (КВИНТИЛИОН ЈЕ БРОЈКА КОЈА КОЈЕ ИЗЈА ЈЕДИНИЦЕ СТОЈИ ЈОШ ТРИДЕСЕТ НУЛА).

ГЕНЕРАЛ-МАЈОР

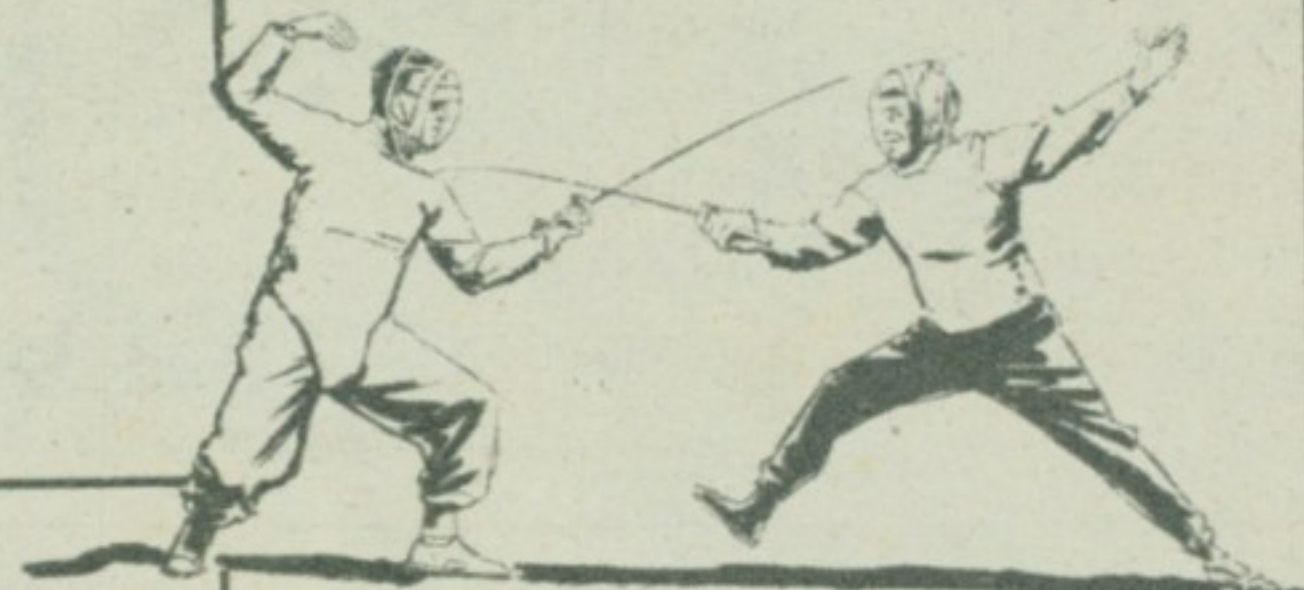
ХЕРНИ БАРИУМ

РАЊЕН У БОК ЗА ВРЕМЕ АМЕРИЧКОГ ГРАЂАНСКОГ РАТА, МОГАО ЈЕ ДО КРАЈА ЖИВОТА ДА КРОЗ ТЕЛО, ОД УЛАЗНЕ ДО ИЗЛАЗНЕ РАНЕ, ПРОВАЛАЦИ ЦЕВ ЗА ЧИШЋЕЊЕ ПУШКЕ.

ТРАКТОРНИ АУТОМОБИЛ

КОНСТРУИСАН У ЕНГЛЕСКОЈ 1930. ГОДИНЕ, ИЗРАЂЕН ОД АЛУМИНИЈУМА У ОБЛИКУ КОРЊАЧЕ, ИМАО ЈЕ КАРО-СЕРИЈУ ТАКО ЛАКУ И МЕКУ ДА СЕ МОГЛА УДУБИТИ ПЕСНИЦОМ.

ЧАРЛС БОТНЕР

ИЗ ЊУЈОРКА ПОСТАО ЈЕ 1897. ГОДИНЕ ПРВАК СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА У СВЕ ТРИ МАЧЕВАЛАЧКЕ ДИСЦИПЛИНЕ: У БОРБИ ФЛОРЕТОМ, МАЧЕМ И САБЛОМ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● израчунато је да би човек који је на Земљи тежак 65 килограма, на Јупитеру имао 163 килограма, а на Месецу, због смањене гравитације, само десет.

● године 1889. Жил Верн пише о видеофону, апарату који омогућава саговорницима да се виде док разговарају. Верн је та-

ко описао сцену у којој један амерички новинар позива из Њу јорка своју супругу у Паризу и видећи да она спава, одлаже разговор за касније. Овај догађај писац је сместио у 2889. годину.

● каравеле којима је Колумбо прешао Атлантски океан биле су веома мале — готово као данашњи рибарски бродови. Највећа, „Санта Марија“, била је дугачка 26 метара, а висока само четири.

● у врату жирафе и миша има исти број пршљенова — седам, као и код свих осталих сисара.

● у „Сојузу 11“, који је лансиран 1971. године, налазио се и мали врт у којем су били засејани лан, купус и лук. Биљке су изникле као и да се нису налазиле у орбити.

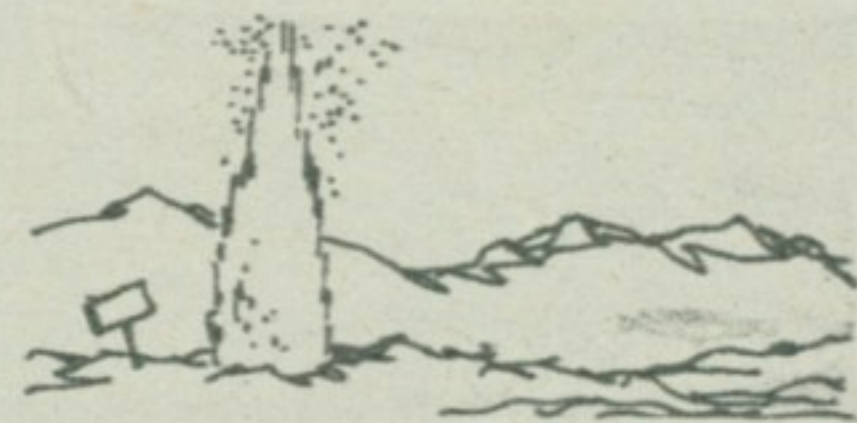
● највећа змија која је икада постојала на земљи била је Gigantophis Eogyrinus, живела је пре педесет милиона година,

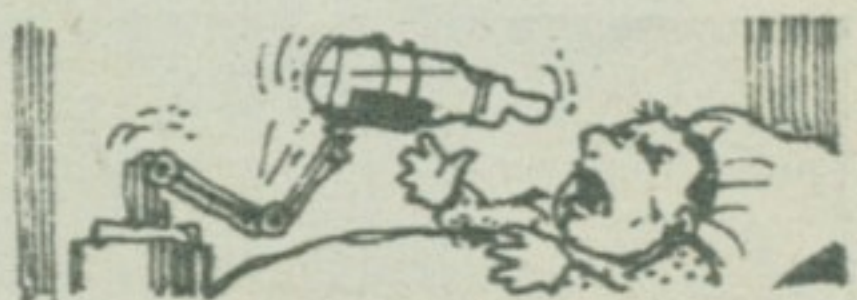
а њен фосил пронађен је у Египту. Данашње најдуже змије живе у тропским шумама Јужне Америке где је виђена анаконда дугачка 11 метара. На Обали Слоноваче 1932. године убијен је питон дугачак 9,81 метар.

● на острву Вајт, на Новом Зеланду, налази се један гејзир чији млаз воде може да достигне

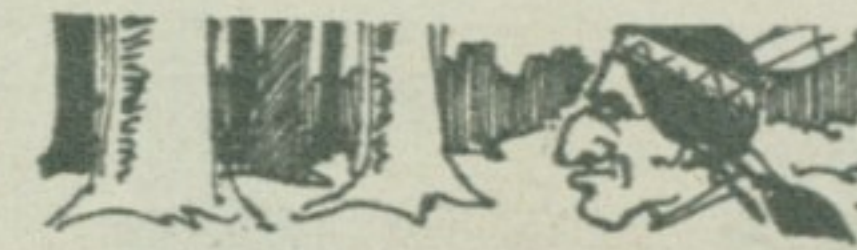
висину од седамдесет метара. Међутим, када се у њега убади парче сапуна, долази до хемијске реакције и водени млаз достигаје тада висину од седамдесет метара.

● недавно је произведена електрична флашица за храњење беба. Чим дете заплаче, она се помера и почиње да га храни, тако да присуство родитеља уопште није потребно.

● секвоје су добиле име по Индијанцу Секвоји који је направио азбуку Чероки Индијанаца, највећег северноамеричког племена.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

60 ГОДИНА
САВЕЗА КОМУНИСТА ЈУГОСЛАВИЈЕ

ИМЕ ЗА ИСТ

Када је 1894. године срушена такозвана „швајцарска кућа“ у самом центру Вуковара и на том месту започета градња нове зграде, грађани су с чуђењем запиткивали једни друге шта ће велелепнију Алекси Пауновићу толика грађевина јер, судећи по обиму темеља, зграда је требало да буде пространа. Осим тога, нико није знао ни да је богаташ склопио уговор са архитектом Владимиром Николићем из Сенте који је за њено зидање предвидео трошак од 102 хиљаде и нешто ситниша форинти!

Убрзо се сазнало да Пауновић подиже хотел, а он је, узгред речено, до свечаног отварања „појео“ око 25 хиљада форинти више од предвиђеног прорачуна!

Хотел са звучним именом „Гранд“ примио је прве госте 1. октобра 1896. године. Нема поузданих података да ли је Пауновићу хотелијерство ишло од руке, али има о радничком покрету у Вуковару чија су душа били пекар Никола Смољановић, грађевински техничар Стјепан Супанц и лакирер Јован Шипош.

ПОДЕЉЕНОСТ И СУКОБИ

Иако се чини да „Гранд хотел“ и раднички покрет не спаја баш ништа, није тако. Само неколико десетина година касније, задруга „Социјалистички раднички дом“ у Вуковару бацила је око на „Гранд“. Међутим, био је то превелик залатај за њене чланове. Решење је тражено и... нађено: одштампано је 15 хиљада тапија на име деоница вред-

О РАДУ КОНГРЕСА У ВУКОВАРУ — НА КОЈЕМ ЈЕ УСВОЈЕН НАЗИВ КОМУНИСТИЧКА ПАРТИЈА — НЕМА ЗАПИСНИКА, АЛИ СЕ ДОСТА ЗНА ИЗ ДРУГИХ ИЗВОРА, НАРОЧИТО БЕЛЕЖАКА ДВОЈИЦЕ ПОЛИЦИЈСКИХ АГЕНАТА КОЈИ СУ ДЕЛЕГАТИМА УПИСИВАЛИ »РЕЦКЕ«.

ности зграде, свака деоница износила је 50 круна, па се 700 хиљада круна, колико је нови власник хотела Миша Готфрид тражио, и 50 хиљада круна за задружну главницу ипак накупило. Тако су вуковарски радници дошли до изузетног крова над главом — Радничког дома — а сама зграда практично постала акционарско добро, остварујући зараду на гостионици, биоскопској дворани...

Можда све то и не би привукло пажњу да зграда Радничког дома није ушла у историју по конгресу Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) одржаној у њој од 20. до 25. јуна 1920. године.

Конгрес је био други по реду од настанка Социјалистичке радничке партије, априла претходне године, и популарно се назива — Вуковарски. Поред промене имена, на њему је донесен Програм и Статут. Конгрес је дошао у јеку тешких услова живота радника и идеолошког лутања неких партијских руководилаца. Последица тога биле су подељеност и фракцијски сукоби. У ствари, Партија је у то време, како је једном приликом рекао друг Тито,

била препуштена сама себи, јер се руководство иживљавало у међусобним борбама. Уопште, док су с једне стране стајали револуционарно оријентисани, на другој страни налазили су се реформисти или центрумаши са причом о незрелости радничке класе и неминовношћу даљег развоја капитализма запостављајући при том национално питање и сељаштво.

Већина радника, иначе неупућених у сукобе врхова, са задовољством је дочекала одржавање Конгреса. Свако месно партијско веће уручило је својим делегатима пуномоћје и дневнице за стан и храну и испратило их на пут.

ДОЧЕК СА ЦВЕЋЕМ

Никада није утврђено зашто је Конгрес одржан баш у Вуковару, премда се из изјава неколицине учесника може наслутити разлог. Наиме, вуковарско Месно партијско веће неколико

Да би све било по реду и закону, за одржавање будућег скупа затражена је дозвола од тадашњег министра унутрашњих дела Љубе Давидовића. Министар се вајкао, али је морао да изда одобрење. О томе је обавестио бана Матка Лагињу и ангажовао две чете војника и 50 жандарма да се у време Конгреса „нађу“ у граду. Војници су дошли из винковачког гарнизона на рачун војног буџета, а жандарми из прадова у околини Вуковара на рачун дневница које су добили, разуме се, свако у својој

Раднички дом у Вуковару у којем је одржан Конгрес

пута се обраћало Централном већу са захтевом да се Конгрес одржи у њиховом граду, наводећи да Вуковар има око хиљаду и по партијских припадника, сопствене организаторе и што је важно — зграду, Раднички дом. На седници Централног партијског већа у Загребу, фебруара 1920, пекар Никола Смољановић је то с поносом истакао.

жандармеријској станици. У Вуковару су о томе ћутали као рибе. Не знајући за то, градско поглаварство их је лепо сместило и још лепше хранило уверено да ће трошкове лако наплатити од жупана.

Вуковарски пролетаријат припремао је Конгрес читавих месец дана. Одређено је око 200 „дрвених редара“ чија је дужност била да штите Раднички дом од могућих провокација и да брину о безбедности делегата. Поред тога, оформљен је Информациони уред и сачињен списак Вуковарчана који ће примити госте на преноћиште.

Делегати из Београда, Србије и дела Војводине приспели су бродом уз Дунав, који је, по свему судећи, специјално за тај пут закупило Централно партијско веће у Београду. Остали су стизали возом. Сви су се јављали у Раднички дом где су добијали упутницу за домаћина у граду код кога ће спавати. Руководство је коначило у згради Дома, а сви учесници Конгреса хранили су се у његовом ресторану. Стан и храну плаћали су новцем од дневница.

Да ли је у питању невероватна случајност, или нешто друго, тек на делегатским упутницама за преноћиште организатори Вуковарског конгреса одштампали су у заглављу да упутницу издаје Комунистичка партија, мада је она то име добила тек током

ГОРИЈУ

рада Конгреса, дакле неколико дана касније. Штавише, пре Конгреса мало ко је знао да ће доћи до промене имена, још мање је неко могао са сигурношћу да тврди да ће она бити усвојена, имајући у виду идеолошко разилажење неких делегата...

Делегате пристигле бродом Вуковарчани су дочекали цвећем. Они су стигли предвече, дан пре почетка рада Конгреса.

О току Конгреса није сачуван ниједан оригиналан документ. Постоје само новински извештаји и неке брошуре са конгресним материјалом (Програм, Статут, резолуције, поздравни телеграми...) Најважнији папир — записник — ишчекао је. Ипак, о Конгресу се доста зна, нарочито из изјава учесника и, што је још једна занимљивост, бележака двојице полицијских агената Глигорија Поповића и Ђорђа Малетића. Они су присуствовали Конгресу по наређењу великог жупана Жупаније сремске и града Земуна са задатком да га одмах обавесте ако почну нереди како би забранио даљи рад Конгреса!

КО ЈЕ ПРЕДЛАГАЧ?

Сачувано је 50 од укупно 51 листића бележака двојице агената. Мисли су им растрзане јер су тешко разумевали партијске расправе и изразе. Седећи у дну сале, пребројали су делегате приликом уласка првог дана и то на тај начин што су на једном листићу ударили „репке“: четири исправно, пету преко њих... и тако редом! Послужили су се и бројањем столица у биоскопској дворани где је Конгрес одржаван, па је један од њих прибележио: „... 18 клупа у четири реда по 5 особа, галерија 40 особа“...

Иако се тачан број учесника Конгреса ни данас не зна, рачуна се да су присуствовала 374 делегата. Међу њима је била и Љубица Ивошевић, жена бугарског револуционара Георги Димитрова родом из једног села између Наталинаца и Раче крагујевачке.

Пре почетка прве седнице делегати су се сликали, а затим отпевали Интернационалу. Поздравни говор одржао је делегат из Сарајева Сретен Јакшић.

Ни до данас није одговорно то ко је предложио и чија је била идеја да Социјалистичка радничка партија узме име — Комунистичка партија.

Конгрес је имао три стенографа: двојицу студената и неког професора стенографије из Загреба који су се стално смењивали. Радили су по систему 30 минута писања, 60 — одмарања.

Увече су преписивали стенограме и заједно са чистим текстом предавали Председништву. Свако је за труд добијао по хиљаду динара дневно!

ЖАНДАРМСКА ПОДВАЛА

За све време трајања Конгреса вуковарски партијски радници, посебно Смољановић, Шипош и Супанц, падали су с ногу. Брижно су пазили да организација ради као сат. Делегати су се одужили Вуковарчанима за гостопримство приредбом на којој су певали, свирали, глумили...

Жандарми и војска размилели су се градом, али за њих посла није било. Истина, чим би на Конгресу почеле да се веју варнице и да центрумаши трују полемику, двојица полицијских агената кренули би према вратима да телеграмом обавесте великог жупана о нередима, али је председавајући ударањем шаке о звоно на столу успевао да заведе ред и они су се враћали на своје место. Једном од петорице из Председништва, Павлу Павловићу, шака којом је „користио“ звоно била је сасвим отечена после Конгреса! Иначе, буре, негодовања и добацавања међу делегатима било је доста. Центрумаши су нарочито саботирали доношење Програма. На крају су остали у мањини.

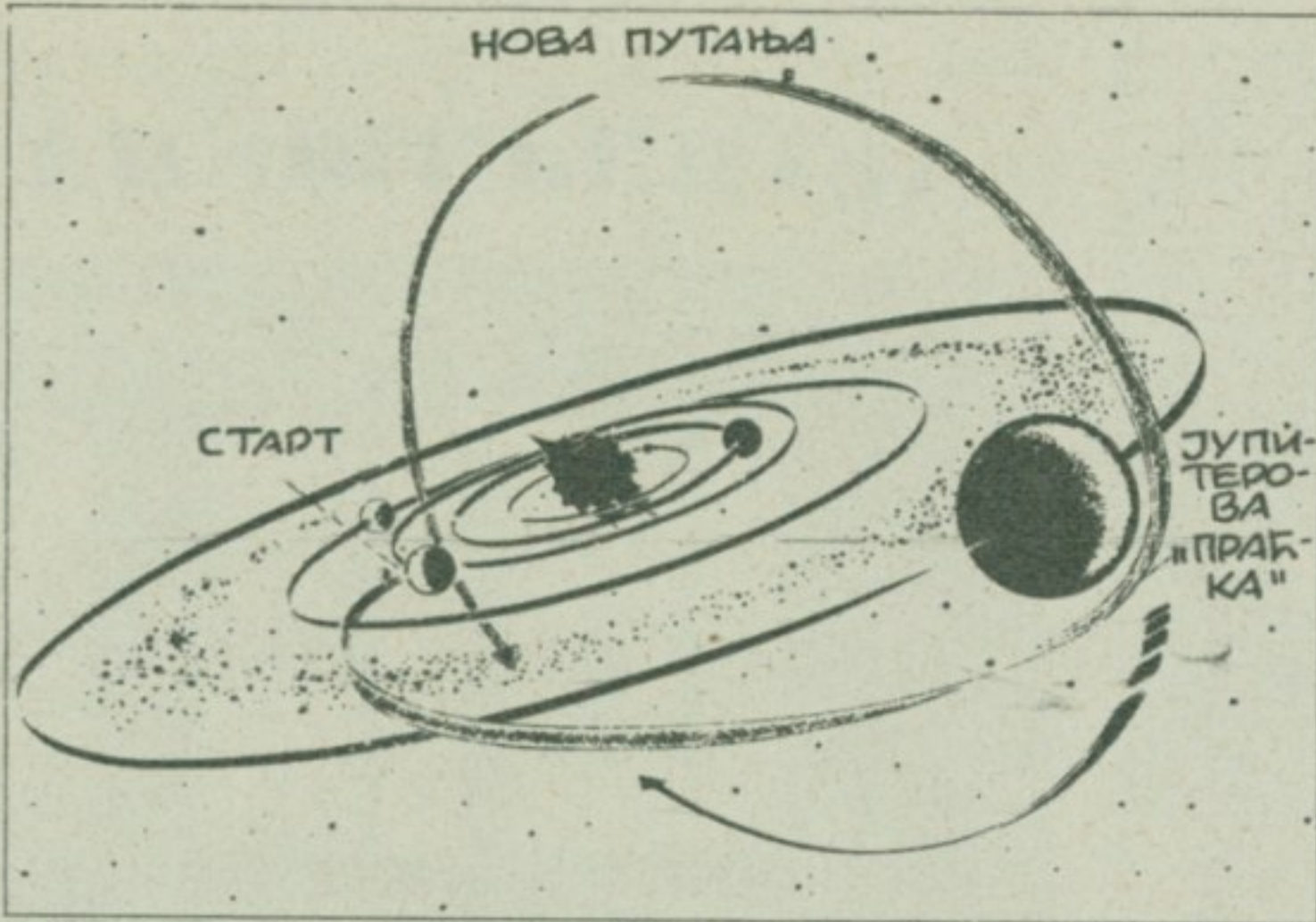
Када је Конгрес завршио рад, делегати, војска и жандармерија су се разишли. Градски оци Вуковара брже-боље су пожурили до великог жупана да наплате трошкове издржавања жандарма, али их је он дочекао са запрепашћењем. Знајући да су жандармима дневнице исплаћене и то још пре поласка на пут, упутио их је да траже паре од њих, самих. Вуковарски представници власти су то и учинили. Жандармима, међутим, није падало ни на крај памети да завлече руку у џеп. Први људи Вуковара опет су закуцали на жупанова врата, али су и овог пута глатко одбијени. Спор око тог новца вукао се неколико година. Безуспешно, градска каса је остала празних шака.

Најбољи закључак о Вуковарском конгресу дао је друг Тито рекавши, на једном месту у извештају поднетом на Петом конгресу КПЈ 1948. године:

„...на њему (Вуковарском конгресу) је дефинитивно завршен процес уједињавања, али и процес отпадања најопортунистичкијих вођа социјалдемократског покрета“.

Миленко Тодоровић

ЈУПИТЕРОВА ГРАВИТАЦИОНА СИЛА ОДБАЦУЈЕ ОБЕ СУНЧЕВЕ СОНДЕ И УПУЂУЈЕ ИХ НОВОМ ПУТАЊЕМ КА СУНЦУ.

ПУТОВАЊЕ НА СУНЦЕ

Две америчке космичке сонде, које ће полетети 1983. године, биће први човеков роботски извиђач. Оне ће „изблиза“ осматрати Сунчеве половине и у току свог лета извршити тридесетак научних експеримената. Једну од тих

сонди опремиће NASA, а другу ESA (америчка и европска агенција за истраживање космоса).

Лансирање сонди ће се извршити са „космичког таксија“ који ће тада — како се предвиђа — већ обављати редовне летове око Земље и враћати се

на њу. Сонде ће полетети у правцу Јупитера смером супротним у односу на Сунце! Међутим, кад га делимично облете, искористиће гравитациону силу те велике планете која ће их, онда, одбацити из равни еклипике (на основу које се одређују положаји равни кретања свих планета) и скренути ка Сунцу. Ипак, путање лета ка Сунцу предвиђене су тако да једна сонда доспе близу северног, а друга јужног пола наше звезде. Рачуна се да ће сонде од дана лансирања до Сунца путовати око четири године.

До сада су „сунчев ветар“, међупланетарна магнетска поља и честице

АУТОР ОВОГОДИШЊЕ ШТАФЕТНЕ ПАЛИЦЕ ЈЕ МИЛЕНА БРАНИСЕЉ, СТУДЕНТ ПОСТДИПЛОМСКИХ СТУДИЈА АКАДЕМИЈЕ ЗА ЛИКОВНУ УМЕТНОСТ У ЉУБЉАНИ.

ШТАФЕТА МЛАДОСТИ

СИМБОЛ ОД ЧЕЛИКА

Штафета младости са поздравима председнику Титу за његов 87. рођендан кренула је из железаре Равне у тренутку када је нова пећ почела да избацује прве тоне челика. Равне на Корошкем увек су биле значајан центар радничког и комунистичког покрета. У Крефовом млину на Равнима одржани су II и III конгрес Савеза комунистичке омладине Југославије. Било је то 1923. и 1926. године.

Ове године Штафету младости 24. марта понели су млади радници — ливци Јоже Јурак, Макс Крагелник и Винко Крањц. Они су први колективни носиоци штафете који тиме симболишу идеју друга Тита о колективном руковођењу и одговорности радника.

Штафетна палица је висока 480 mm, а пречник кој је од 32 до 63 mm.

Тешка је 550 грама. Састављена је од две челичне цеви које спаја прозирна цев од полиестера. Челик је симбол чврстине и јединства младих, а светли полиестер њихових светлих идеја. Цеви су везане са осам челичних ребара, колико има и република и покрајина, повезаних у југословенску заједницу народа и народности.

У прозирној цеви налази се челична спирала са кинетичким члановима који симболизују чланове нашег друштва и раст идеја самоуправног социјализма. Спирала се успиње у седам завоја, као сећање на седам секретара СКОЈ-а. На врху палице налази се угравирано основно обележје — цвет са осам латица. Тај пролећни цвет симболизује самоуправну Југославију.

М. Л. 5

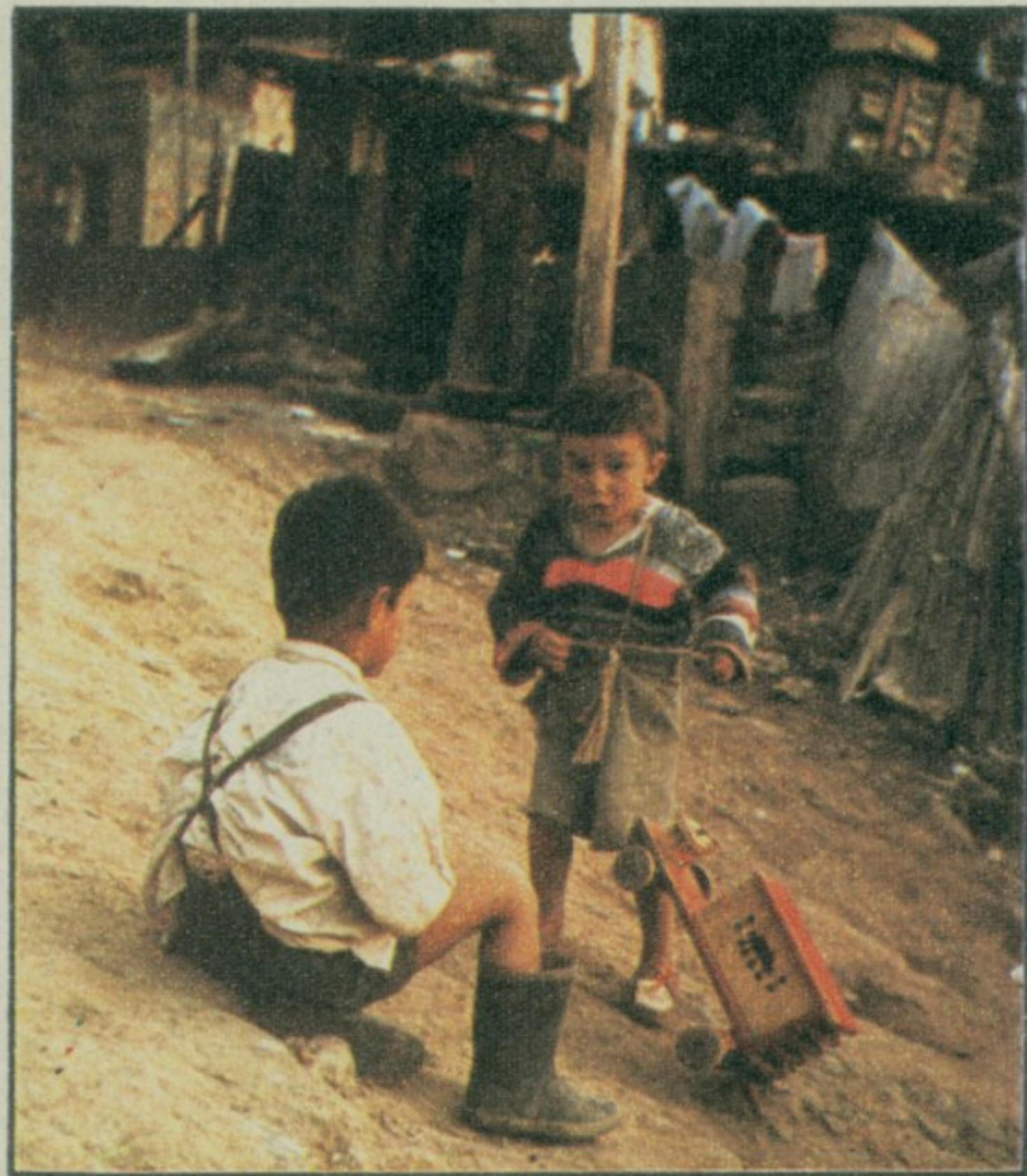

1979. — Међународна година детета

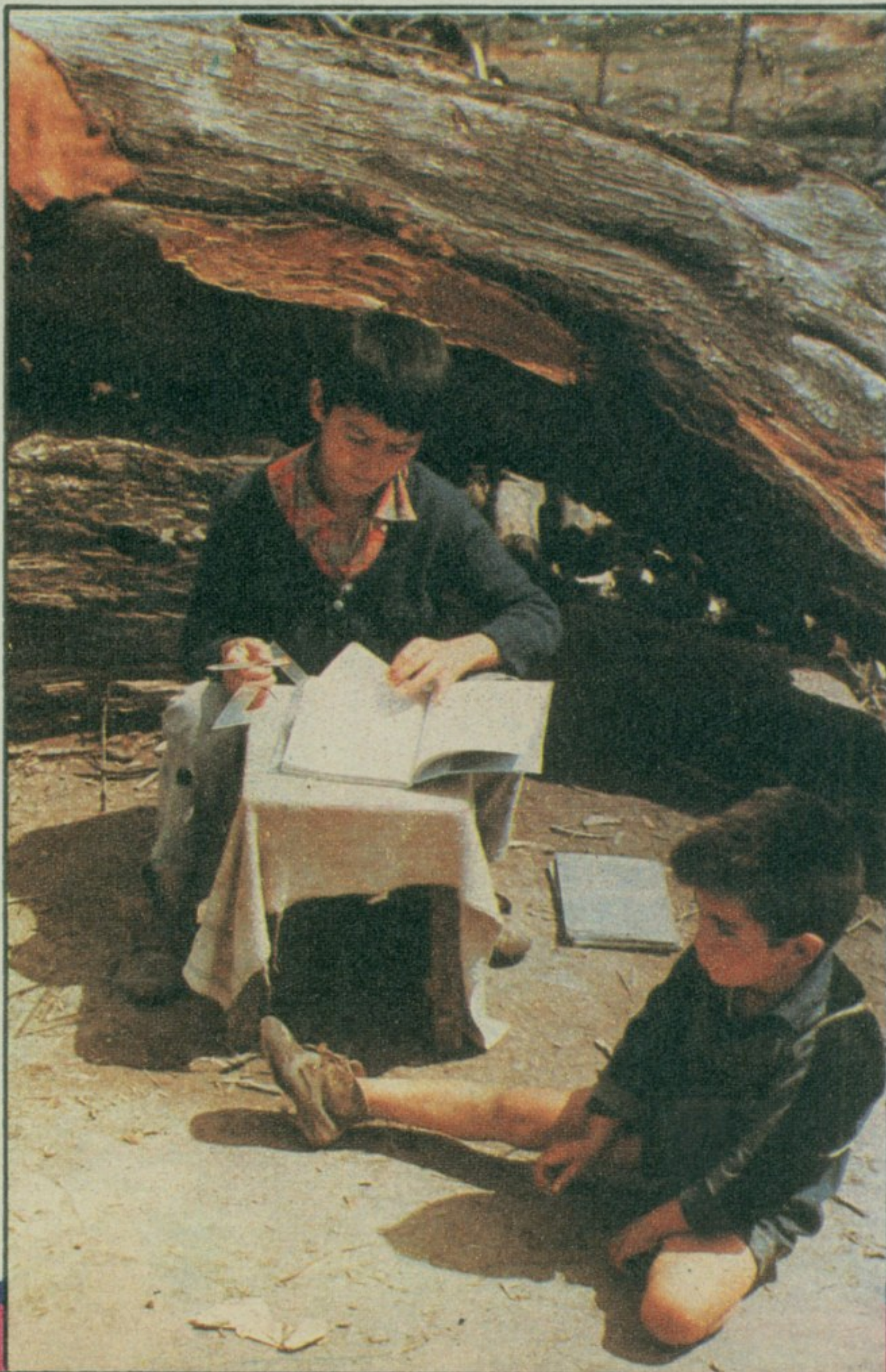
ДЕТИЊСТВО НА РУБУ ГРАДА — БОГОТА

ШТА ИХ ЧЕКА?

ЧЕТВРТИ ДОШЉАКА — Око Боготе, главног града Колумбије, никла су сиротињска насеља дошљака који у великом граду траже посао и могућност бољег живота. Мало је вероватно да ће ико од њих успети да се пресели у неку „финију“ четврт Боготе. Сигурно је само то да ће се већ за седам година број људи у свакој од сиротињских четврти удвостручити. Од тога да ли ће старији наћи посао и да ли ће успети да саграде учерицу која ће служити као привремени дом, зависи и њихово детињство. Храна и кров над главом, ма какви они били, још ће се и наћи. Хоће ли и друге важне потребе ове деце моћи да се задовоље?

ДРВЕНИ КАМИОН — Само они најмлађи имају времена за игру, али ретко који има и ту срећу да му се у рукама нађе права играчка. Луксуз је и дрвени камион овог дечака. Његова нешто старија браћа или сестре се не играју. Као и родитељи, трагају за послом. Овај малишан има и срећу да живи у четврти у којој је подигнут здравствени центар. Уколико се разболи, једанпут недељно, за њега је ту и лекар-интерниста који ће моћи да му помогне. Становници ове четврти схватили су да помоћ не може увек да долази само од других — зато је један члан овог насеља савладао прву помоћ. И то је напредак — уколико се неко од деце повреди, сада постоји неко коме може да се обрати.

ГАЈБА ЗА ЈАБУКЕ — У његовој кући можда и нема стола на коме би могао да пише свој задатак, а можда је унутра исувише тамно. Док сунце сија, задаци могу да се раде и на гајби за јабуре. Већина родитеља жели да им деца добију неко образовање, а с њим и шансу да касније нађу запослење које ће бити боље од њиховог. Овај дечак живи у четврти чији су становници заједничким средствима успели да саграде основну школу. У једној јединој учионици стичу се она основна знања која ће ову децу ипак издвајати од потпуно неписмених малишана између шесте и дванаесте године живота, а којих ће 1985. године само у Латинској Америци бити 9 милиона.

Прошле године свет је добио 125 милиона нових становника. Дванаест милиона тих беба неће доживети ни свој први рођендан. Податак је страشان, али трагедија многих који ће преживети можда је још већа.

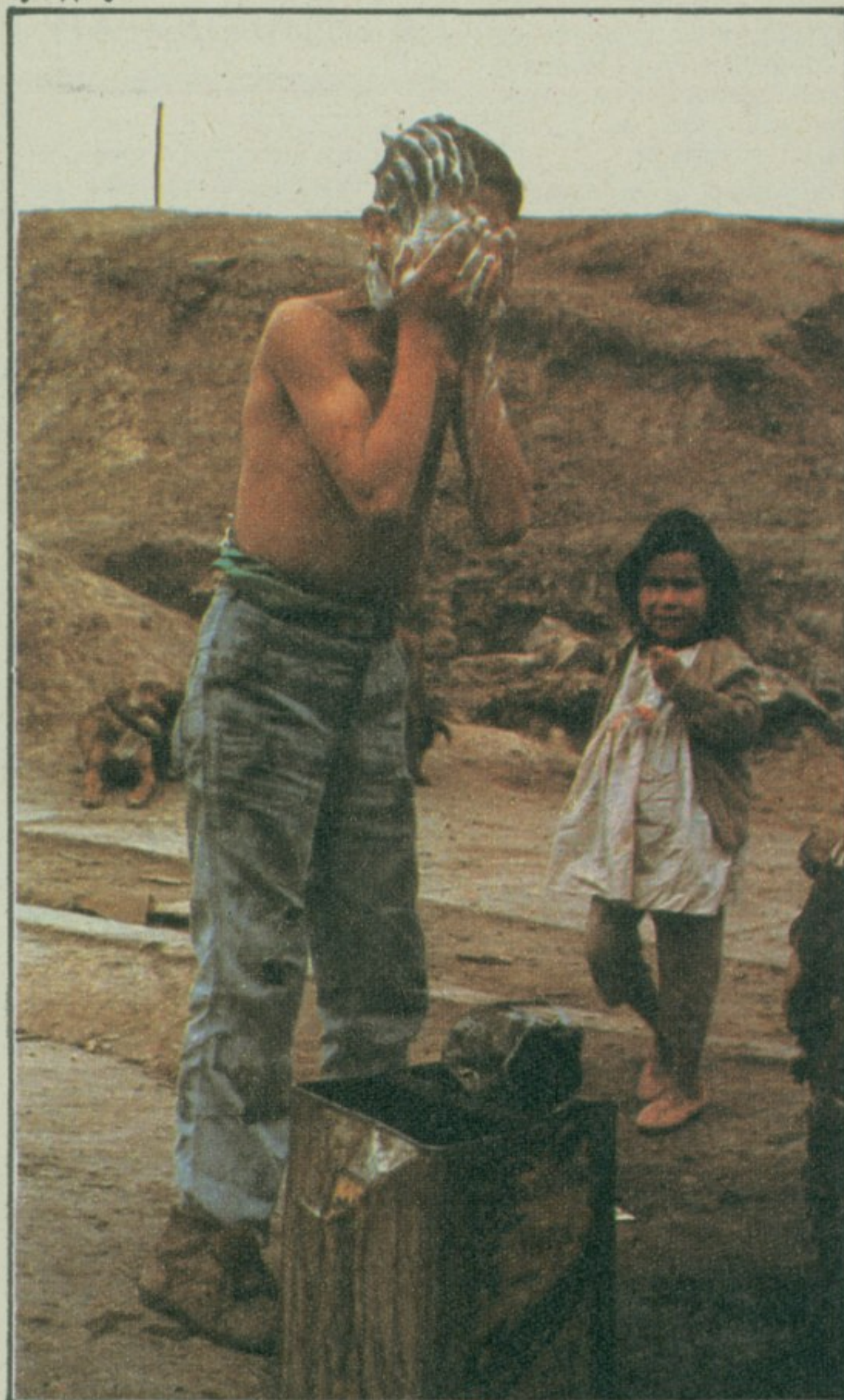
Већина — изражено језиком процената она износи преко 81 одсто — никада се неће довољно најести, спаваће у кућама у којима можда неће имати ни свој кревет, а намоли собу, воду ће захватати са неке заједничке чесме или извора до кога ће морати да пешачи, боловаће од заразе које, у већини случајева, неће имати ко да лечи.

Дете рођено у једној од сиромашних четврти Боготе, у Колумбији, може се чак сматрати повлашћеним у односу на неко дете са афричког или азијског континента. Чињеница да је дошло на свет у овој земљи на северо-западу јужноамеричког континента обећава му да ће доживети 60 година. У односу на немо дете из Бурундија, у Африци, коме статистика не предвиђа век дужи од 39 година, мали Колумбијац, свакако, има више среће.

МАЛИ ПРОДАВАЦ НОВИНА — Док старији трагају за зарадом која ће највероватније бити једва довољна да се породица прехрани, најмлађи лутају градом. Неки и просе. Мали продавац новина, срећака или чистач ципела спадају у оне срећније — они су нашли посао и зараду која ће можда бити довољна да се за један дан нахрани једна гладна уста. Ни старији немају боље изгледе. У град долазе без икаквих квалификација, па тако већина становника сиромашних четврти налази само оне најтеже и најслабије плаћене послове. Највећи број тих људи запошљава се на градилиштима великог града — ту подижу куће у какве се ни они ни њихова деца можда никада неће уселити.

И ВОДА ЈЕ ЛУКСУЗ — У насељу удерица склепаних од дасака, кутија и најлонских кеса вода је прави луксуз. Ње ни у једној од таквих кућа нема, а често до заједничке чесме мора да се пешачи и чека на ред. Градска управа Боготе помогла је да нека насеља добију струју, канализацију и чесме. Дошљаци су саградили домове на земљишту које су „освојили“ на препад, а тужбе правих власника и напори да их иселе углавном су безуспешни. Тамо деца расту са сазнањем да чак ни потлеушица у којој живе нема права да буде ту где је.

МАМИНА ЗАРАДА — Чак и старе гајбе за пиво могу да послуже као извор зараде. Локална пивара сарађује са становницима четврти — гајбе које више не могу да се употребљавају за паковање, могу ипак да се искористе. У овој „радионици за оправку гајби“ углавном су запослене жене. Оне их растављају, исправљају ексер, а дрво које више не може да се употреби — деца односе за огрев. Дневна зарада од неких 60 динара није велика, али мајка-радница ипак се враћа кући са парама које ће јој омогућити да купи бар нешто хране за децу. А да би зарадила тих 60 динара мама је морала да оправља — 70 гајби.

ТОПЛИ ОБРОК — У једној од четврти социјална служба града подигла је и обданиште. Најмлађи ту добијају и топли оброк за чије спремање запослене мајке можда не би имале времена. За месец дана боравка родитељи плаћају око 20 динара. Постојање ове установе пример је сарадње између друштва и оних којима је помоћ потребна. Сума коју породице издвајају чак и за њих није превелико оптерећење, али ипак исплаћује бар део трошкова око одржавања центра.

ПОГИНУЋЕТЕ!

ПЛАШЉИВИ
ЈУНАК

Мршава смеђокоса жена за воланом није обраћала пажњу на пут пред собом, знала га је већ напамет. На седишту поред ње налазио се њен шеф Декстер Бексли, власник ресторана у којем је радила. Обично нису много разговарали.

Кола којима је управљала припадала су њему, али како је Бексли патио од срца, тридесет петогодишња Наоми Клинтон често га је замењивала за воланом. Готово свакодневно прелазили су тих петнаестак километара од посла до куће заједно. Бексли би обично дремао, Наоми мислила о деци и вечери на коју чекају. Иако то није знала, вечера је тога дана морала да причека...

ТА ГОМИЛА СЕ МИЧЕ!

У једном тренутку обоје су, отприлике километар пред собом, угледали стуб црног дима. Није им требало много да дођу до места несреће: наспред пута, преврнут и сав у пламену, лежао је велики камион са приколицом.

Његов возач Ален Мартин покушао је неколико минута раније да претекне један други камион пун буради са лако за-

НАОЧИГЛЕД ОКУПЉЕНИХ, ЧОВЕК ЈЕ ГОРЕО, АЛИ НИКО СЕ НИЈЕ УСУЂИВАО ДА МУ ПРИЂЕ — БУРАД СА УЉЕМ МОГЛА СУ ДА ЕКСПЛОДИРАЈУ У СВАКОМ ТРЕНУТКУ!

паливим моторним уљем. У тренутку мимоилажења из супротног правца се појавио аутомобил...

Мартин је нагло заочио, његов камион се занео и ударио у приколицу натоварену буради са уљем. Од силне ударца три буре та откачила су се и откотрљала на пут. Мартинов камион се преврнуо и истог часа запалио.

Када су Наоми и њен сапутник стигли, група ужаснутих посматрача већ се окупила око места судара, али су се сви држали на сигурном растојању од врелог пламена.

Наоми се увек ужасавала ватре и несреће и у првом тренутку није ни намеравала да заустави кола, све док није угледала бурад и схватила да она у сваком тренутку могу да експлодирају од ватре у њиховој непосредној близини. Паркирала је кола у страну и изашла.

— Шта се догодило возачу? Да ли је успео да се извуче? — упитала је људе.

Један од њих прво је са-

мо одречно завртео главом, а онда рекао:

— Није, још је тамо.

У том тренутку Наоми је, отприлике три метра од запаљеног камиона, угледала неку гомилу која се пушила. Ужаснута, приметила је како се то у шта гледа мице.

— То је он, морамо да га извучемо! — почела је да виче изbezумљено.

Мартин је успео да искочи из кабине и сада је, пузећи, покушавао да кроз усне, натекле од пликова, процеди позив упомоћ. Читаво тело било му је покривено тешким опекотинама, а сваки покрет изазивао је таласе бола.

ОВО ЈЕ КРАЈ!

Не чекајући да јој се неко придружи, млада жена је кренула ка пламену. Неко је повикао:

— Чувајте се, та бурад ће експлодирати!

Пре него што је успела да направи још један корак, неки човек је зграбио за руку и повукао назад:

— Луди сте, погинућете!

Ипак је успела да се истргне: лагано, корак по корак, пузала је ка човеку који је ту, пред свима, умирао у страшним мукама. Кад је најзад стигла до њега, видела је да му глава лежи свега неколико сантиметара од буради која су сваког часа могла да полете у ваздух.

И баш кад је то помислила, заглашила је страховита експлозија:

— Ово је крај! Није требало да ово радим. Више никада нећу видети своју породицу.

Требало јој је неколико секунди да схвати да је експлодирала једна гума запаљеног камиона.

Прво је подигла израњављену, црвену руку Алена Мартина, а онда схватила да му тако неће помоћи. Да би угасила пламене језичке који су захватили његову одећу, легла је преко њега.

Људи који су до тада без речи гледали шта се дешава одједном су и сами кренули у помоћ. Њихови напори да се пробију неколико пута су пропадали — заустављали су их страховита врелина и густ дим.

Усред пламеног обруча млада жена, и сама потпуно исцрпљена, држала је у крилу главу повређеног возача и мрмљала речи утехе. Сцена је подсећала на ка-

дар неког авантуристичког филма. Све је било ту, и човек у опасности и млада жена која, мада у смртној опасности, покушава да га спасе. Али овде се заиста радило о животу и смрти.

Наоми је стварно одлучила да ни по коју цену не одустане. Устала је и почела да вуче рањеног човека од опасне буради. Није ни приметила да је добила помоћ, све док је неке руке, много снажније од њених, нису подигле. Неко други, одвукао је и Алена Мартина.

Неколико тренутака касније зачуло се завијање сирена са полицијских и амбулантних кола. Ален је одмах пребачен у болницу. Жена која му је спасла живот лежала је на земљи. Онеспостила се од страха.

ПОСЕТА

Наоми се ускоро освестила; устала је и још опamuћена направила неколико кругова, а онда рекла:

— Морам кући. Деца чекају вечеру. Мој муж је диван, али знате какви су мушкарци, не умеју да се снају. Нарочито када се деси нешто непредвиђено.

Следећа три дана Наоми Клинтон из Кокома у Индијани покушавала је да сазна нешто о човеку коме је спасла живот. Није чак знала ни његово име, а у локалним новинама није било никаквих вести о несрећи.

Онда се, једног недељног послеподнева, звоно на вратима Клинтонових огласило. Представници болничког особља дошли су да јој у Мартиново име захвале за оно што је за њега учинила.

Мартин се једно време налазио у критичном стању. Сада су га већ преместили из шок-собе, чекали су га још неки захвати на пластичној хирургији и једна операција очију, али је био изван животне опасности. Лекари су се надали да ће се извући.

И јесте. Месец дана касније породица Клинтон добила је још једну неочекивану посету — Мартина Алена. Готово с неверицом гледао је у крхку младу жену којој је могао да захвали што је жив.

Те 1962. године Карнегијева фондација, онај њен део који је додељивао награде за изузетне подвиге, уручио је сребрну медаљу домаћици која и данас тврди да се ужасавала саобраћајних несрећа и ватре.

М. И.

Dik
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

КЉУЧНА РЕЧ ЈЕ — ДОЛАР

КРИЈУМЧАРСКИ РАТ НА ФЛОРИДИ

Крајњи југ САД постао је центар криминала који се, по проценама многих, може сврстати у нај-уноснију »индустријску грану« ове земље...

захтева. Јер, често имају сопствене јахте, извиђачке авионе, моторне чамце за преузимање робе на мору и најсавршенија средства комуникације.

Командант Џон Ајкен, начелник одсека за дрогу обалске страже Флориде, каже:

— Чинимо све што можемо да их зауставимо на земљи или у ваздуху, али за сада још нисмо спремни за њихов потез који нас не би изненадио — борбу коју ћемо, можда, морати да водимо и испод површине мора.

Зараде су такве да се од кријумчара заиста може очекивати да своју робу почну да пребацују и подморницама.

Велики број хашпења обави се захваљујући анонимним пријавама. Колико је једна таква »успешно« изведена полицијска акција заиста успешна, тешко је рећи. Често се, у ствари, ради о томе да је неко »с врха« одлучио да жртвује пар »ситних риба« и неку мању испоруку. Сасвим је могуће да се у то исто време на неком другом месту

одиграва испорука и пријем огромног товара.

Велики профити, то је јасно, леже у великим количинама. Кријумчари чес-

Жртве су некада и недужни грађани које зла срећа нанесе на пут кријумчарима. Већина не доживи да касније то своје

Страшна »флоридска веза« у једном случају је пренинута и детектив може пребројати доларе које је требало заменити за »робу«.

Л ва авиона надлећу Флориду тако близу један другом да на радару изгледа као да је само један. Не напуштају своју чудну формацију све док се, у тренутку када стигну до једне усамљене пољане погодне за слетање, не одвоје.

Њега на земљи сачекује камион. Преношење товара из летелице у камион обавља се муњевито. Све је, очигледно, савршено уиграно. Авион који се није спустио учиниће то на аеродрому у Мајамију. Царина ће моћи да прегледа и преврне сваки шраф — ништа неће наћи. Роба је испоручена на пустој пољани...

Зараде које доносе кокаин, марихуана или нека друга врста дроге огромне су, и у највећем броју случајева за оне на врху ове страшне пирамиде криминала, доносе профите какви се не могу извући ни из једне друге врсте законитог посла.

Отуда ваљда и спремност многих да се упусте у ову врсту посла. Полицајци кажу: свако може да буде кријумчар. И бизнисмен са беспрекорном биографијом и посаде авиона жељне авантуре, било који младић или девојка који сањају о »ролс-ројсу« и пензији у двадесет и петој. Кључна реч увек је — долар.

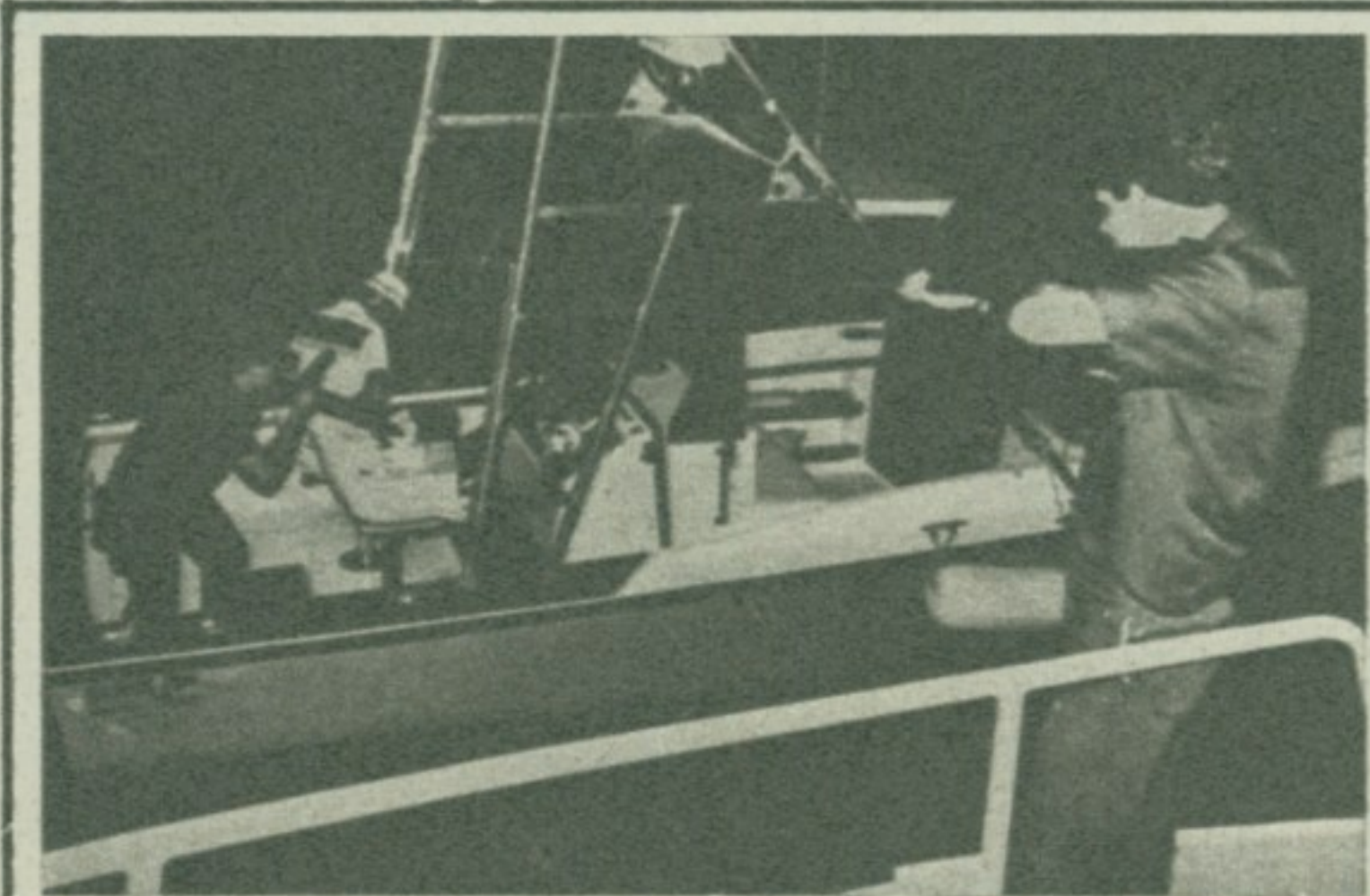
Њих ова »индустрија« доноси у гомилама. Кријумчари каткада зарађују по милион долара месечно — довољно за живот на високој нози, али неопходно и за опрему коју трговина

ЛАЖНИ МАМАЦ

Описана сцена само је једна од операција каквих у САД има све више. Кријумчарење дрога претворило се у праву индустријску грану која се, по процени многих, најбрже развија.

Онај други, на радару невидљиви, авион носио је товар марихуане из Јужне Америке — читаво богатство за њене трговце, преносиоце и растураче.

Полицијски подаци говоре да је Флорида постала центар међународне трговине дрогом. Између представника закона и оних с његове друге стране води се рат који каткада губе кријумчари, каткада закон, али увек »неумешана« трећа страна — наркомани, они којима је роба намењена.

На јахти, можда, има »робе«, али то није разлог да се представници закона радују. Врло је могуће да је бродић само мамац који треба да скрене пажњу са неке веће испоруке.

Ови кријумчари стигли су до краја пута: у комбију се налази довољно дроге која ће их доживотно ставити иза решетана.

то користе посебне врсте преса како би у бале стало што више дроге.

искуство неком исприча. Ризик и награде исувише су високи да би кријумчари из свог посла могли да исклуче и убиство.

М. И.

НЕОБИЧНИ КРЕМАТОРИЈУМ

Неки им се диве и поистовећују их са одметницима легендарног Дивљега запада или мало ближњим »херојима« из доба прохибиције. Велика већина ипак зна да ова нова врста криминалаца сеје много страшнију врсту од својих (сада се чини, наивних) претходника.

Добру представу о размерама кријумчарског зла имају становници једне четврти у чијој се близини налази добро чуван »крематоријум« на коме се дневно спаљује око 30 тона заплених дроге. Сигурно још пластичнију и грознију слику имају породице наркомана ухваћених у мрежу из које нема излаза.

Микијев
ЗАБАВНИК

ИЗЛАЗИ СВАКОГ
ПОНЕДЕЛЈКА

Занима ме но је
измислио клавир?
Данијела Грбић,
Сутјеска 2
Крагујевац
СКО
Нано је настао клавир?
Санела Петровић,
Београд

270 ГОДИНА КЛАВИРА

ИЗМЕЂУ МИНА, У ПЕСКУ

Британске јединице за чишћење минских поља имала су 1945. године доста посла у великој пустињи између Египта и Либије; тамо су, три године раније, у тенковским биткама између одреда британског маршала Монтгомерија и „пустињске лисице“ Едвина Ромела, сами Енглези посејали доста мина. Људи који раде тако опасан посао кас што је тражење и демонтирање мина спремни су на све, али песак Ел Аламеина приредио им је изненађење чудесније и од фатаморгане!

Када се помолио један огроман предмет, обложен гипсом а троугластог облика, војници су почели да се смеју.

— Гле, замка за идиоте — повикао је неко и почели су да припремају дизање у ваздух „глупе грдосије“, мине коју су, очигледно, оставили Немци. У последњем тренутку из камиона којим су се возили и који је стајао подаље, искочио је шофер, Јеврејин Анвер Карми, и машући рукама, избежумљен, викао:

— Не, не дирајте га, то је клавир!

Анвер Карми, иначе пијаниста, био је у праву. У гипсу је стварно био клавир и то изванредан, прави музејски примерак, са скулптурама и орнаментима. Да човек не поверује својим очима! Одакле тај клавир у пустињи? Зашто у гипсу и зашто закопан? Све је то тек доцније изишло на видело... Када је, годину дана после тог не повероватног ископавања, Анвер Карми по други пут спасао исти клавир — тада откупивши га „за буд зашто“ са војног отпада — отпремио га је у музеј.

МУЗИКА НА ФРОНТУ

Тај изванредан примерак клавира, конструисан око 1800. године у Италији, припадао је генералу Ромелу — иначе одличном пијанисти. Клавир је био израђен у Сијени, за италијанску краљевску породицу. Када је Мусолини дошао на власт, иселио га је из палате у Монци, а затим поклатио Ромелу.

Ромел је, причало се после, толико волео тај клавир и његов изванредан звук да га је — понео и на фронт! Куда се кретао ге-

нерал, кретао се и клавир. Међутим, после пораза „пустињске лисице“ код Ел Аламеина, немачке трупе су на брзину морале да се повлаче и није било времена за паковање и транспортовање клавира. Ипак, генерал-пијаниста није напустио своје скровиште док није обезбедио клавир: оба-вијеног у гипс, како га пустињски ваздух не би расушио, закопао га је у песак.

Да ли је чекао боље дане па да се врати по инструмент, није се сазнало, а није ни важно. Ето, клавир је читав, са свим својим украсима и налази се у једном израелском музеју.

ПЕРА ЗА КЛАВИР...

Тај Ромелов клавир занимљив је и због тога што је један од ретких сачуваних примерака из доба младости овог инструмента. Јер, клавир данас има укупно 270 година — што може да изгледа много али је у односу на друге инструменте прилично мало...

КАДА ЈЕ ПОЧЕТНОМ 18. ВЕКА У ЕВРОПИ ПОНЕСТАЛО ГАВРАНОВА, ЉУБИТЕЉЕ МУЗИКЕ ЗАХВАТИЛА ЈЕ ПАНИКА. СВАКАКО НЕ ЗБОГ ГРАКТАЊА...

У ствари, требало је да прође више векова па да се неко сети да монокорду, древном инструменту из 12. века који је имао само једну жицу, дода још неколико, а касније и дирке. Тако је у 14. веку настао клави-корд.

Међутим, клави-корд је само претеча, и то далека, клавира. Био је направљен у облику омањег сандука. Његове металне дирке произвођаче су, ударајући на

притисак прста о жице, доста фини, „сребрнаст“ звук. Клави-корд се користио за кућно музицирање. Обично је имао обојене дирке — тако да се могло и „видети“, а не само чути који је тон одсвиран. Бах је имао клави-корд са пет октава и на њему је вежбао и подучавао ученике.

Али, мада је клави-корд у 18. веку добио ноге и назив клавир — био је још далеко од правог... Можда нешто ближе њему било је чемба-

ло: инструмент у облику троугласте кутије, са два, а после и три реда дирки, са више педала за регистре, богато украшен, оличење барока и рококоа.

Тон се на чембалу пости-зао доиста оригиналним начином: жицу је окидало за-шиљено перо из гаврановог репа! Не било које перо, већ оно главно, па је стога било потребно уловити оно-лико гавранова колико је било дирки и жица, то јест 55... У почетку је све то ишло лепо. Међутим, гавра-нова је полако почело да понестаје и било је потребно под хитно пронаћи неки бољи начин. А људима се много допадао тај меки тон чембала!

ШТА МОЖЕ — »СПАЧЕН«

На обострану срећу (гавранова и музичара), Италијан Бартоломео Кристо-фори направио је 1709. године величанствен инстру-мент који је назвао форте-пијано. Другим речима, ро-ђен је клавир. Имао је све одлике данашњег, опсег од осам октава, јачи, а финији звук који је омогућавао бо-љу динамику, већу певљивост а и прецизност... Да-кле, све је било боље него код чембала! А о жице су сада ударали фини, мали, дрвени чекићи пресвучени филцом.

До данас су сачувана само два примерка Кристо-форијевих клавира. Али, клавир као инструмент не-престано се усавршава, а најпознатији произвођачи своје експерименте држе у највећој тајности. Ту пред-њачи енглеска фирма „Стенвеј“, која носи назив по чувеном градителу кла-вира такозване „енглеске механике“. Исто су тако познати (и скупи) клавир „Бехнштајн“, „Блитнер“, „ер-ер“, „гаво“, „плејел“, „ферс-тер“, „јамаха“...

Иначе клавир — „вечити инструмент“ — има данас модерне, електричне вари-јанте, за потребе нове музике. Што се класичног клавира тиче, у ово ђудљи-во време он користи и за неке сврхе које немају ни-какве везе са музиком. Та-ко је пре двадесетак година позната фабрика аутомоби-ла „ситроен“ избацила ре-кламни фотос „спачека“ у који је био утоварен цео концертни клавир! Да по-каже колико простора има у овом малом возилу... А у Америци и Енглеској групе студената постављају ре-корде уништавајући клавир за што краће време, за са-мо неколико минута.

Ти су рекорди, уистину, највећем броју људи не-схватљиви и недопустиви. На жалост, обично је лакше уништити него стећи — па то важи и за клавир, ин-струмент усавршаван ве-ковима.

ГУСКА ЈЕДНОГ

ИЗ РОМАНТИЗМА — Овај ловац потиче из времена романтизма. Налази се у богатој збирци Жака Дамијеа из Париза. Луксузна кућа овог обожаваоца аутомата пуна је најразличитијих примерака: има ту и мајмуна и клонова, и животиња, и птица, и мађионичара, и лутака које свирају и играју.

НА ПУТ, НА ПУТ... — „Писац“, тако се зове други аутомат, ремек-дело Пјера Жаке-Дроза, кога заједно са „Свирачицом на клавсену“ и „Цртачем“ познаваоци сматрају најчувенијим аутоматима на свету. Тај дрвени дечачић умаче повремено гушчије перо у мастионицу, притом очима прати покрет руке, затим пише. И то стварно, као што његова старија „сестра“ стварно свира! Његов механизам може подешавати тако да он напише сваку реч и краћу реченицу! Жаке-Дрозов син творац је „Цртача“, исто тако изванредног аутомата који је ликом много подсећао на „Писца“, а када се навије, „умео“ је да нацрта ликове енглеског краља Џорџа III, његове супруге, затим Луја XV, па једног псића и малог Амора са лептиром. Довољно да одушеви и запрепасти сваког ко га је видео. А у то време, читави конвоји посетилаца долазили су у Нешател да се диве аутоматима Жаке-Дрозових. Богаташи су путовали чак из Немачке, Француске и других земаља да би видели ова, у то доба светска, чуда. Аутомати из Нешатела су се толико прочули, да су Жаке-Дрозови путовали са њима у Париз да их изложе. И у француској престоници доживели су успех као и код куће. Сва три аутомата данас се чувају у музеју у Нешателу.

МУЗЕЈСКИ ЦИРКУС — Овај акробата из париског Музеја факултета ликовних и примењених уметности може да стоји на рукама и „одржава“ равнотежу. Један је од многих сличних у овом музеју у којем има и жонглера и клонова... Све на опруге. Најзанимљивији од свих рукама и ногама жонглира са две лопте!

И СВЕТ АУТОМАТА

ГЕНИЈА

Прво његово ремен-дело је велики дрвени свирач на флаути, аутомат који је тачно свирао 12 мелодија, стварно мичући прстима по свом инструменту! Вонансон је, нажу, начинио 300 флаута, дон није постигао звун и нвалитет који је жалео!

Други његов чувени аутомат била је гуска која је нљуцала зрневље, пила воду, а потом — вршила нунду у сребрну посуду. Та је гуска изазивала дивљење свуда где је била изложена. Ова Вонансонова животиња је у своје време — па и доцније, дон јој се није изгубио траг, изазивала веће дивљење него данас Ајнула или Кинг-Конг...

Из Швајцарске је потенла и „династија“ твораца аутомата Жане-Дроз, чија дела, сачувана до данас, представљају нешто највредније у свету аутомата.

М. Крстуловић

СТВАРНО СВИРА! — Чипкане манжете прекривају јој зглобове, тако да се не види да руке ове лутке нису направљене изједна. Њени се прсти помичу и ударају по диркама клавира — тачно како је назначено у нотама раширеним пред њом! Док свира свој комад, та лепа лутка дише, миче главом и на крају се поклони и погледа у правцу публике, очекујући заслужено дивљење... Овај изванредан аутомат направио је 1772. године Пјер Жаке-Дроз, Швајцарац из Нешатела и родоначелник чувених конструктора.

МЕХАНИЧКА ПРОКЛЕТСТВА — Аутомати-мађионичари били су једно време „у моди“. Тако и ова лутка Жака Дамијоа, с краја прошлог века, „чаробним“ штапићем подиже шешире из којих се појављују „изненађења“: одсечена глава — лутке, на пример... Жак Дамијо имао је у својој великој збирци и други аутомат-мађионичара, али, овај је, по уверењу старог сакупљача, био зао! Чим га је донео кући, почеле су да се догађају чудне ствари, да се разбијају предмети „из чиста мира“, да се квари остали аутомати. Зато га је Жак Дамијо исте вечери продао на чувеној париској Бувљој пијаци. Те ноћи у Паризу је избило неколико пожара! Најзад, тај аутомат кречнобелог лика купио је један Дамијоов пријатељ који је непосредно после тога — повређен у саобраћајној несрећи. Чудне случајности, нема шта. Што то Жак Дамијо приписује аутомату — његова је ствар... Ми останемо само на дивљењу према мајсторима који су умели тако да склопе точкиће, ланчиће и опруге, да луткама подаре покрет и мимику!

Тайна шмезлој Златна

Шарет има 6 хиљада златних луја: обећајте их ономе ко га буде довео, живог или мртвог!

Телеграм са овим садржајем упутио је републикански генерал Ош августа 1795. године генералу Делажу који је командовао републиканским трупама у Вандеји. Вандејски покрет је већ био прилично посустао. Али, са златницима, оружјем, муницијом и опремом коју је тих августовских дана Шарет примио од Британаца, надао се да ће ојачати своје трупе.

Међутим, републиканци су све више надирали кроз Вандеју, а и сазнало се за помоћ која је стигла морем, што је јасно из Ошо-

стрелан као издајник народа. Код њега није пронађен ниједан златник. Али, неко се из његове групе ипак вратио, чим су настала сигурнија времена.

ПИТАЊА БЕЗ ОДГОВОРА

Шума Грала у међувремену је постала још гушћа. Осим ђумурџија и понеког чувара, нико други се није њом кретао. Међутим, једне ноћи неколико ђумурџија опазило је силуету човека која се хитро сакрила чим су наишли. Помислили

ЗЛАТНИЦИ БЕЗ ДОКАЗА

ЈЕДАН ЂУМУРЏИЈА БИО ЈЕ, САСВИМ СЛУЧАЈНО, СВЕДОК ДОГАЂАЈА КОЈИ ВИШЕ ЛИЧЕ НА БАЈКУ НЕГО НА СТВАРНОСТ. МЕЂУТИМ, ЛИК ГОСПОДИНА М. Х. И ЛИК ЧОВЕКА КОЈИ ЈЕ ДО КРВИ ШИБАО КРАВЕ УПРЕГНУТЕ У ТЕШНА КОЛА — БИЛИ СУ СТВАРНИ...

пало... Пре тога радио је као путар, а онда је почео да купује земљу: имање за имањем, укупно дванаест. Да, да, драги мој... сада је то најбогатији човек овде и надалеко. А све што је купио платио је сувим златом!

Док се враћао кући, ђумурџија је размишљао о крчмаревој причи. У сумрак је пролазио путем који води у шуму, на чијем се рубу налазе колибе ђумурџија. И тада му наједном сину: онај богаташ са сајма је непознати који је пре толико година шибао оне краве! Па да ли је могуће...? Ђумурџија се

није усуђивао ни да доврши своју мисао. А сећања су му сада просто навирали. Пао му је на памет још један необичан сусрет из тих давних послератних дана.

ДОЛАЗИМ ПО БЛАГО!

Било је то једног сунчаног дана, око подне. Ђумурџијама окупљеним око ручка пришао је неки постарији сељак. Пошто је неко време којешта запиткивао, не би ли „испитао терен“, отворено им је рекао:

— Ја сам дошао по благо генерала Шарета, знате ли о њему?

До тог дана — ђумурџије нису чуле ни реч о благу. Сељак им је онда испричао да је био војник у трупи господина Шарета и да је видео када су два ковчега са укупно 6 хиљада златника бућнула у поток. Још запањеним ђумурџијама објаснио је да он сада долази на молбу Шаретове удовице. Заједно су пошли до оног потока: сељак се веома добро сећао где се он налази, мада је, како је сам испричао, приликом бекства био, као и остали, сав успаничен.

У потоку није било ничег... Сељак се дуго лупао по челу и љутио, проклињући оног ко је пре њега долазио. Очигледно, није био једини Шаретов војник са добрим памћењем и оријентацијом!

Онда је ђумурџија повео делиће догађаја који су се сасвим случајно уклопили. И тако је створена ова прича о Шаретовом благу, која се одржала до данас. Наравно, са пуно дискреције која чува име Господина М. Х.

Ето, понеко ипак нађе скривено благо! Наравно, ако је веровати овом усменом предању, јер о Шаретовим златницима нема никаквог историјског доказа.

М. К.

У време француских револуционарних ратова који су се водили између 1792. и 1800. године, покрајина Вандеја била је жариште контрареволуционарних бува. У њој је деловао јак покрет за краља, а против успостављања републике, нарочито после погубљења Луја XVI 1792. године. Један од генерала вандејске ројалистичке војске био је Франсоа-Ата-

наз д Шарет, човек уз чије је име везана неразјашњена тајна о два ковчега са златницима, скривена у једној вандејској шуми у време рата.

Неко је те ковчеге после пронашао и однео... са доношљиво вештине и дискреције, тако да им се никада више није ушло у траг. Испреле су се приче које и данас могу да се чују међу староседеоцима у Вандеји. Али, ни у једној верзији не спомињу се имена — као по некој солидарности која се преноси с колена на колена.

Гво како изгледа најраспрострањенија и, по многим, највероватнија реконструкција судбине Шаретових златника.

вог телеграма. Шарет је са својом, сада већ малобројном војском био присиљен да бежи испред плавих републиканских униформи. Налазио се тада у густој шуми Грала, у близини главног вандејског места Ларош-сир-Жон.

Шаретове војнике а и официре захватила је паника: само да побегну! Влажна шумска земља отежавала је кретање и коња и кола и пешадије, па су одбацивали све што их је задржавало или успоравало... Тако и — благо! Сам генерал Шарет наредио је официру задуженом за касу да ковчеге баци у један извор који се нашао на путу.

Ковчези су били добро оковани, а како злато не трули, Шарет је после само тренутка колебања донео одлуку. Усталом, кратко је објаснио људима — вратићемо се кад прође рат и покупити благо.

Никад, се више нису вратили, ни Шарет ни његови официри. Марта 1796. године Шарет је ухваћен и

су да је то или неки ловокрадица, или дезертер, који још није схватао да је рат завршен. Међутим, силуету су видели и у наредних неколико ноћи!

Затим је освануло јутро када је један ђумурџија, дошавши на посао раније него иначе, на путу који води у шуму срео кола претоварена дрвима која су вукле две краве. Колима је управљао човек коме се јако журило, тако да је јадне животиње бичем шибао до крви!

Ђумурџија поздрави непознатог, али овај не узврати. Био је намиршен и као забринут. Ко ли је тај? Да ли је нешто кријумчарио? Шта би тражио у шуми? Сва та питања претресале су ђумурџије увече, седећи уз ватру, пошто су чули необичну причу колеге. Наравно, одговор нису могли да нађу.

СУСРЕТ НА ВАШАРУ

Године 1810. ђумурџија из Грале пошао је на ва-

МЕШАЛИЦА ЗА БЕТОН

ЧУДА
ЉУДСКИХ
РУКУ

Бетонирање неке стазе могао би да буде посао за једног човена, под условом да зна тачне пропорције цементног праха, воде, песка и шљунка за добијање бетона. Али, од њега се нитко не би могло очекивати да буде у стању да тај исти посао обави при градњи неогоста или солитера. У те сврхе већ одавно употребљавају се

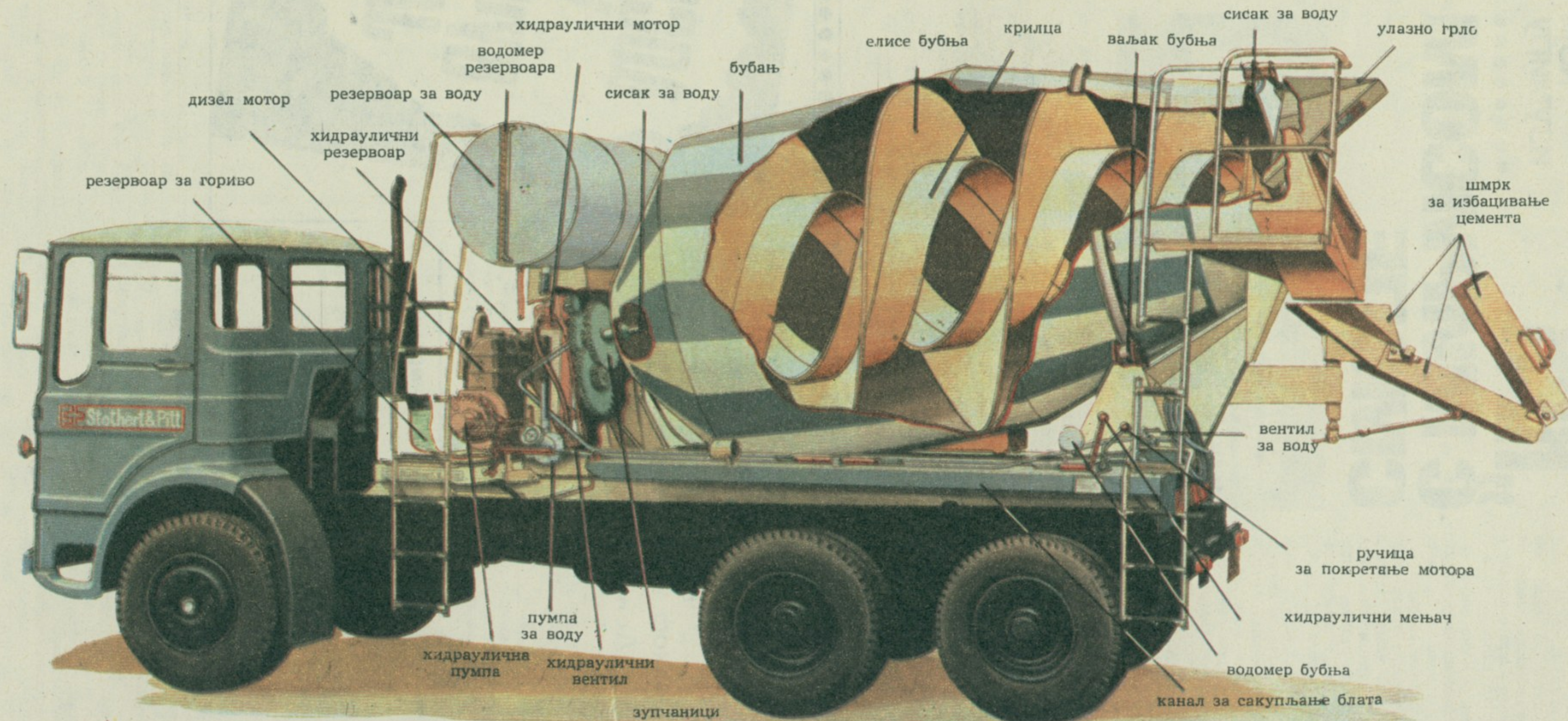
механична мешалица, на која је ова на слици.

Кроз улазно грло на задњем делу возила у окретни бубањ убацује се материјал потребан за добијање бетона. На возилу се налази и резервоар из којег се пумпом у бубањ убацује вода.

У унутрашњости бубња смештен је спирални систем елиса са „крилцима“ који се непрекидно обрће не допуштају-

ћи тако да се цемент стврдне и залепи за стране бубња.

Читав камион покреће дизел мотор који, истовремено, служи и за погон хидрауличног система. Када возило стигне до градилишта, готов цемент избацује се кроз метални шмрн, заправо једну цев са зглобима који омогућавају да се шмрн усмери у жељеном правцу или подигне до потребне висине.

А ето. Месец јул. Спустила се ноћ, мрачна, не види се ни прст пред оком. Почео да сипи, прво ситна, а онда све крупнија киша. Јасно се чује како удара о асфалт и добује по кантама кола.

Човек у њима набио каплу дубоко на чело, увукао врат у рамена не би ли се како од кише одбранио.

„Застаћемо у првом селу“ — обећава човек гласно и себи и уморним коњима. А они, као да разумеју, прелазе у кас и грабе влажним асфалтом.

Одједном, таму разби сноп светлости и зачу се шкрипа кочница. Аутобус пун путника поче да се заноси с лева на десну страну покушавајући да избегне коњску запрегу пред собом. Али, асфалт је био влажан... Зачу се тресак, ломљава, и кола, заједно с коњима, просто су била бачена у јарак крај пута. Заплетени у амове и дизгине, коњи су преплашено њиштали.

ЈЕ ЛИ ЖИВ?

Возач аутобуса скрену у страну и заустави се на самој ивици друма. Оставио је сва светла упаљена и истрчао напоље, у кишу. За њим, тискајући се ус-

„КРВ“ ... С МИРИСОМ СМОЛЕ

Занати
који
изумиру

ИЗАШАВШИ ИЗ КРИВИНЕ, ВОЗАЧ ЈЕ
ОДЈЕДНОМ ПРЕД СОБОМ СПАЗИО
КОЊСКУ ЗАПРЕГУ. ПРИТИСНУО ЈЕ
КОЧНИЦУ, СКРЕНУО ВОЛАН, АЛИ, БИ-
ЛО ЈЕ КАСНО...

ким пролазом, пожурише напоље и путници.

— Има ли кога живог? — повика неко, али не доби одговор.

— Колико ли је људи било у колима кад има о-волико крви? — узвикну један други путник, осећајући да гази по нечем густом, лепљивом?

— Пет-шест, сигурно! — закључи неко покушавају-

ћи у мраку да пронађе тела унесрећених.

Кршећи руке од узбуђења, возач је ишао тамо-амо никакко не могавши да се смири. Све се десило у једном трену: возио је по свим прописима, држао своју страну, из кривине је изашао са смањеним гасом. Кад је утледао кола, било је већ касно да било шта учини!

— Људи, видесте ли шта би? — муцао је.

— Учинио си шта си могао... — покуша неко да га утеша кад се зачу крик.

— Ево једнога!

— Је ли жив? — понада се возач.

— Ма како жив кад нема ни руке ни ноге!

— Може ли неко да донесе батеријску лампу из аутобуса? — замоли возач.

Један вижљаста момак пожури до аутобуса и врати се носећи упаљену лампу.

Слаба светлост клизнула је преко оног за шта су сви веровали да је осакаћено тело. Спремни на најгоре, људи су се одједном нашли пред необичном сликом: на асфалту је лежала повелика мешина из које је полако истицала нека тамна, густа течност. Тек сад су сви осетили карактеристичан мирис у ваздуху.

— Катран! — рече неко.

И заиста, био је то катран који је шездесет шестогодишњи Златиборац Ратко Кузелу возио у Зајечар да прода.

ЛИЦА У МАГЛИ

Прошло је још читавих пет минута пре него што

ШПИЈУНАЖА У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ

Обавештајци нацистичке Немачке брижљиво су припремали сусрет скромне и озбиљне Ане Волкоф и америчког дипломате у Лондону Тејлора Кента.

Из САД у Лондон почетком 1939. године стигао је млад и наочит дипломата. Преузео је дужност у шифрантском одељењу амбасаде САД. У то време водила се жива дипломатска активност између Рузвелта и Черчила. Велика Британија, суочена с непосредном опасношћу изненадног напада нацистичке Немачке, грчевито се спрема за одбрану. Међутим, младог дипломату Тејлора Кента сва та збиља и опасност од рата ни најмање нису интересовали. Његово размишљање о политичким односима у свету сводило се углавном на то да је питање рата или мира у Европи ствар европских држава и народа и да САД с тим немају везе.

Становао је у засебној вили у чувеном кварту Кенсингтону. Кретао се само у високом друштву. Монденским круговима Лондона импоновало је његово држање, политички напори и социјалне идеје које је износио. Посећивао је и фашисти-

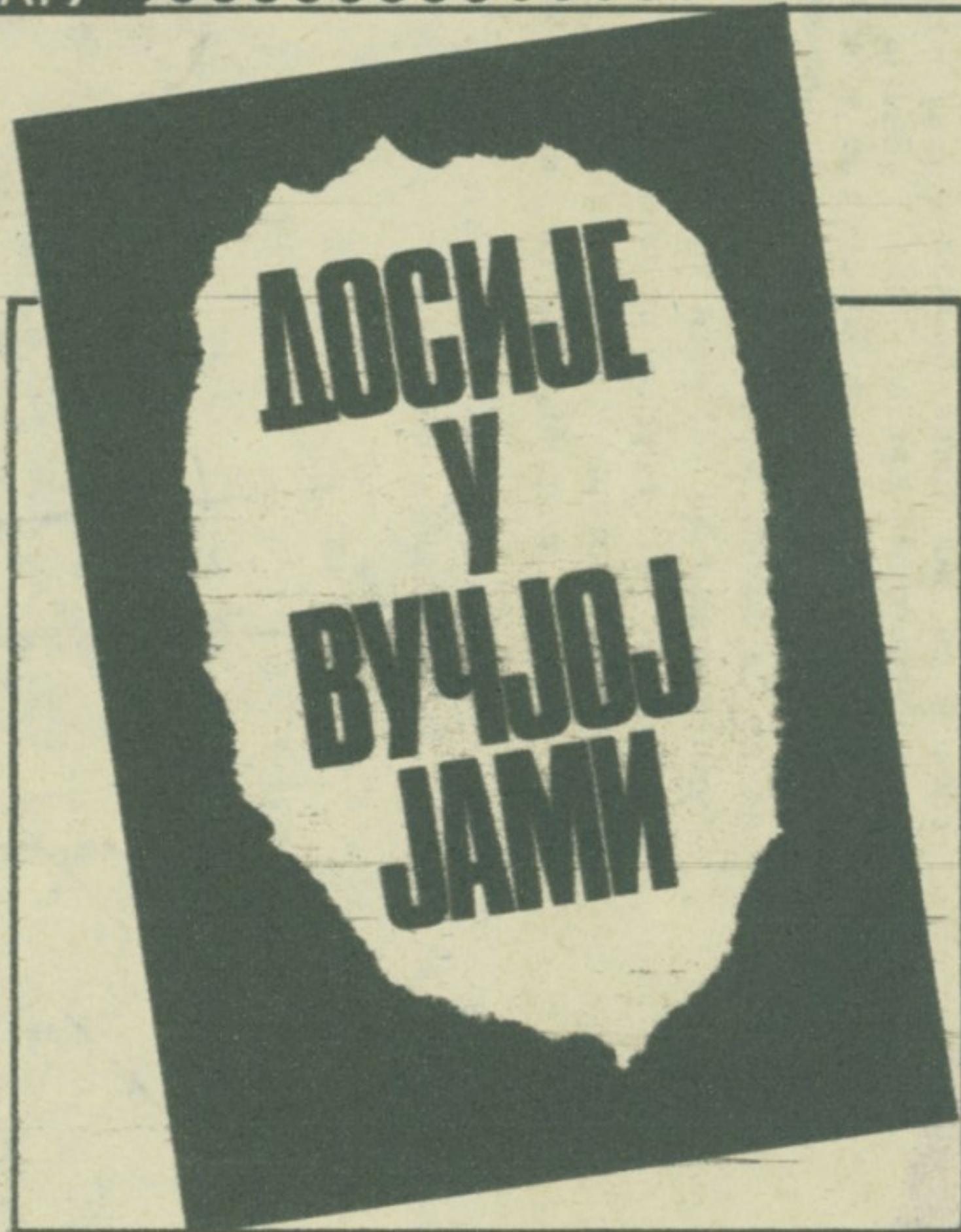
чке кругове у Лондону, повезао се с вођом енглеских фашиста Освалдом Мослијем и капетаном Арчибалдом Ремзијем, председником екстремне деснице и чланом Парламента.

У мрежи Абвера

Обавештајци нацистичке Немачке који су радили у Великој Британији добили су задатак да се приближе америчком дипломати. Учинили су то преко Ане Волкоф која је већ неколико година радила за Немце. Анин и Кентов сусрет брижљиво је припреман.

Било је лето 1939. године. Упознали су се за време једног викенда. Кент се одмах заинтересовао за богату даму. Почели су да се виђају све чешће.

За њихову везу заинтересовало се и одељење за контрашпијунажу Интелигенс сервиса. Међутим, о Ани Волкоф знало се само да је емигрант и ништа више. Било је, ме-

ђутим, неизвесно да ли је та веза само познанство, неко дубље пријатељство, или љубав између младог дипломате и нешто старије даме, познате до тада као скромне и озбиљне.

Полази су одлазили из Лондона сасвим легално, дипломатском поштом преко Рима у Берлин, пошто Италија још није била у рату. Везу је одржа-

вала Ана Волкоф. Уз помоћ свог пријатеља, једног службеника италијанске амбасаде у Лондону, заједно са поштом коју је овај слао упућивала је и поштом за немачког амбасадора у Риму. Овоме није било тешко да их проследи за Берлин.

Обавештења Ане Волкоф била су за Хитлера

врло значајна. Тејлор Кент у прво време није знао за Анину шпијунажу. Када је оценила да је дошао повољан тренутак, заиграла је отвореним картама, ставила га пред свршени чин и убедила да и он постане обавештајац. Кент је пристао. И због ње и због својих назора.

На правом трагу

„Хитлер је био ван себе од радости“ — писао је нацистички генерал Јодл, приказујући догађаје у пролеће 1940. Из драгоцен извештаја који су пристизали у Берлин Немачка је знала став САД према рату у Европи...

Када је Немачка напала Пољску, односно, када је званично отпочео други светски рат, Хитлер је располагао подацима због којих је заиста могао да се радује. Знао је све о распореду британских снага, о њиховим ратним плановима, економском и војном потенцијалу. Неколико нацистичких вођа потврдило је, на суђењу у Нирнбергу, да се њихова стратегија све до 1941. године заснивала на прецизним информацијама добијеним овим каналом.

Британска контраобавештајна служба упорно је трагала за особом која је била кадра да тако упорно, сигурно и дрско

су се збуњени путници присетили да потраже катранију. Нашли су га у блатњавом јарку: био је у дубокој несвести. К себи је дошао тек сутрадан, у болници у Ђуприји. Гласове лица око себе није могао да разабере: на десно уво више није чуо. Па и ликове је тешко разазнавао: пред очима подливеним крвљу слика се мутила и губила у измаглици.

Прошло је скоро месец дана пре него што је жилави старчић из златиборског села Стублине успео да стане на ноге. У почетку прилично несигурно, али није се предавао. Нити се предомишљао како да крене назад, кући. За њега је било нормално да се у Стублине врати онако како је из њих и отишао: на колима која су вукла два планинска коњића.

Узевши своју отпусну листу, пошао је да преузме коње и ту га, када их је угледао, умало „кап“ није ударила — на њима није било ниједне длачице!

— А јаој, јадан ли сам — завапио је — чиме сте им то ране мазали?

— А чиме би него бензином — одговорио му је човек који се у међувремену бринуо за коње.

— Е, да сам ја могао некако да изиђем и намажем им ране машћу ил’

зејтином — вајкао се Ратко док је кретао ка свом родном Златибору.

НАЈБОЉА СУ ЧВОРИШТА

Несрећан случај на друму који спаја Параћин и Зајечар није ништа изменио у животу једног од последњих златиборских катранија. Он и даље, с првим пролећним сунцем, излази на пашњаке Маринковог Потока да би обновио своју катраницу, утабао земљу тамо где је испуцала, доградио оно што се под тежином снега срушило, накупио гране од којих ће цепкати луч. И онда, од освита све док се не смркне, својом секирицом сече борове гране пуне мирисаве смоле.

— Најбоља су чворишта, из њих се добије највише катрана — каже он и објашњава да кад своју катраницу, пречника око 2,5 метра, напуни најбољим лучем, добије само око 300 килограма катрана. Зато се, ваљда, и нико од младих не интересује за овај посао.

— Рад је велики, а пара мала — закључује Ратко, али и даље наставља да прави катран. Како и не би кад је прве ватре на

катраници заложити тек што је у „дугачке гаће“ ушао? Из истог разлога му се ваљда никад и није догодило да му се луч угљенише.

— Потребно је много пажње и науке да би се катран добио — каже Ратко. — Ето, рецимо, није свеједно где се катраница ископа: најбоље је да буде у заветрини, јер луч се на ветру брзо распири и „прегори“. Ваљно је знати и у којем тренутку треба запаљену бјелику (мање квалитетну луч која покрива ону пуну смоле) посути растреситом земљом. Битно је и са колико земље се то учини: ако се набаца превише, ватра би могла потпуно да се угаси, а онда ништа од катрана.

Ако се све уради у право време и у правој мери, треба сачекати два дана да катран почне да тече а онда још један док катраница не остане празна. Све то време треба пробдети над њом: пазити на ватру, лулу кроз коју мрка течност излази, пунити мешине.

— Није то лако — закључује Ратко и уз задовољан смешак додаје — али без тога не бих волео да живим.

О. Вукадиновић

одаје највеће тајне. Сprovedена је општа контрола над свим сумњивим лицима. Хапшењем Освалда Мослија, вође енглеских фашиста, сазнало се да је и Ана Волкоф члан ове групе.

Тих дана, док се налазила на излету са Тејлором Кентом, извршен је претрес њеног стана. Није пронађен никакав компромитујући материјал сем неких теоријских књига у којима је нацистички „филозоф“ Розенберг објашњавао своје расистичке теорије.

Врло танан случај

Почетком маја 1940. године оку британских агената није промакао сусрет Ане Волкоф и Тејлора Кента са једним младићем који је од тада добио „пратиоца“. Утврђено је да је то фотограф Стефан који има свој атеље.

Времена за чекање више није било. Претресена је и његова радња. Пронађен је филм са двадесетак неразвијених снимака. На питање агената откуд познаје Ану Волкоф, младић је одговорио да је, у ствари, не познаје, већ да је онај човек, амерички дипломата, његова муштерија и повремено му доноси филмове да их развија и копира за потребе америчке амбасаде.

Интелигенс сервис је одмах известио своју владу о једном „вероватном случају шпијунаже у корист Немачке“, квалификујући га „врло тешким случајем“. Реч „врло“ била је два пута подвучена.

После неколико дана извршен је и претрес виле Тејлора Кента. Резултат је био изнад сваког очекивања. Пронађена је дипломатска шифра, десетине ролни филмованих докумената и копије писама које је слао Вилијамсу Џојсу, енглеском издајнику који је сваке вечери говорио преко Радио-Берлина. Сутрадан је Тејлор Кент ухапшен. Истог дана лишена је слободе и Ана Волкоф.

У јулу 1940. Тејлор Кент и Ана Волкоф су изведени пред суд и оптужени за шпијунажу у корист нацистичке Немачке. Оптужница је била чудна и непотпуна. У ствари, теретила је Тејлора Кента само зато што је оставио филм строго поверљиве природе код фотографа, дакле — због његове необазливости и неодговорности на послу. О компромитујућем материјалу пронађеном у његовој вили није било ни речи. Британски суд био је исувише благ према Кенту, ваљда зато што је он био амерички држављанин. Строжи став могао је да

негативно утиче на тадашње односе између Велике Британије и САД, који су били у фази учвршћивања. На суђењу је Тејлор Кент све признао, Ана Волкоф такође.

Марк — III

Међу мноштвом у препуној судској дворани, за време изрицања пресуде, налазио се и млади фотограф, збуњен и изненађен развојем судског процеса и пресудом. Веровао је да је све што је радио за рачун америчке амбасаде било учињено у поштеној намери. Није се надао да

ће се све то завршити на суду.

Тејлор Кент је осуђен на селам, а Ана Волкоф на десет година робије. Пошто се рат завршио победом савезника, осуђеници су помиловани. Ана Волкоф напустила је затвор јула 1946. и остала у Великој Британији. Тејлор Кент је пуштен на слободу децембра 1945. Први корак који је предузео после повратка у земљу био је да поведе парницу против владе САД због тога што је отпуштен из дипломатске службе јер, тобоже, није ни било разлога да му се суди. Захтевао је да му се надокнаде губици у примањима за све време док је био на издржавању казне. Упоран и дрзак, није прихватио истину ни онда када је националсоцијализам срушен и побеђен.

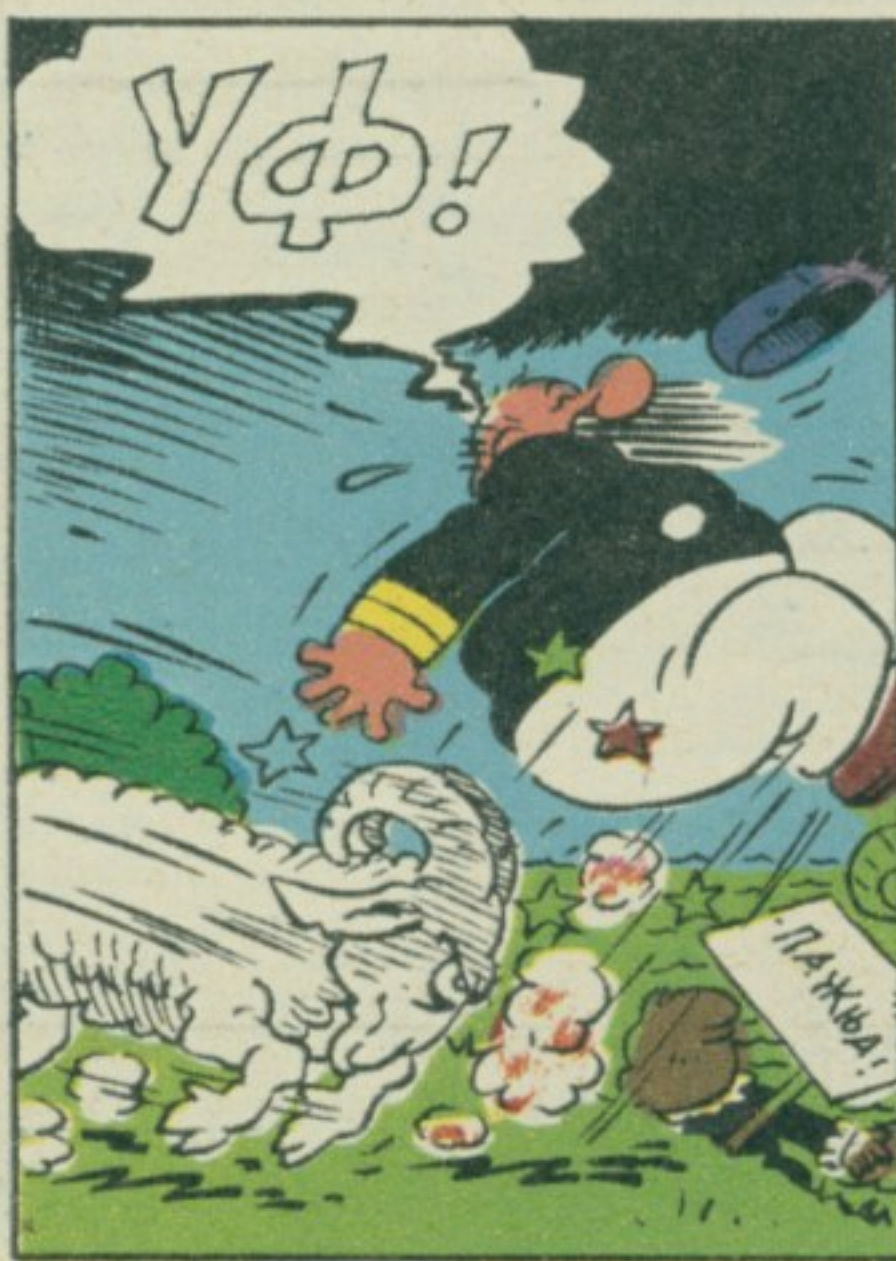

У немачкој обавештајној служби врло мало особа знало је за Тејлора Кента. Тек после рата, захваљујући заплећеном материјалу који је у „вучјој јами“ љубоморно чувао шеф обавештајне службе нацистичке Немачке адмирал Канарис, пронађен је његов досије под именом Марк — III.

А. Роси

БИМ И БУМ

BAVALU

СТРИП

Црни
репортер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

ДЕНИ РА-
ВЕН ЈЕ НОВИНАР
ПОЗНАТОГ ЛИС-
ТА „ЗВЕЗДА“.
ЊЕГОВА СПЕ-
ЦИЈАЛНОСТ ЈЕ
ДА СЕ УВЕК
НАБЕ НА МЕС-
ТУ ДОГАБА-
ЈА

УГИНУО ЈЕ
ЗБОР НАФТЕ
КОЈА ЈЕ ИС-
ЦУРИЛА СА
ОНОР ТАНКЕ-
РА. КАПЕТА-
НЕ ЏОНЕ?

ИДИ И КА-
ЖИ СВОМ
ТАТИ ДА
ПОКУПИ
ЉУДЕ... ДА
ДОБУ НА
МОЈУ ЈАХ-
ТУ?

ЛЕЖ, ОВДЕ
ТРОЈ? ЗАШТО
СТЕ МЕ ЗВА-
ЛИ?

ИДЕТЕ У ГРА-
ДИЋ. ДРУМ
НЕЈП? ТА-
МО БЕ ДО-
БИ ДО ПРА-
ВОР РАТА?

СИГУРАН
САМ ДА БЕ
ТО БИТИ
ПРАВА ПРИ-
ЧА ЗА НАШ
ЛИСТ?

НЕ БРИ-
НИТЕ?
КРЕГЕМ
ОДМАХ
НА
ПУТ?

ЈЕДВА ЧЕКАМ ДА
ОДЕМ ИЗ РЕДАКЦИ-
ЈЕ? ОВДЕ СЕ ВОДИ
ПРАВИ РАТ, А НЕ У
ТОМ ГРА-
ДИЋУ?

А У ДРУМ
НЕЈПУ СТАНОВ-
НИЦИ СУ ИЗА-
БРАЛИ ЏОНА
ВЕСТА ДА ГО-
ВОРИ У ЊИХО-
ВО ИМЕ...

КАЖИ ИМ
ДА БЕМО
УПОТРЕБИ-
ТИ И СИЛУ
АКО ЗАТРЕ-
БА?

СУТРАДАН УЈУТРО
ДЕНИ РАВЕН СЕ НА-
ШАО У АВИОНУ КО-
ЈИ ЈЕ ЛЕТЕО ЗА
ГРАДИЋ У МЕКСИЧ-
КОМ ЗАЛИВУ.

ЈОШ НАД
БИ МОРЕ
БИЛО ЧИС-
ТО?

ИЗ АВИОНА СУ
МОГЛИ ДА СЕ ВИ-
ДЕ ЦРНЕ МРЉЕ
ОД НАФТЕ...

КАПЕТАНЕ,
ЗАШТО СИ НАПУ-
НИО ОВУ НЕСУ
НАФТОМ?

ТО ЈЕ
МОЈЕ
ТАЈНО
ОРУЖ-
ЈЕ?

ИЗВИНИТЕ
ТРАЖИМ ЏО-
НА ВЕСТА И
ЊЕГОВУ
ЈАХТУ
ЗАПАДНИ
ВЕ-
ТАР?

НА КРА-
ЈУ ЈЕ
НЕ-
ЈА?

ЏОН ЈЕ ПРЕДИВАН?
ВИСОК ЈЕ И ПЛАВ?
НЕМА ТАКВИХ
МНОГО?

ИМА
ЛИ КО-
РА?

АКО ЗНАТЕ КА-
КО СЕ ВЕЗУЈЕ
МАШИНА, УБИТЕ

Црни
репортер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

Црни
репортер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

Чрни
репортер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

Џрни
репортџер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

Црни
репортер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

Црни
репортер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

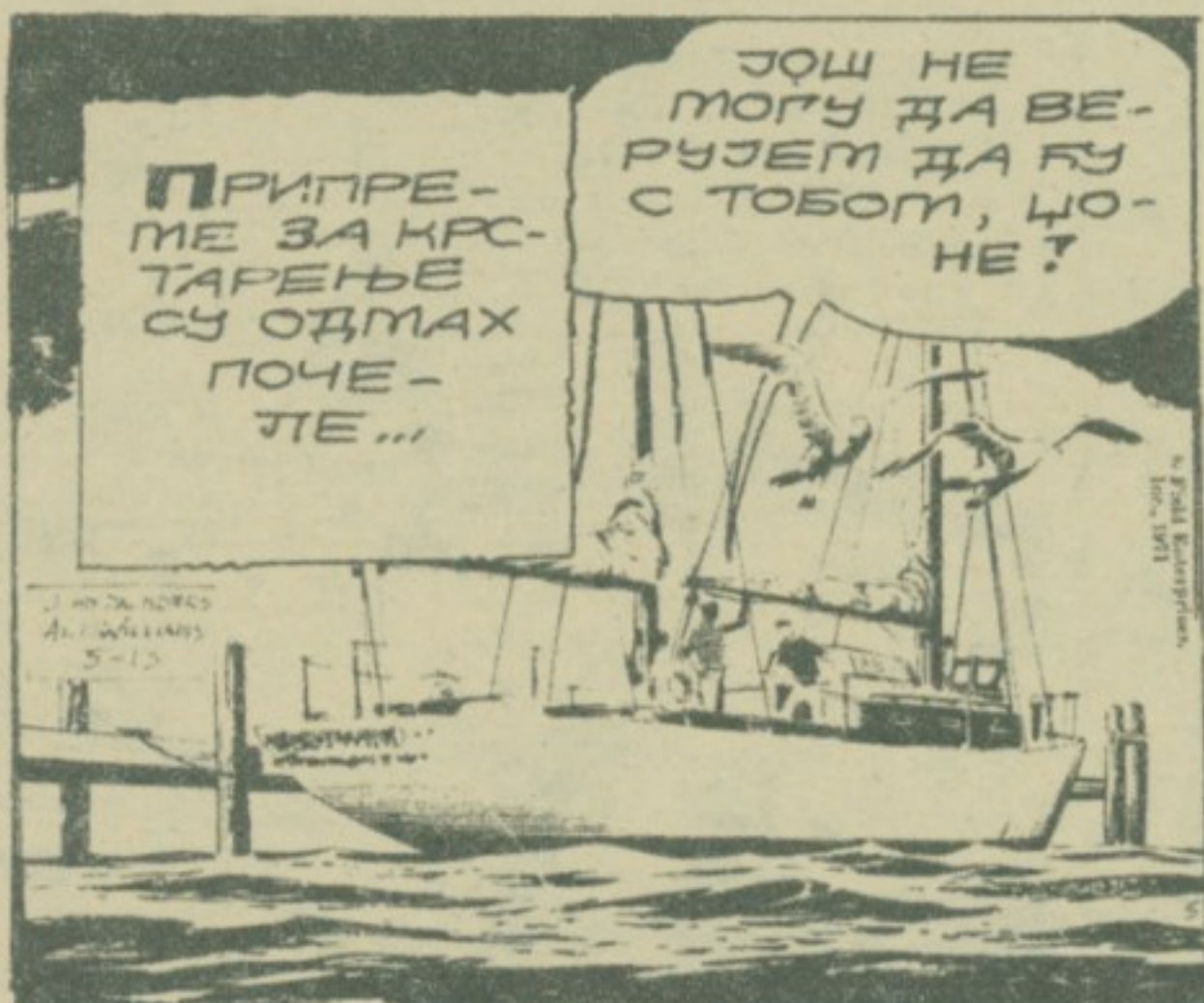

Чрни
репортер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

ПРИЗНАЈТЕ,
РАВЕНЕ, ДА ЈЕ
И ВАША ЖЕЉА
ДА ОСТАНЕТЕ
?

ЈОШ НЕ
МОГУ ДА ВЕ-
РУЈЕМ ДА БУ
С ТОБОМ, ЏО-
НЕ?

АТИ, ЈА
ОВО НИ-
САМ ПО-
РУЧИО?

ЕВО ЈЕ
ДО-
ЛА-
ЗИ?

ШТА?

ЧУО СИ ГА
ВАЉДА?
ЗАР ДА МИ
ГАРДЕРО-
БА ПАДНЕ
У ОВУ ПР-
ЉАВУ ВО-
ДУ?

ШТА?

Чрни
репортер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

Црни
репортер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

ВЕТАР
ЈЕ ПОВО-
ЉАН?
СИГУРНО
СТИЖЕ-
МО НА
ВРЕ-
МЕ?

САДА МИ ВИШЕ НИШ-
ТА НИЈЕ ВАЖНО?
ОСЕБАМ
СЕ ЗАД-
НО?

НОСА МИ ЈЕ СВА
ВЛАЖНА, А СПРАД
НА ОВОМ ПРЂА-
ВОМ МОРУ НЕПОД-
НОШЉИВ?

ЗА ТО ВРЕМЕ
У КРЧМИ У
ФЕРВОТЕРУ
...

АКО БЕ-
ВЕРТИ БУ-
ДЕ МНОГО
ПРИЧАЛА, МЕ-
НЕ БЕ УПРО-
ПАСТИТИ ФИНАН-
СИЈСКИ, А ВАС
ПОЛИТИЧКИ, ГРАД-
НАЧЕТНИЧЕ?

БЕВЕРТИ,
ПОГЛЕДАЈ-
ТЕ? ФЕРВО-
ТЕР ЈЕ ИЗ-
ОНОГ СВЕ-
ТИОНИ-
НА?

НЕКА ЈЕ?
САДА ЈЕДИ-
НО ЖЕЛИМ
ДА СТА-
НЕМ НА ЧВРС-
ТО ТЛЕ?

У ЖИВОТУ МИ
НИЈЕ БИЛО ОВАКО
МУКА? МИСЛИМ
ДА БУ ОДУСТАТИ
ОД КРСТАРЕЊА?

А У ЛУЦИ...

СХВАТАТЕ
ДА МОРАТЕ
СПРЕЧИТИ
БЕВЕРТИ ДА
ПОСТАВЉА
НЕЗГОДНА ПИ-
ТАЊА?

ДА... ДА...
САМО, НЕ
ЖЕЛИМ ДА
НЕНО БУДЕ
ПОВРЕ-
БЕН?

КАДА ЈЕ
ЗАПАДНИ
ВЕТАР УПЛО-
ВИО У ФЕР-
ВОТЕР...

ДЕНИ,
СТАНИ НА
ПРАМАЦ?

БЕЗ ЖУРБЕ,
КАПЕТА-
НЕ?

АКО ЈЕ БЕВЕРТИ
ОЧЕКИВАЛА ДОЧЕК
УЗ БЛЕХ-МУЗИКУ,
БИБЕ РАЗОЧАРАНА?

НА КЕЈУ СУ
ЧУВАРИ ЈАВ-
НОГ РЕДА?

БЕВЕРТИ, ЈЕ-
СИ ЛИ СИГУРНА
ДА ЈЕ ОВО МЕС-
ТО ГДЕ НАС ЧЕ-
КАЈУ ТЕЛЕВИ-
ЗИЈСКЕ КАМЕ-
РЕ?

НАРАВНО?
НЕШТО НИЈЕ
У РЕДУ?
АЛИ, ШТА?

ОНИ НА ОБАТИ
СУ ПРИЛИЧНО НЕ-
ПРИЗАТЕЉСКИ
РАСПОЛОЖЕНИ?

НЕ МОЖЕТЕ
ОВДЕ ПРИСТА-
ТИ? НЕЗ СЕ
ПОПРАВЉА?

Црни
репортер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

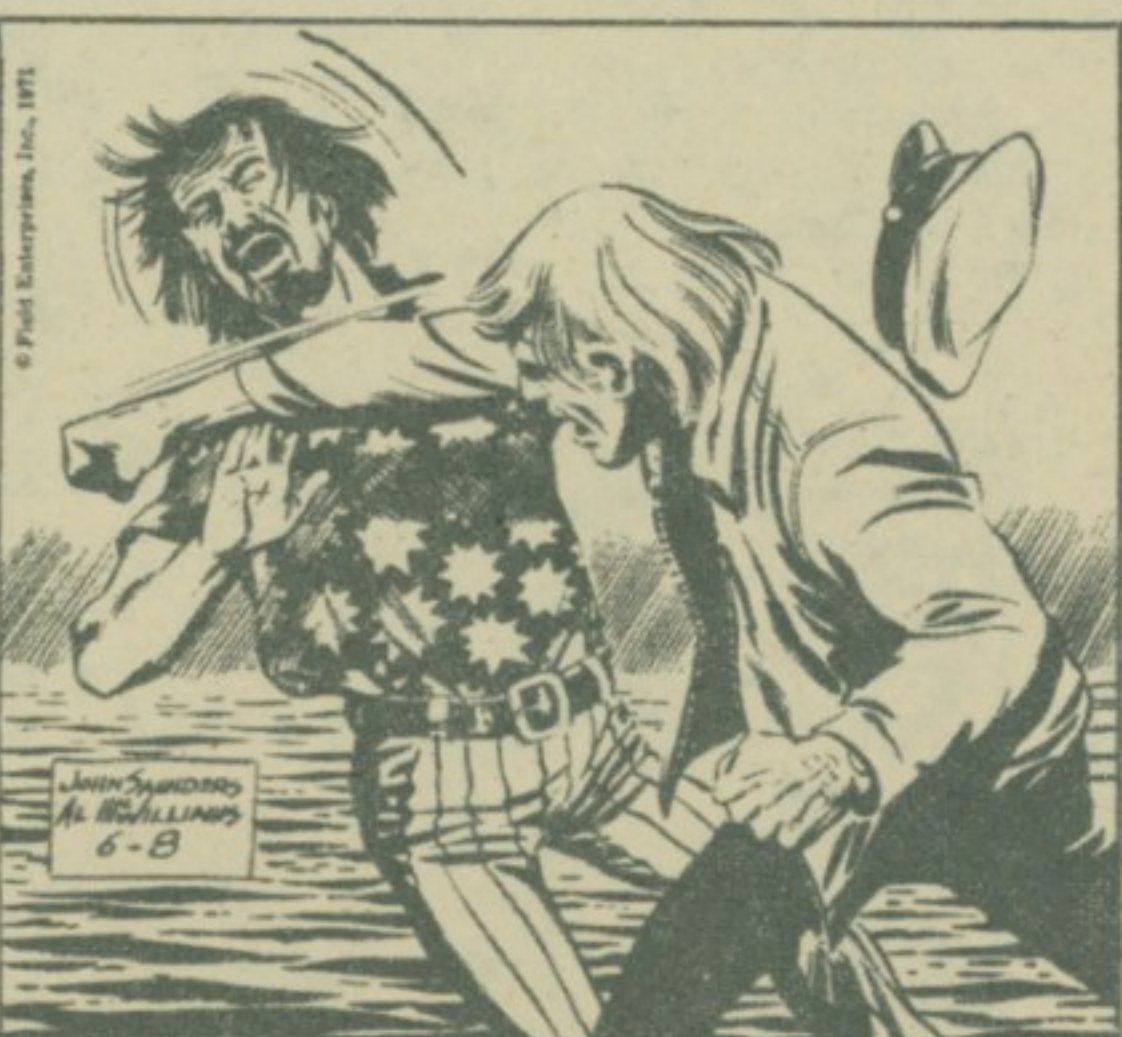
Црни
репортер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

Чрни
репортџер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

Чрни
репортер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

Црни
репортер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

**Чрни
репортер**

ЗАПАДНИ ВЕТАР

У ПРАВУ
СИ? ОДЛЕ-
ТЕЛИ СУ
ПРАВО
У МОРЕ?

УТОЛИКО
БОЉЕ?

НАС НИ-
КО НЕ МО-
ЖЕ ОКРИ-
ВИТИ?

АХА?
ЈОШ СУ
НАМ УШТЕ-
ДЕЛИ
ТРУД?

ЈЕСИ ЛИ ДОБ-
РО, ДЕНИ?

ДА? СТО-
ЈИМ НА
ШИРЕМ
КАМЕНУ?

МОГИ БЕМО
ДА СЕ СПУС-
ТИМО?

КРЕНИ? ЈА БУ
ЗА ТОБОМ?

ДОБРО ЈЕ
ДА НЕ МОРА-
МО ИСТИМ ПУ-
ТЕМ НАТ-
РАГ?

РАЗОЧАРАЉУ ТЕ,
ДЕНИ? МОРА-
БЕМО НА-
ТРАГ?

ИПАК СУ
ОДЛУЧИЛИ
ДА ПЛИВАЈУ
ДО ЗАПАД-
НОГ ВЕТРА.
МАЛО КАСНИ-
ЈЕ...

ЗНАМО ЗАШ-
ТО НАМ ЈЕ
УСКРАБЕН ДО-
ЧЕН? ГОРЕ НА
БРОДУ НАПАЗИ
СЕ НОВО НА-
СЕЉЕ?

ЊЕГОВИ СТАНОВ-
НИЦИ ЖИВЕ У
НЕХИГИЈЕНСКИМ
УСЛОВИМА?

ЗАИСТА БИ УЗБУР-
НАЛО ДУХОВЕ ДА
СЕ ТО ПОЈАВИ НА
ТЕЛЕВИЗИЈИ? ДОШ-
ЛА БИ У ПИТАЊЕ И,
ТВОЈА ЛЕПА ГЛАВА?

ТО СЕ НЕБЕ
ДОДОТИ ЈЕР
НАМ ГРАДОНА-
ЧЕЛНИК НЕ ДА
ДА КРОЧИМО У
ЊЕГОВ ГРАД?

ДЕНИ И ЈА СМО СЕ СПУС-
ТИЛИ НИЗ ОКОМИТУ СТЕНУ?
УЗ МАЛО НАПОРА, МОГИ БЕМО
ДА СЕ ПОПНЕМО?

ОНДА БЕМО
УБИ НЕПОЗ-
ВАНИ?

ИДЕМО ПРВО ПО
ТВОЈУ ТВ ЕКИ-
ПУ?

Црни
репортер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

НАША ТАКТИ-
НА ЗАСТРАШИ-
ВАЊА ЈЕ УС-
ПЕЛАТ! ЗАПАД-
НИ ВЕТАР ЈЕ
ОТПЛОВИО!

ВИДЕО САМ?
ПОЛИЦИЈА ЈЕ
НАРЕДИЛА И
РЕПОРТАЖНИМ
КОЛИМА ДА
СЕ ШТО ПРЕ
УДАЋЕ!

ЗНАМ? ОБАВЕСТИ-
ЛИ СУ МЕ ДА ВЕК
ГРАБЕ ПРЕМА ЈУ-
ГУ?

У ТОМ ТРЕНУТКУ,
НЕКОЛИКО КИЛО-
МЕТАРА ЈУЖНО
ОД ГРАДА...

АЛИ, ОСТИНЕ,
У УГОВОРУ НЕСТО-
ЈИ ДА ТРЕБА ДА
СЕ ВИДЕМО СА
ГРАДСКИМ ОЦИ-
МА И ПОЛИЦИ-
ОМ?

АКО СЕ НЕ-
КОМ ОД ВАС
НЕШТО ДО-
ГОДИ, БЕ-
ВЕРЛИ ЋЕ
ПЛАТИТИ
ОДШТЕ-
ТУ?

AL WALLACE
JOHN SALMONS
6-23

УКОТ-
ВЉЕН БЛИ-
ЗУ ОБАЉЕ,
ЗАПАДНИ
ВЕТАР ЈЕ
ОЧЕКИВАО
ТВ ЕКИ-
ПУ...

КОБИЛИЦА ЈЕ
ДОДИРНУЛА ДНО!
МОРАЌЕ ОВО ПАР-
ЧЕ ДА ГАЗЕ ПО
ВОДИ?

ПОЛАСКО, ПОМ-
НИ? ИМАМО
ЧИТАВ ДАН
ПРЕД СО-
БОМ?

ШТА ТРА-
ЖИШ, РАВЕ-
НЕ?

ЦРНИ ИМА-
ЛИН? МОРА-
БЕТЕ СВИ ДА
НАМАЖЕТЕ
ЛИНЕ ЊИ-
МЕ?

ПРЕМА МА-
ПИ, МОРЕ ЈЕ
ИСПОД ОНЕ
СТЕНЕ ДУ-
БОКО?

АЛИ,
ИМА ПОД-
ВОДНИХ
ГРЕБЕНА?

ЗАШТИТИЋЕ-
МО КРМУ ПУТЕ-
НИМ ЧАМЦЕМ? ТУ
НЕМА ПРОБЛЕ-
МА?

AL WALLACE
JOHN SALMONS
6-25

ПИТАМ СЕ КА-
КО ЋЕ СЕ БЕ-
ВЕРЛИ ПОПЕТИ
УЗ ОНУ СТЕНУ?
МОЖДА ПОМО-
ГУ ОВЕ ЛУД-
ЉАШКЕ?

ХОЋЕ ЛИ
ИЗДРЖА-
ТИ?

НЕ БРИ-
НИ,
БЕВЕРТИ!

СИГУРАН
СИ ДА МО-
ЖЕШ САМ,
ДЕНИ?

ДА? ДВОЈИ-
НА БИСТО
ПРАВИЛИ
ВЕКУ
БУКУ?

ДВА ПУТА ЋУ
КИПНУТИ УЖЕ,
ШТО ЗНАЧИ ДА
САМ СТИГАО ДО
ВРХА? АКО ПОВУЧЕМ
ТРИ ПУТА, ПАО САМ У
РУКЕ НЕПРИЈАТЕЉА?

Црни
репортер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

НЕМАШ
РАЗЛОГА?
УЖЕ ЈЕ НО-
ВО? СИГУР-
НО НЕБЕ
ПУБИ?

БОЈИМ
СЕ,
ЏОНЕ?

СРЋЕ МУ КУЏА
ДА ИСКОЧИ? СИ-
ГУРНО ГА И ТИ
ЧУЈЕШ?

НЕДАЛЕКО
ОД АТЛЕ...

МОРАМ КУБИ?
МОЈИ СИГУР-
НО ВЕБ БРИНУ?

ДАНАС СМО
ДИПЛОМИРАТИ?
ТО ТРЕБА ПРО-
СЛАВИТИ ПОС-
МАТРАБЕМО ИЗ-
ЛАЗАК СУНЦА
СА СТЕНЕ?

СВЕ ЈЕ У
РЕДУ, БЕВЕР-
ЛИ? ПОЛА-
ЗИШ? САМО
ХРАБРО?

НЕ ЧУДИТЕ СЕ АНО
ВРИШТИМ И ПРОБЉ-
ДИМ ЧИТАВ
ФЕРВОТЕР?

ЕДИ, ОВДЕ ЈЕ
ХЛАДНО, А ДО
ИЗЛАСКА СУН-
ЦА ИМА ЈОШ
ЈЕДАН ЧАС?

ЗАПАТИ-
БЕМО ВАТ-
РУ? У НАСЕ-
ЉУ МОГА ТА-
ТЕ ИМА ОТПА-
ДАКА ДРВЕНЕ
ГРАБЕ?

КАКО ЈЕ
БИЛО НА
ПУТУ?

НИСАМ МОРАЛА
ДА СЕ МАЖЕМ
ИМАТИНОМ? СВА
САМ ЦРНА ОД
ПРЂАВШТИ-
НЕ И МОД-
РИЦА...

БРЗО ДА ВРАТИМ
ЉУЉАШКУ? ТРЕ-
БА ДОВУКИ И
КАМЕ-
РЕ?

ЗА ТО ВРЕМЕ ...

ИДЕМО, ЕДИ?
ОВО ЋЕ БИТИ ДО-
ВОЉНО ЗА ЈЕД-
НУ ВАТРУ?

СТАНИ?
ЧУО СМ
НЕШТО?

ДА КРЕНЕ-
МО НА ПО-
САО, МОТ-
ЦИ?

КАНАЛИЗА-
ЦИОНЕ ЦЕВИ
СУ НА САМОЈ
ПОВРШНИ И
НЕДАЛЕКО
ОД НАСЕ-
ЉА?

ЧИМ СЕ СУНЦЕ
ПОЈАВИ, ПОЧИЊЕ-
МО СА СНИМА-
ЊЕМ?

Али, у том тренутку ...

ЕДИ,
ПРЕТЕ-
РАО СИ?
КАД СЕ
ДОПАЗИ
КУБИ?

БОЉЕ МЕ СА-
СЛУШАЈ, ТАТА?
НЕКО СЕ ВРЗМА
ОКО ТВОГ
НАСЕЉА?

Црни
репортер

ЗАПАДНИ ВЕТАР

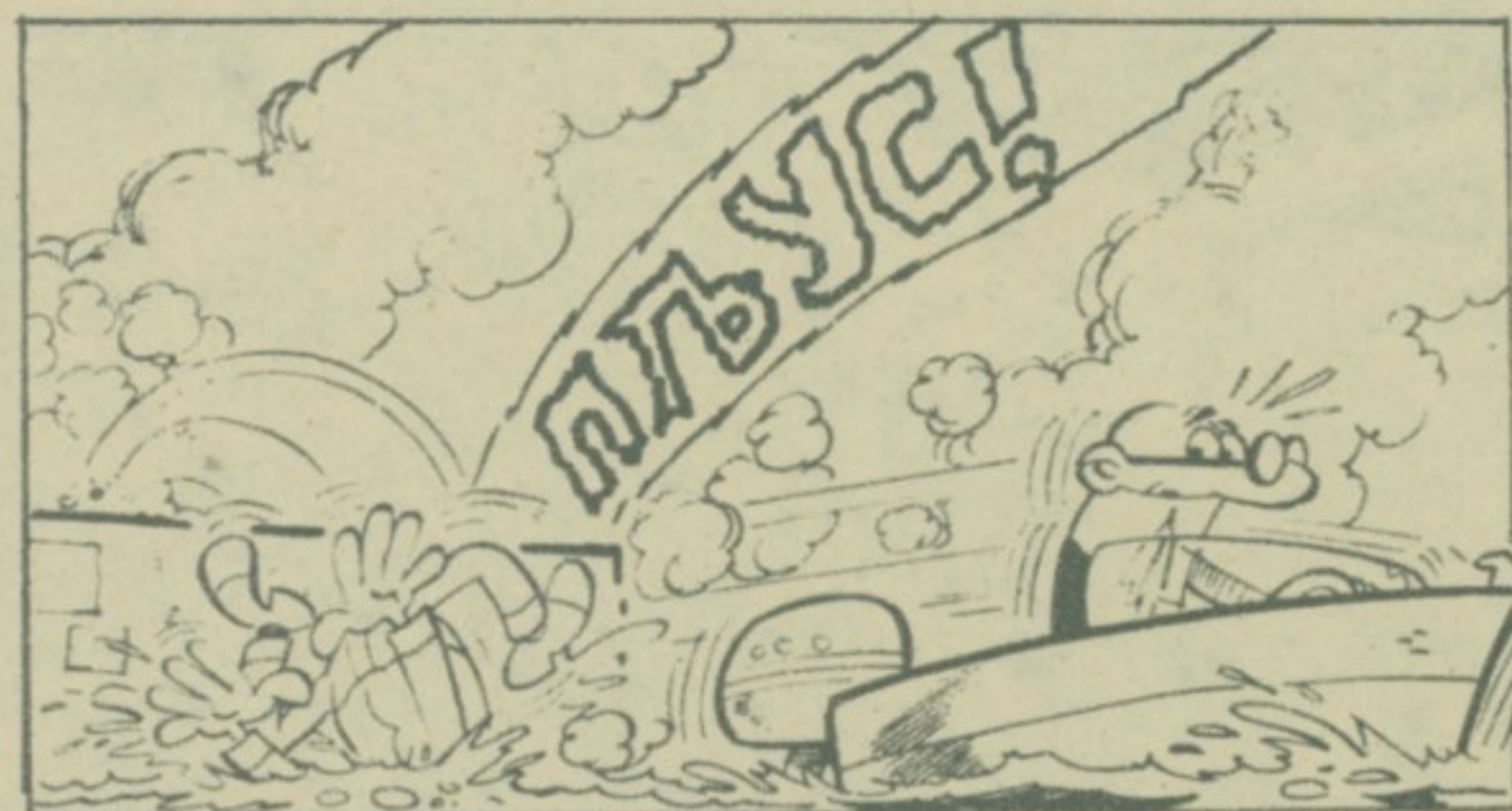
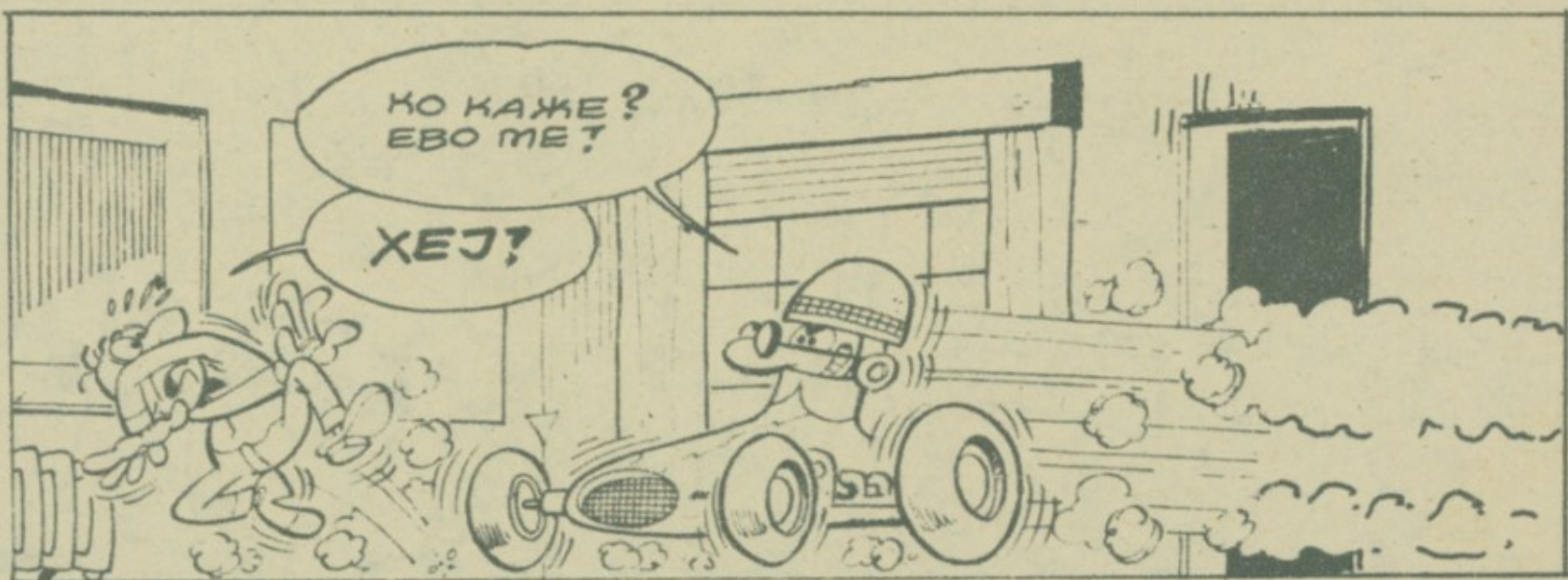

ЧРНИ
РЕПОРТЕР

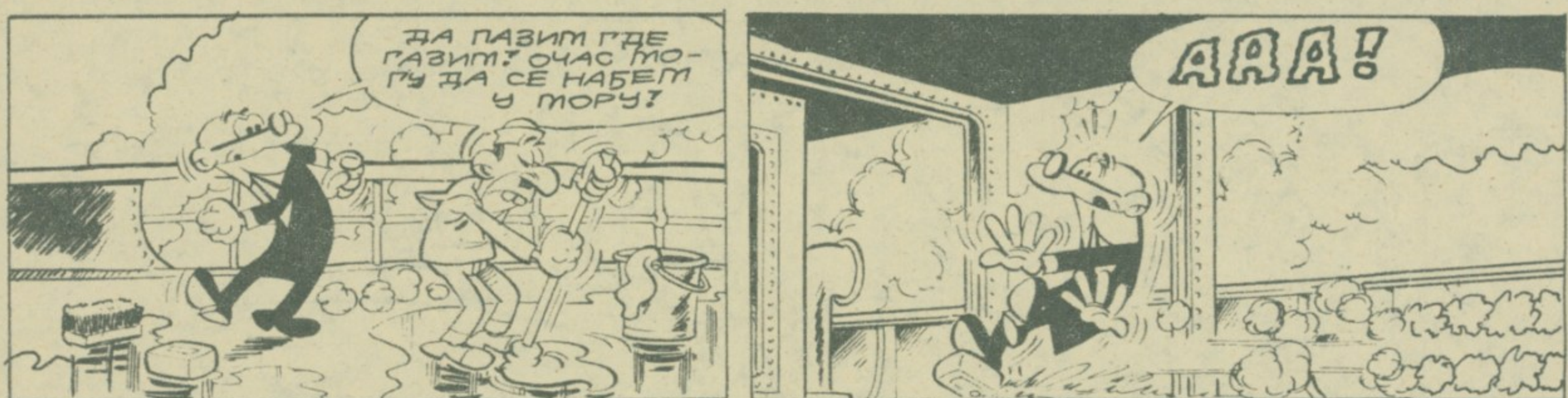
ЗАПАДНИ ВЕТАР

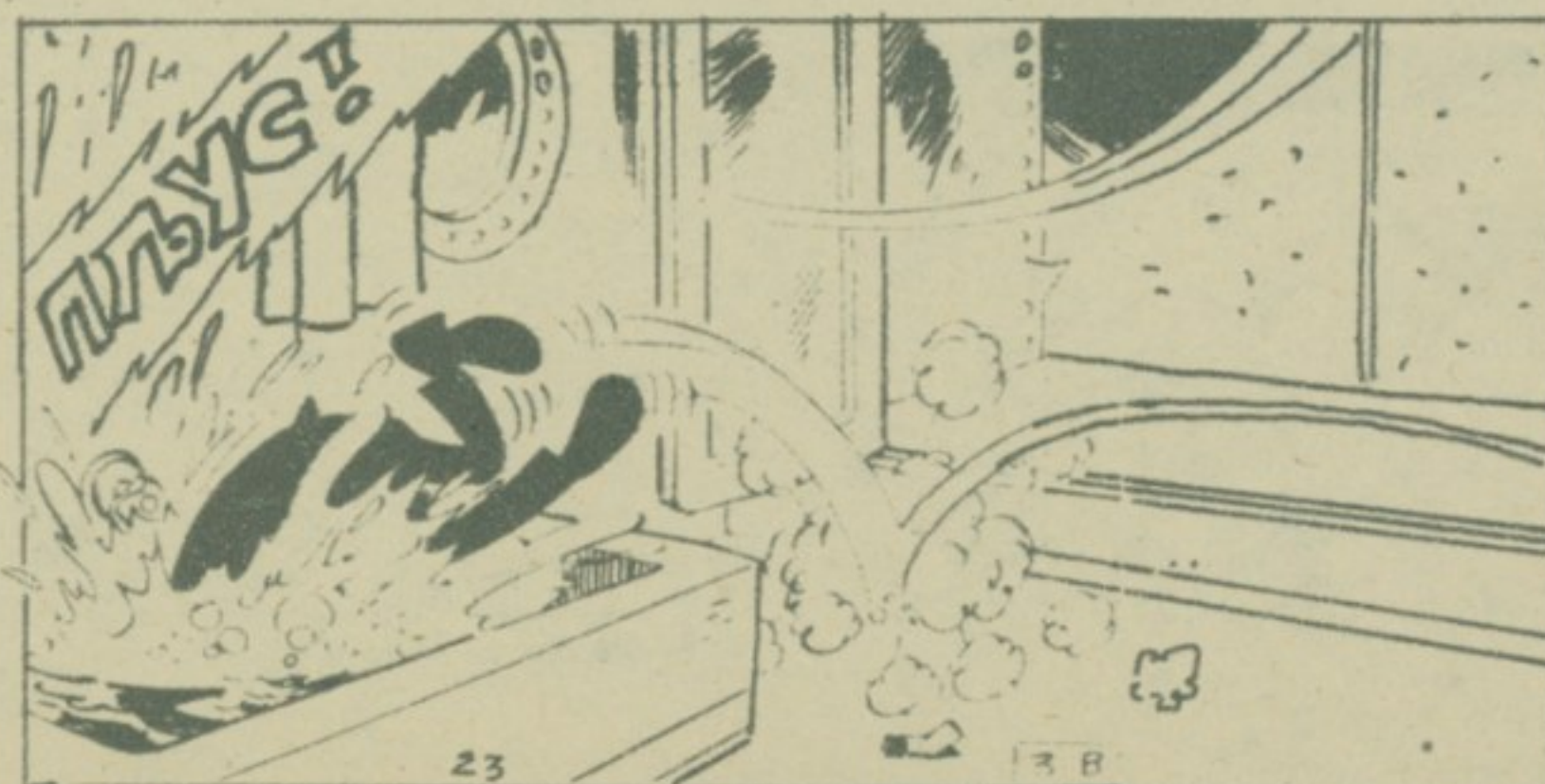
ТРАПАВКО-ТУПАВКО

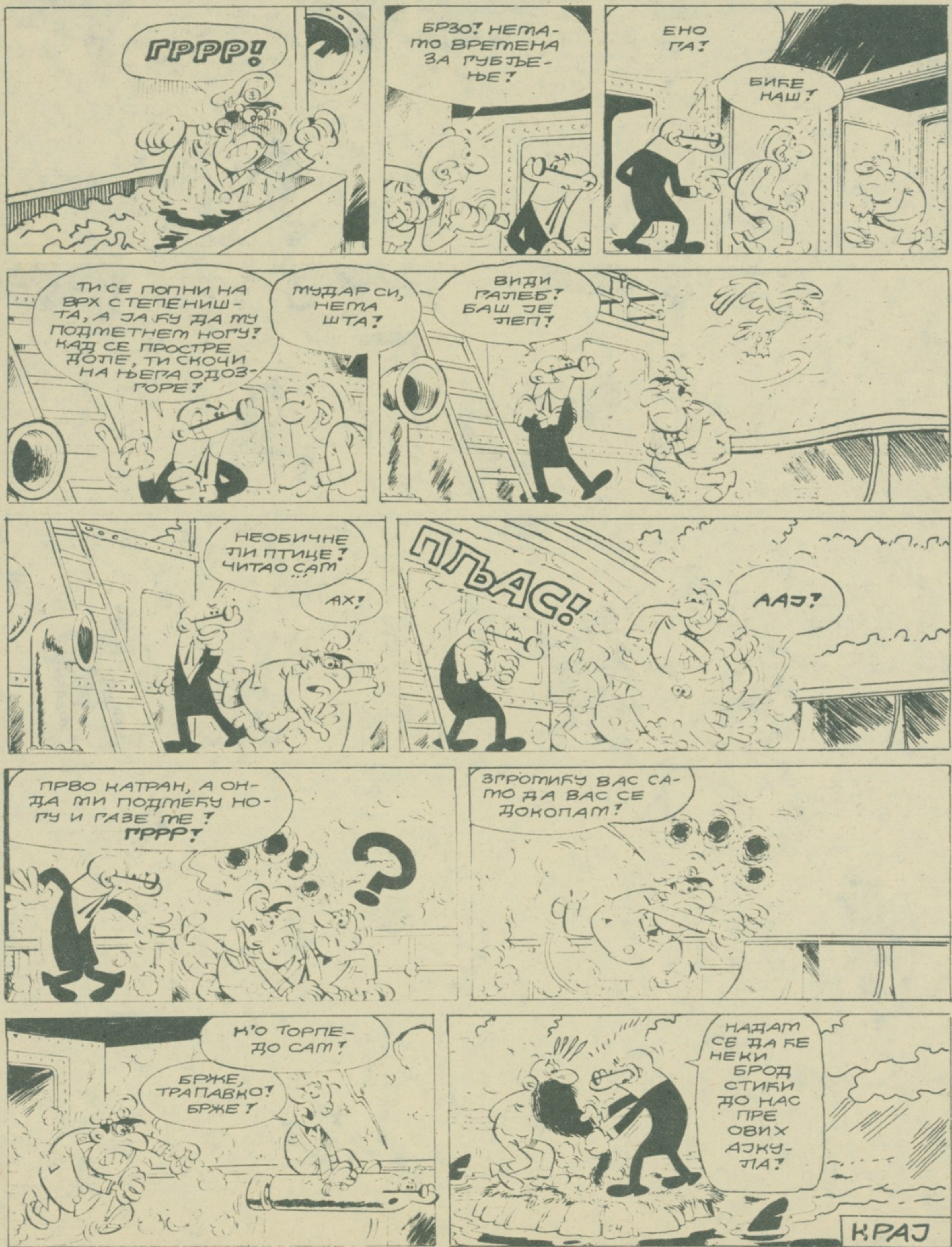
ТРАПАВКО-ТУПАВКО

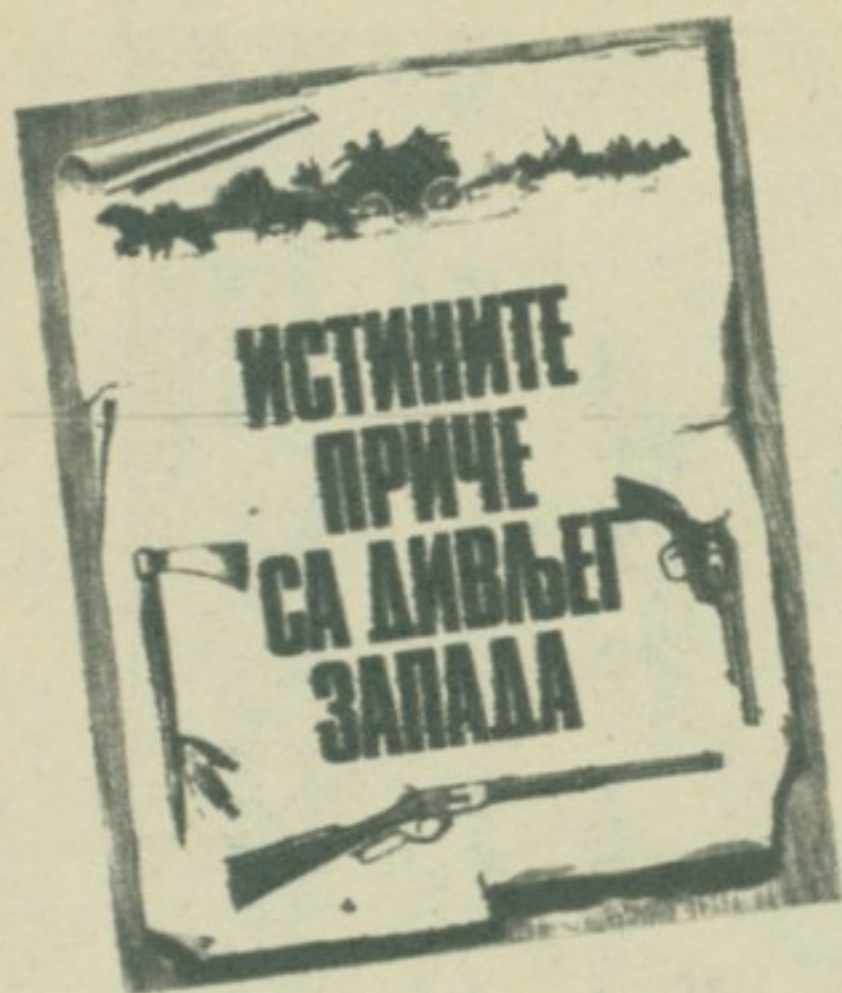
ТРАПАВКО-ТУПАВКО

ТРАПАВКО-ТУПАВКО

Једног дана позне јесени 1884. године група од 80 каубоја с оближњег ранча Слотер упала је у прашњави градић Фриско, у Новом Мексику. После шестомесечног, мучног и исцрпљујућег путовања с огромним крдом од 10 хиљада грла до Канзаса, каубоји су на ранчу примили плате, па су, пуни долара и жељни провода, дошли у град да се проселе. Слотерови каубоји били су груби и разуздани момци, а њихов провод је лично на смак света.

Од јутра до подне пијанчили су у салунима, а онда појахали коње. Урличући, јурили су прашњавим улицама и из револвера насуице решетали натписе на радњама, прозоре, излоге продавница и тарабе. Градначелник и судија покушали су да зауставе њихово дивљање. Ухапсили су једног потпуно пијаног каубоја и стрпали га у затвор. Остали су се разбеснели, провалили у затвор, убили чувара и ослободили ухапшеног.

Тада је у Фриско ујахао деветнаестогодишњи Мексиканац Елфего Бака, помоћник шерифа из Сокоора, главног града покрајине. Угледао је каубоја Макартија како, потпуно пијан, сумануто пуца на све стране. Скочио је с коња, упрому цев пушке у слабине и рекао:

— Бацти те играчке и крени напред! Ако се само осврнеш, преселићеш се у пакао!

Одвео је Макартија пред судију, али овај је, у паници, подигао руке муцајући:

— Не, губите се одавде! Иначе ће ме убити! А вас ће и овако и онако изрешетати!

ОПКОЉЕН У БРВНАРИ

Елфего Бака је одвео ухапшеног у једини хотел. Изнајмио је собу и Макартија лисицама везао за гвоздени кревет. У салуну се сместио у фотељу под балконом и ставио пушку преко крила. Није морао дуго да чека. Каубоји су чули за хапшење свог друга, па су похитали да га избаве.

— Пусти Макартија, прљави Мексиканче! — запретио је каубојски надзорник Перем.

— Бројају до три да вам пушким могућност да се читави изгубите одавде! — мирно је одговорио младић дижући пушку. — Било би паметно да ме послушате!

У том тренутку један од каубоја потеглао је револвер. Елфегова пушка је праснула и тана је разнело каубојево колено. Одмах за првим планула су још четири хица испалена под ноге коња. Животиње су се поплашиле. Перемов коњ скочио је на дрвену веранду, изгубио равнотежу, свом тежином пао на припитог господара и сломио му кичму. Каубоји су покупили мртвог надзорника и отишли. Ноћ је протекла у миру.

Кад је сутрадан Елфего Бака са затвореником изишао из хотела, на тргу га је чекало осамдесетак каубоја. Младом Мексиканцу није било ни крај памети да се преда. Гурнуо је Макартија пушчаном цеву и мирно рекао:

— Ако не желиш да ти другари кроз стомак угледају сунце, настави да корачаш.

Заклањајући се иза каубоја, Мексиканац се прову-

САМ ПРОТИВ РУЉЕ

ПИЈАНИ КАУБОЈИ БЕСНЕЛИ СУ УЛИЦАМА ФРИСКА, РЕШЕТАЛИ НАТПИСЕ НА РАДЊАМА, ПРОЗОРЕ И ИЗЛОГЕ. ТАДА ЈЕ У ГРАДИЋ УЈАХАО ДЕВЕТНАЕСТОГОДИШЊИ ЕЛФЕГО БАКА, ПОМОЋНИК ШЕРИФА ИЗ СОКОРОА.

као кроз гомилу. Полако је корачао низ једину улицу Фриска за Макартијем. Кад је између две куће угледао узани пролаз, потрчао је свом снагом. За њим су зазвиждали меци, али успео је да се докопа једне колибе од дебелих балвана и иловаче. Колиба је, сем дрвених врата, имала и један прозор. Иза прозора се пружала ливада обрасла повисоком травом.

— Неће моћи да ми се привуку с леђа! — закључи Бака и бацти се потрбушке на праг иза притворених врата. У тај час на колибу се сручи плусак метака.

Најхрабрији међу каубојима био је високи Тексашанин Џим Херн. Јурнуо је на колибу. Мексиканац је чекао да му се приближи на неколико корака, а онда хладнокрвно пригиснуо обарач. Херн се мртав сручио.

Хернова смрт зауставила је јуриш осталих. Повукли су се и почели да заузимају положај иза кућа, прозора, на крововима. За то време Бака је између балвана сасвим при земљи ножем ископао неколико пушкарница. Био је сигуран да каубоји од траве неће моћи да виде цев његове пушке.

Меци каубоја непрекидно су решетали брвнару. Бака је пузао од пушкарнице до пушкарнице, осматрајући покрете непријатеља. Пребројао је муницију: имао је тачно 80 пушчаних зрна, шест метака у колту и шест у џепу. Није одговарао на ватру.

КУРШУМ ПОСРЕД ЧЕЛА

Један од каубоја је ризиковао: извукао се из за-

ли Бака није одговорио ни једним хицем. Тек кад је на једном крову угледао силуету неопрезног каубоја планула је његова пушка и каубој се сручио на улицу.

Када је пала ноћ, нападачи су покушали да динамитом разоре колибу, али експлозија је само мало оштетили кров. Изјутра су каубоји поново отворили ватру. Један од њих изненада је јурнуо према колиби пуцајући у трку из пушке. Бака га је мирно посматрао преко мушице нишана.

— Колиба је празна! — викнуо је каубој кад је стигао пред праг колибе. То су му биле последње речи. Добио је куршум посред чела.

Више ниједан каубој није желео да се изложи не погрешивој пушци. Неки од њих, сад већ сасвим трезни, почели су да размишљају о последицама трагичног догађаја. Елфего Бака је, на крају крајева, био представник закона. Ма колико закон био магловит појам у том делу Дивљег запада, шериф из Сокоора сигурно не би оставио некажњене убице свог помоћника.

У међувремену су и становници Фриска, који су годинама подносили терор каубоја с ранча Слотер, схватили колике су кукавице.

— Кад један Мексиканац може да се носи са осамдесет Слотерових демона, онда ми то заједнички може-

МИНИ-КВИЗ

- 1 Шта је биолошки штит?
- 2 Бонифацио је...
- 3 Шта је клепсидра?
- 4 Џон Глен је...
- 5 Ко се назива дилетантом?

ОДГОВОРИ:

1. Биолошки штит је орган који се налази на задњем делу тела и служи за заштиту од зрачења. 2. Бонифацио је име папе. 3. Клепсидра је мерно састојак. 4. Џон Глен је астронаут. 5. Дилетант је неко ко се бави неким послом, науком или уметношћу, без стручног познаништва.

мо још боље — рекао је ранчер Џејмс Кук.

Делегација грађана ступила је у преговоре с каубојима.

— Захтевамо од вас да прекинете пучину и сви заједно одјашете у Сокуро где ће суд размотрити овај догађај — рекао је фармер Нарањо. — Нас тројица одјашаћемо у Сокуро с Елфегом Баком као телохранитељи!

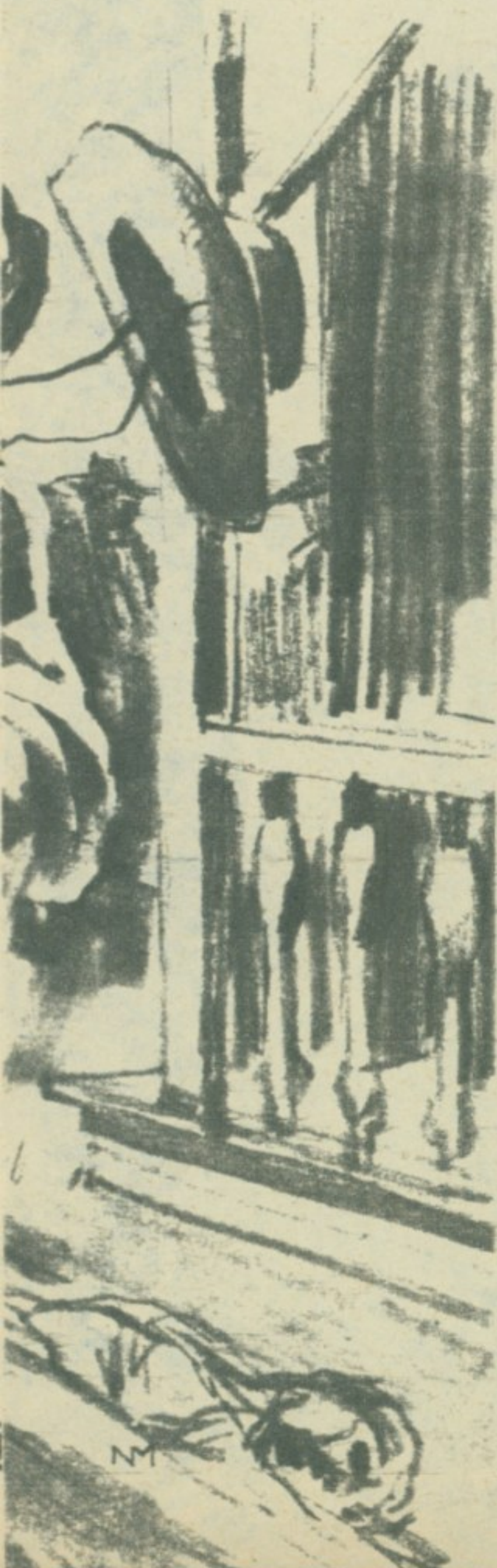
Увече је необична коњица напустила Фриско и изјутра ујახала у Сокуро.

Судска расправа, убележена великим словима у бурну историју новомексичког правосуђа, утврдила је чињенице. Елфего Бака је пуна 33 часа одбијао нападе осамдесеторице каубоја. Петорицу је убио, а четрнаесторицу ранио. У тренутку кад је борба прекинута, имао је још само 8 метака. Дршка једне метле у колиби била је прострелена са 12 зрна, врата колибе су била изрешетана са 367 метака, а најмање 4 хиљаде хитаца било је испалено на заклон Елфего Баке.

„Сточни барон“ Слотер оптужио је Елфего Баку да је извршио смишљени покољ његових каубоја, али суд је једнодушно одбио ту оптужбу.

Све се завршило ослобађајућим пресудама. На „Брду чизама“ у Фриску подигнуто је пет нових хумки. Слотерови момци више нису харали улицама Фриска.

А. Р.

ПОЛИЦИЈСКЕ ПРИЧЕ

Годинама је Хенри Ботом сваке вечери корачао ногу пред ногу, полако и опрезно улицама Кројдона, предграђа Лондона. Повремено се јављао својим уличним познаницима, или им се само осмехивао у пролазу. Никад му се није догодило ништа посебно: као искусан полицајац умео је одмах да умири разбеснелог пијанца или измири посвађани брачни пар...

Његова смена почињала је око 10 часова увече, завршавала се око 3 изјутра, у време када је на улицама било најмање смога, гужве и галаме.

Заиста се Ботому за тих 19 година рада није десило ништа непријатно. Све до јуна прошле године.

Бенство у ноћ!

Ноћ је била спарна и влажна, али, небо је било ведро. Ботом је повремено застајао у сенци неког дрвета. Присећао се тако година проведених у полицији и свакодневице о којој је често волео да прича својој деци, измишљајући страшне догађаје да би их одушевио својим подвизима. Додуше, понекад је завидео својим колегама који су се сусретали са крадљивцима и криминалцима.

Одједном, из размишљања га прену убрзан бат корака. Неколико тренутака касније неки човек пројури поред њега и несташе иза првог угла. И управо када је Ботом хтео, из чисте знатижеље, да крене за њим, зачуо је пренеражени узвик неке жене:

— Лопов! Упомоћ! Радња је обијена!

Пљачка! Најзад и мени нешто значајно да се догоди, помислио је, па је, не часећи, појурио за човеком који је протрчао поред њега.

Чим је крочио иза угла, спазио га је, петнаестак метара испред себе, како бежи са великом торбом коју је забацио на леђа.

— Стани! — повикао је Ботом из све снаге, али се незнанац на то није обазирао, већ је улетео у једно двориште.

Тешка хрпава руна

Ботом се ступио за њим. Двориште у које је упао било је пространо и прљаво. Из зграде крај које је протрчао полица-

НЕКО ЈЕ ПРОТРЧАО

јац је спазио неку кућицу на самом дну дворишта. Непознати је већ до ње стигао, ногом гурнуо врата и несташе унутра.

— Изиђи! Наређујем ти! — повикао је Ботом чим је стигао пред кућицу. Али, нико му није одговорио.

Ботом је тада решио да уђе. Додуше, срце му је јако ударало, али не од страха, бар тако је себе убеђивао. Уосталом, сада није стрепео за себе. Па о његовом подвигу данима ће се причати!

Врата су потмуло шкрипнула када их је полако отворио.

— Изиђи, кад ти кажем. Ништа ти се неће догодити — опет је гласно рекао, да би се одмах покајао због тога. Једна рука, груба, хрпава и тешка, спустила се на његова уста, а потом га је

Врата су потмуло шкрипнула када их је полицајац полако отворио. Закорачио је у мрак. А онда се једна рука спустила на његова уста.

ставио неку крпу. У глави ми је све бучало, а усирена крв ми је потпуно затворила једно око. Тек када ми се мало разбистрило у глави, схватио сам да се налазим у некој малој соби, мемљи-вој и прљавој, вероватно складишту старих ствари, јер сам у њој видео разваљене столице, мадраце, расклиматане столове... Град се будио. Али, ни-

онда када је вече већ почело да се спушта.

Вероватно су моји другови већ забринуте, размишљао је, сигурно ме траже. Али, и сутрадан изјутра још је склупчан лежао на поду, мада је успео да се откотрља до врата. Ипак, од све те неизвесности, жеђи и глади, најстрашнији су били болови у ногама и рукама.

Четири ноћи и три дана

нешто ударило посред темена.

Пао је ничице, ударивши још једном главом о неки предмет, вероватно сто, који је затим закачио и раменом.

— Не знам колико је времена прошло када сам дошао свести — причао је касније Хенри Ботом — али када сам се пробудио, осетио сам да ниједним делом тела не могу да мрднем: руке и ноге биле су ми чврсто завезане, а преко уста лопов ми је

ко није ни прошао поред скровишта у којем се налазио полицајац.

Да ли ме трање?

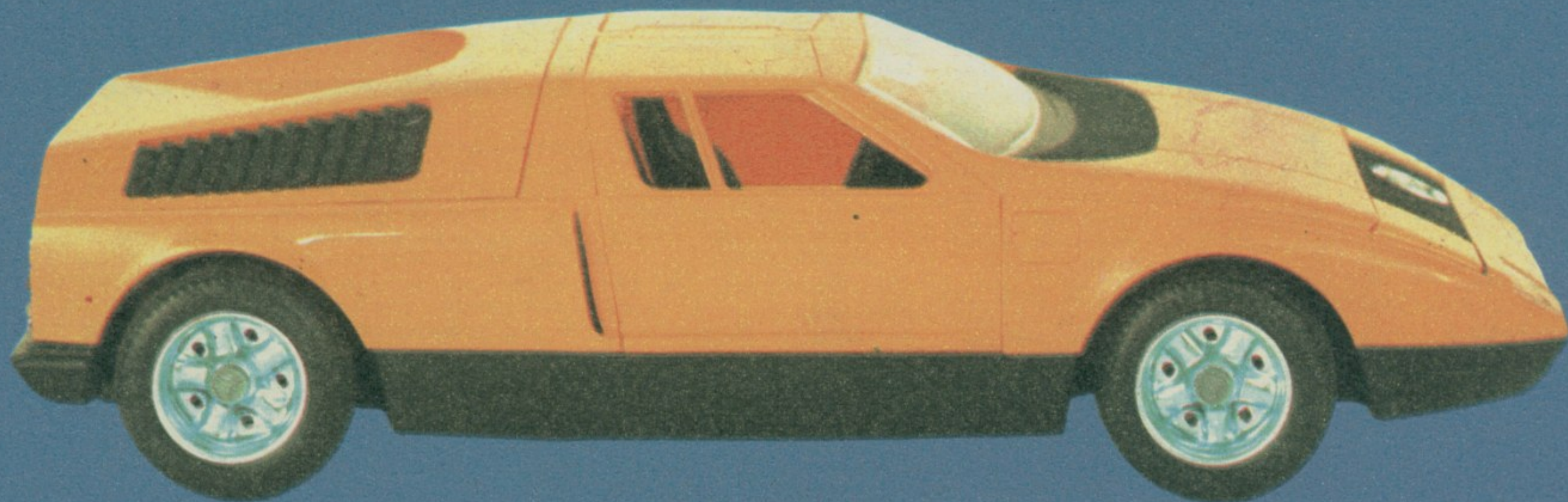
Ботом је осећао како су му уста потпуно сува, гутљај воде био је све што је тада желео. Можда ће неко, ипак, ући у ову собу, размишљао је. Али, до поднева се нико није појавио, па чак ни

Хенри Ботом је провео везан на влажном поду, све док га потпуно исцрпљеног нису пронашли његови другови. Човек који га је напао, био је, заправо, одбегли криминалац Ричард Стик, осуђен на осам година робије због пљачке. А када су га после три дана ухватили, признао је пљачку јувелирске радње и описао место на којем је оставио везаног полицајца.

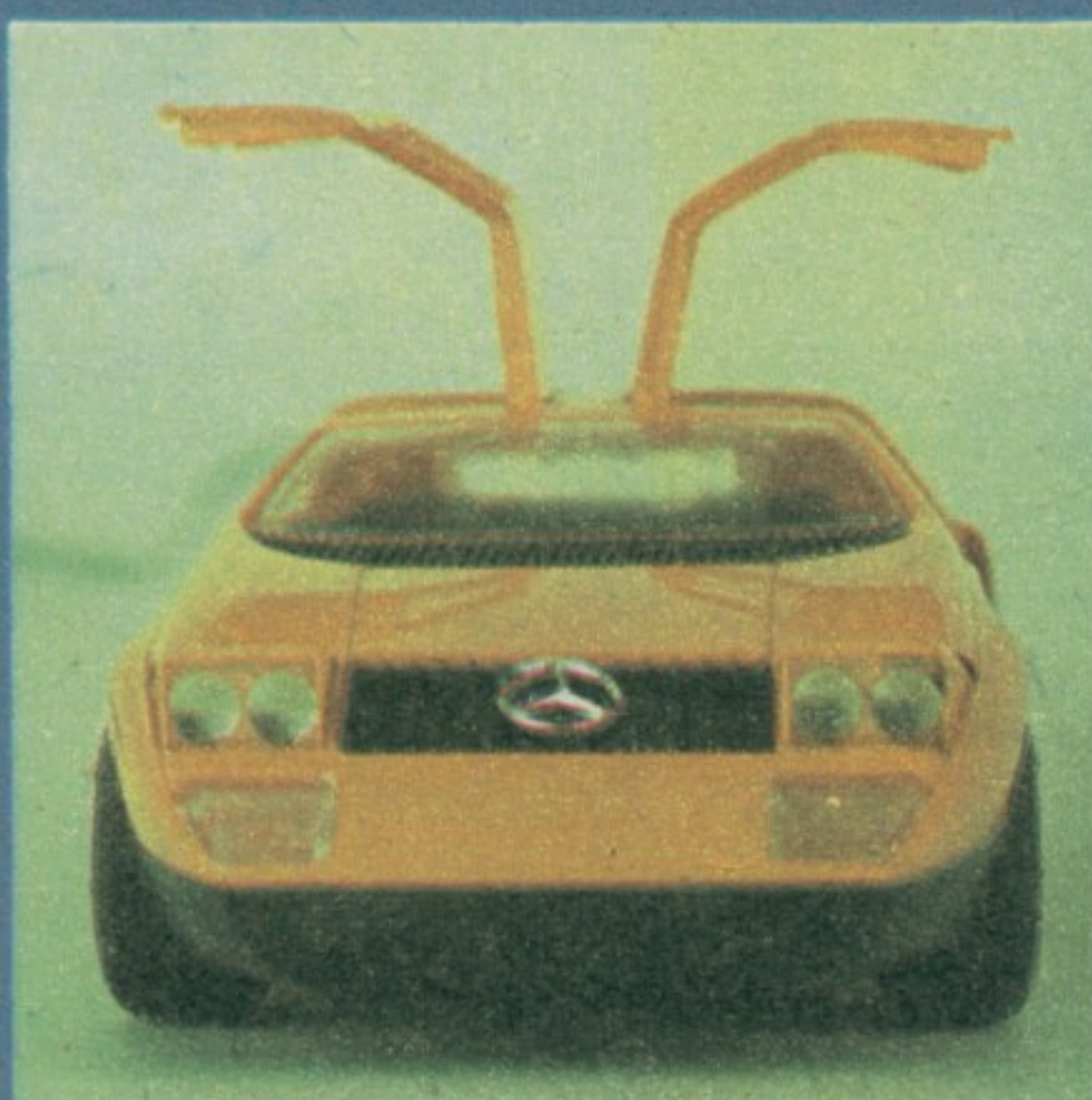
Б. Ј.

BUŠE OD UGRE

играчке
'механотехника'

Р. Б. 1 арт. бр. Ц 293 скејтбојрд 2 цена дин. 690,23

Р. Б. 3 арт. бр. Ц 337 мерцедес цена дин. 358,30

Р. Б. 2 арт. бр. Ц 463 трајект цена дин. 443,50

НАРУЧБЕНИЦА БР. 3
МЕХАНОТЕХНИКА
Поље 9 66310 — Изола

ПИШИТЕ ЧИТКО ШТАМПАНИМ СЛОВИМА

Неопозиво наручујем следеће производе
МЕХАНОТЕХНИКЕ, поштом ћу платити поужећем

Ред. бр.	Бр. артик.	Цена арт.	Комада
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

ПАЖЊА!
Овом наручбеницом можете наручити и артикле
који су раније објављени а нису овде наведени.

ДОМ И ШКОЛА

Намењена првенствено средњошколској омладини и студентима као лектира за програм из књижевности, библиотека „Дом и школа“ објављује дела најистакнутијих југословенских и страних писаца.

ЈУГОСЛОВЕНСКА КЊИЖЕВНОСТ

1. Иво Андрић: О ВУКУ 70.—
2. Антон Ашкерц: ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ 20.—
3. Сретен Асановић: ОПОЈНО ПИЋЕ 10.—
4. Милан Богдановић: КРИТИКЕ И ОГЛЕДИ 70.—
5. Мирко Бањевић: СТРАШНО ПЛЕМЕ 50.—
6. Душан Васиљев: ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ 15.—
7. Чедо Вуковић: МРТВО ДУБОКО 28.—
8. Карел Кајух Десловник: ПЕСМЕ 25.—
9. Гадоје Домановић: САТИРИЧНЕ ПРИЧЕ 30.—
10. Иван Дончевић: БЕЗИМЕНИ 26.—
11. Антоније Исаковић: ЦРВЕНИ ШАЛ 60.—
12. * * * ЈУГОСЛОВЕНСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ 40.—
13. Вук Стефановић Караџић: ИЗАБРАНИ СЛЕСИ 20.—
14. Јуре Каштелан: ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ 25.—
15. Ант. Ковачић: У РЕГИСТРАТУРИ 60.—
16. Иван Горан Ковачић: ЈАМА 35.—
17. Сречко Косовел: ПЕСМЕ 25.—
18. Лазо Костић: ПЕСМЕ 20.—
19. Стрелице Кранчевић: ПЕСМЕ 20.—
20. Лазо Лазаревић: ПРИПОВЕТКЕ 70.—
21. Стефан Митров Љубиша: ОДАБРАНА ДЕЛА 30.—
22. Ранко Маринковић: РУКЕ 25.—
23. Марко Миљанов: ПРИМЈЕРИ ЧОЈСТВА И ЈУНАШТВА 23.—
24. Браћа Миладиновић: ИЗАБРАНА ДЕЛА 25.—
25. Густав Магаш: ОДАБРАНА ДЕЛА 33.—
26. Петар П. Његош: ГОРСКИ ВЈЕНАЦ 55.—
27. Доситеј Обрадовић: ЖИВОТ И ПРИКЉУЧЕНИЈА 25.—
28. Симе Пандуровић: ПЕСМЕ 24.—
29. Васко Попа: ПЕСМЕ 30.—
30. Јован Стерија Поповић: ПЕСМЕ 20.—
31. Богдан Поповић: ИЗАБРАНИ ОГЛЕДИ 22.—
32. Бранко Радичевић: ПЕСМЕ 40.—
33. Милан Ракић: ПЕСМЕ 35.—
34. * * * ПЕСНИЧЕ, ЗНАШ СВОЈ ДУГ (Патриотска и револуционарна поезија народноослободилачке борбе) 30.—
35. Исидора Секулић: ОДАБРАНА ДЕЛА 35.—
36. Јован Скерлић: ОГЛЕДИ И КРИТИКЕ 30.—
37. Стеван Сремац: ВУКАДИН 30.—
38. Стеван Сремац: ПРИПОВЕТКЕ 48.—
39. Иван Студен: ВОЈД 18.—
40. Борисав Станковић: КОШТАНА, ГАЗДА МЛАДЕН, УВЕЛА РУЖА 55.—
41. Гренимир Ђосић: ПОКОШЕНО ПОЉЕ I/II 50.—
42. Добриша Ђесарић: СВИЈЕТЛА ЗА ДАЉИНЕ 20.—
43. * * * ШАЉИВЕ НАРОДНЕ ПРИЧЕ 40.—
44. Алекса Шантић: ПЕСМЕ 20.—
45. * * * МУСЛИМАНСКЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ 55.—
46. Иван Мажуранић: СМРТ СМАИЛ АГЕ ЧЕНГИЋА 25.—
47. Иван Цанкар: НА КЛАНУ 60.—

СТРАНА КЊИЖЕВНОСТ

48. Сире де Балзак: ЧИЧА ГОРИО 55.—
49. Шарл Бодлер: ЦВЕТЕ ЗЛА 35.—
50. Иван Буџин: ЖИВОТ АРСЕНЈЕЋА 65.—
51. Данте Алигијери: ПАКАО 35.—
52. Џон Голсворди: ТАМНИ ЦВЕТ 30.—
53. Максим Горки: МАТИ 78.—
54. Емил Зола: ЖЕРМИНАЛ I/II 80.—
55. Хенрих Ибсен: НАРОДНИ НЕПРИЈАТЕЉ 70.—
56. Сергеј Јесењин: ПЕСМЕ 20.—
57. Герсија Лорка: ПЕСМЕ 30.—
58. К. Маркс и Ф. Енгелс: О КЊИЖЕВНОСТИ И УМЕТНОСТИ 35.—
59. Владимир Мајаковски: ПЕСМЕ 55.—
60. Николај Островски: КАКО СЕ КАЛИО ЧЕЛИК 70.—
61. Платон: ПИСМА 35.—
62. Жак Превер: ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ 35.—
63. Софокле: ЦАР ЕДИП — АНТИГОНА 65.—
64. Џонатан Свифт: ГУЛИВЕРОВА ПУТОВАЊА 25.—
65. Иван Тургенев: ОЧЕВИ И ДЕЦА 30.—
66. Антон Чехов: ГАЛЕБ — ТРИ СЕСТРЕ 20.—
67. Антон Чехов: ИЗАБРАНЕ ПРИЧЕ 30.—
68. Виктор Иго: ЈАДНИЦИ (1—5) 390.—
69. Вилјам Шекспир: РОМЕО И ЈУЛИЈА 65.—

Све књиге су штампане ћирицом у брошираном повезу

70. Виктор Иго: ЦРНА СУЊА (књига поезије) Латиница, платно Цена 50.—

71. Маргарита Алигер: МОЖДА У СЊУ (књига поезије) Ћирилица, платно Цена 100.—

72. H. S. Робинсон и К. Вилсон: МИТОВИ И ЛЕГЕНДЕ СВИХ НАРОДА Латиница, броширано Цена 140.—

РАД

РЕЧ И МИСАО

Реч и мисао обухвата најбољу класичну и савремену остварења светске и домаће књижевности. Сви књижевни родови, све књижевне епохе и готово све књижевности загла, заступљене су у овој познатој и јевтиној цесној књизи

ЈУБИЛАРНО КОЛО

У јубиларном колу објављен је избор најтражнијих и најчитанијих дела из протеклих XII кола.

73. Александар Пушкин: КАПЕТАНОВА КЋИ
74. Волтер: КАНДИД
75. Едгар Алан По: АВАНТУРЕ ГОРДОНА ПИМА
76. Сервантес: УЗОРНЕ ПРИЧЕ
77. Проспер Мериме: КОЛОМБА
78. Молијер: ТАРТИФ — ДОН ЖУАН
79. Есхил: ПЕРСИЈАНЦИ — ОКОВАНИ ПРОМЕТЕЈ
80. Ј. П. Екертман: РАЗГОВОРИ СА ГЕТЕОМ
81. Албер Каму: СТРАНАЦ
82. Рабле: ГАРГАНТУА
83. * * * ПЕСМА О КРАЉУ НАЛУ
84. К. Ф. Мајер: МОНАХОВА СВАДБА
85. Николо Макијавели: ВЛАДАЛАЦ
86. Омер Хајам: РУБАЈИЈЕ
87. Вилијем Саројан: ЗОВЕМ СЕ АРАМ
88. Томас Харди: ЖЕНА С МАШТОМ
89. * * * НАРОДНЕ ПОСЛОВИЦЕ

90. Вилијем Фокнер: ДОК ЛЕЖАХ НА СМРТИ
91. * * * РИМСКА ЛИРИКА
92. Михаил Шолохов: ЧОВЕКОВА СУДБИНА
93. Ђакомо Леопарди: ПЕСМЕ И ПРОЗА
94. Еразмо Ротердамски: ПОХВАЛЕ ЛУДОСТИ
95. Еме Сезер: КРСГАШКИ РАТОВИ ТИШИНЕ
96. Томас Вулф: ТКАЊЕ ЖИВОТА
97. Пабло Неруда: СУЊЕ У РЕПУ ВЕТРА

Све књиге су штампане латиницом у брошираном повезу (пластификоване корице)

- ЦЕНА ПО ПРИМЕРКУ 18.— ДИНАРА XII КОЛО
- У XII колу објављено је 25 нових наслова Библиотеке „Реч и мисао“.
98. Симо Матавуљ: БЕОГРАДСКЕ ПРИЧЕ
 99. Иво Андрић: ЈЕЛЕНА, ЖЕНА КОЈЕ НЕМА
 100. Милан Кацианић: ИЗАБРАНИ ЕСЕЈИ
 101. Стеван Раичковић: ПЕСМЕ
 102. Димитар Солев: КРУЖНО ПУТОВАЊЕ СЕНКЕ
 103. Ацо Шопов: ДУГО ДОЛАЗЕЊЕ ОГЊА
 104. Иљф и Петров: НОВА ШЕХЕРЕЗАДА
 105. Марина Цветајева: НЕОВДАШЊЕ ВЕЧЕ
 106. Платон: О ЈЕЗИКУ И САЗНАЊУ
 107. Монтен: ОГЛЕДИ
 108. Едмон Ростан: СИРАНО ДЕ БЕРЖЕРАК
 109. Анри де Монтерлан: МРТВА КРАЉИЦА
 110. Гејмон Кено: СТИЛСКЕ ВЕЖБЕ

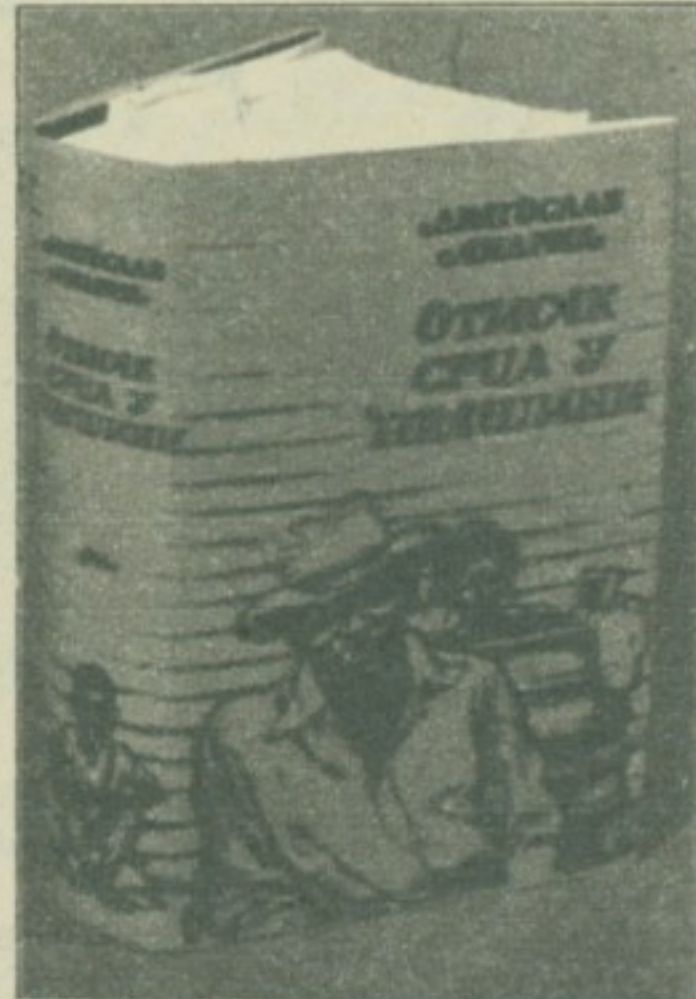
111. Сомерсет Моам: ИЗАБРАНЕ ПРИПОВЕТКЕ
112. Д. Х. Лоренс: ТАЈНЕ ФЕНИКСА
113. Т. С. Елиот: ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ
114. Њатрик Вајт: НОЋ ЛУПЕЖА
115. П. Калдерон де ла Барка: ЖИВОТ ЈЕ САН
116. Х. Р. Хименес: ЈА НИСАМ ЈА
117. Чезаре Павезе: ДОЋИ БЕ СМРТ И ИМАЋЕ ТВОЈЕ ОЧИ

118. Дино Буцати: ПРОДАВНИЦА ТАЈНИ
 119. Рабиндранат Тагор: ХИМНА ЧОВЕКУ
 120. Амрита Пријат: ТАЈ ЧОВЕК
 121. * * * АРАПСКА ПОЕЗИЈА
 122. Исмаил Кадаре: ГЕНЕРАЛ МРТВЕ ВОЈСКЕ
- Све књиге су штампане латиницом у брошираном повезу (пластификоване корице)

ЦЕНА ПО ПРИМЕРКУ 20.— ДИНАРА

123. Борис Пастернак: ЛИРИКА Латиница, платно. Цена 50.—

124. Драгослав Андрић: ОТИСАК СРЦА У ПРАШИНИ (Антологија песама америчких Црнаца) Ћирилица, платно. Цена 220.—

125. Мило Глигоријевић: СТРАСНА СЕДМИКА (приповетке) Ћирилица, броширано. Цена 15.—

ИЗДАВАЧКА РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА „РАД“
11000 БЕОГРАД, Моше Пијаде 12 — Телефони: 452-942 и 452-573

НАРУЧБЕНИЦА — ПЗ/02

Овим неопозиво наручујем (упишите бројеве књига које желите):

ЗА ГОТОВО — Вредност наручених књига уплатићу поузећем (приликом преузимања књига од поште), с попустом од 10%, или

НА ОТПЛАТУ — Вредност наручених књига отплатићу у редовних месечних рата по пријему књига, рачуна и уплатница на ваш жиро-рачун 60801-603-15117, с тим што ћу прву рату уплатити поштару приликом пријема књига.

Најмања рата је 100.— динара. Књиге се могу отплаћивати у највише 12 месечних рата.

За купце на отплату обавезна овера наручбенице. Пензионери прилажу трет-последњи чек од пензије.

У случају спора признајем надлежност Првог општинског суда у Београду.

(име и презиме)

(број поште, место и адреса стана)

(радна организација и место где је купац запослен)

М. П. (датум) (овера о запослењу и потпис овлашћеног лица) (потпис купца и број личне карте)

ХОЋЕ ЛИ КАМЕН ОЖИВЕТИ?

ПОМИЛОВАТИ

Матера, модеран град у Луканији, у јужној Италији, има чудне суседе. У његовом положају, у две стрме гудуре које је у кречњаку створила ерозија, простиру се стари делови насеља — Саси ди Матера. Те прастаре четврти чудних кућица и пећина, читаве кошнице зграда, уличица и тргова, уклесани су у стене и изгледају као да припадају неком другом времену.

Данас су те старе четврти — заправо читав један град — потпуно пусте. Али, не чак ни тако давно, све до 1952. године, у њима су живеле хиљаде

људи у условима који се често нису много разликовали од пећинског доба.

Јавност се први пут узбудила када је тридесетих година овог века један службени извештај проговорио о „2297 мишијих рупа у којима живи осамнаест хиљада људи“. Више од половине становника овог града у камену живело је у правим пећинама. Људи и стока заједно у једној јединој просторији у коју светлост продире само кроз врата. Као да се на овом простору камено доба зауставило и одржало све до двадесетог века.

У том пакленом гротлу животарили су они најси-

ромашнији — ситни земљорадници, најамници, занатлије. Неки у пећинама које је човек на овом простору настанио још у неолиту, неки у зградама које су у току векова саграђене преко првобитних насеља. Али сви у нехигијенским условима у којима цветају маларија, туберкулоза, трахом, рахитис.

Онда је 1952. године одатле силом закона исељено 18 хиљада људи. За њих су изграђена четири модерна приградска насеља. Ти градови-модел имали су све оно о чему њихови становници нису могли ни да сањају до пре

неколико година — електричну струју, текућу воду, по неколико соба.

Отишли су људи, почела је агонија древног насеља. Нагрижене ветром и жегом, камене зграде лагано су пропадале, бујао је коров, лопови су односили фреске из средњовековних црквица у стенама.

Сада се поново говори о томе да се граду осуђеном на смрт врати живот. Архитекте из читавог света поднели су своје пројекте: предвиђа се повратак 4 хиљаде људи у овај град. Живели би у преуређеним кућама, али не и у пећинама које су ту вековима копали. Пећине би могле да послуже за гајење пе-

чурака, неке би могле да постану туристичка атракција или простор за занатлијске радње. Има чак и предлога да се претворе у суперлуксузне резиденције богаташа. — тако би некадашња уточишта бедних постала ексцентрични станovi за имућне.

Ако било која од идеја буде прихваћена, без обзира да ли ће Саси ди Матера постати међународни студентски или уметнички, или како га још неки виде — трговачки центар, једно је јасно — ако поново оживи, насеље ће изменити идентитет

М. И.

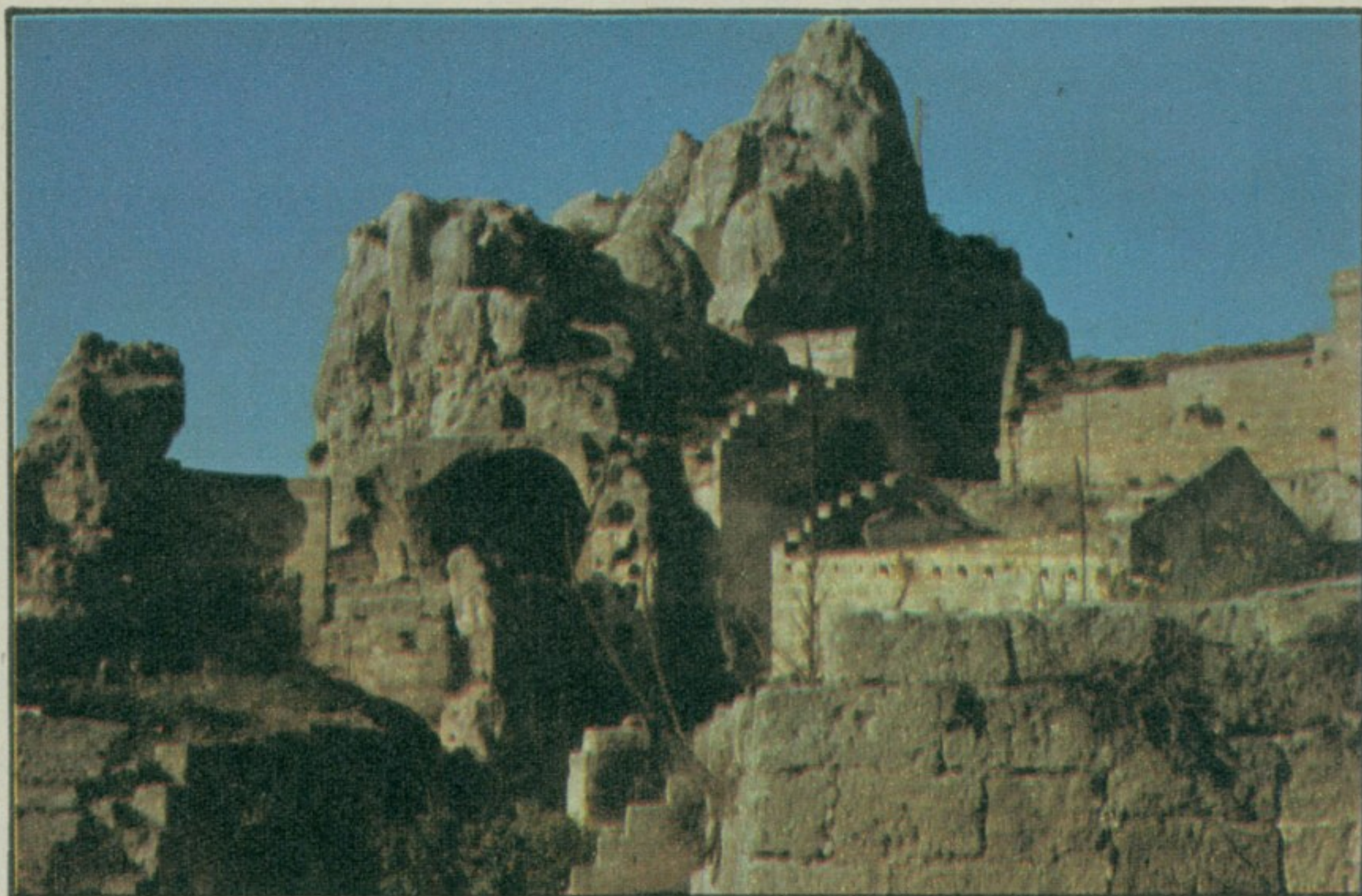
ДОМ У КРЕЧЊАКУ — Први трагови насеља на овом подручју враћају нас око 5 хиљада година уназад. Човек је прво настањивао пећине које је створила природа, затим их је и сам дубио у порозном кречњаку. У средњем веку обде почињу да се насељавају кметови,

етничке и религиозне мањине — настаје нека врста сиротињских четврти оног доба. У насељу бедних склониште налазе и сви они који беже пред законом или осветом феудалног господара.

И ГРАД

Једно насеље у Италији најпре је осуђено да заувек умре — тада је из њега исељено 18 хиљада становника. Сада се размишља о томе да оно поново оживи....

ПОНОВО У МРТВОМ НАСЕЉУ — Нехигијенски услови живота у којима су цветале болештине, 44 процента смртности код новорђенчади, само су неки од страшних података који су натерали италијанску владу да 1952. године одавде исели људе. Али, 200 породица поново се настанило у неким од напуштених кућа. Опет су то они најсиромашнији који у мртвом насељу покушавају да створе себи дом.

ВЛАГА И ПАЦОВИ — Тридесетих година овог века шира јавност сазнала је за услове живота у овом насељу који као да се зауставио у камено доба. Више од половине становника живело је у правим пећинама по чијем су земљаном поду водили канали за скупљање кишнице, о ексеру забодене у стене качили се одећа и храна, постеље су имале високе ногаре како би се људи заштитили од елаге и пацова.

„ПОЗОРНИЦА“ ЧУВЕНИХ ФИЛМОВА — У нестварном амбијенту ових напуштених камених кућа и улица снимљени су филмови Паола Пазолинија и Франка Зефирелија. Ту је и Фернандо Арабел снимио свој чувени филм „Стабло Гернике“.

ЛОПОВИ ХАРАЈУ — Када су људи исељени, почели су да харају лопови. Из црквица као што је ова нестале су тада вредне фреске од којих су неке потицале чак из 13. века. Оно што је оставио човек напала је природа — камена здања наједали су ветар и жега, из пукотина је почео да буја коров.

ЖИТ Страна

ПРОМИСИС (PROMISES)

Састав ПРОМИСИС (обећања), који сачињавају браћа Џед (Jed) и Бени (Benji) и сестре Лесли (Leslie), многим нашим читаоцима још је непознат, иако ових дана имамо прилику да слушамо њихов хит »Baby It's You«.

Познати продуцент Стив Верока је открио групу, али најпре је почео да ради са Лесли — чак су заједно снимали материјал за једну сингл-пличу. Касније се прихватио рада са целом групом. Иако се тек пробија на светску сцену, овај трио већ дуже времена живи од музике. О томе Бени каже: „Свирали смо по разним клубовима и углавном смо интерпретирали музику других која је тада била популарна. Почели смо као квартет, али нас је бубњар напустио после чега смо се разишли. Свако је отишао на своју страну. „У том периоду нешто више успеха постигла је Лесли која се прикључила у Орегону једном саставу који негује тешки рок. „Тек тада сам схватила да ми много више лежи интерпретирање лакших песмица“, каже Лесли, „па сам одлучила да напустим групу мада смо имали чак неколико понуда за снимање плоча. Пошто сам остала без посла, радила сам неко време као келнерица да бих се после извесног времена вратила родитељима и ту на миру размислим шта даље да радим. У то време срела сам Стива Верока који ме је наговарао да започнем соло-каријеру. Снимила сам плочу која, ан жалост, није издата. После два месеца у Лос Анђелес су се вратила и моја два брата с којима сам почела да вежбајем. Радили смо на сасвим новој врсти музике, а резултат измењеног стила групе био је и велик успех песме „Девојко, то си ти“ (»Baby It's You«) која нам је свима вратила самопоуздање.“

Желећи да искористи популарност једне симпатичне песмице и евентуално покуша нешто више, група се недавно обрела у Европи. Према првим проценама, састав је на најбољем путу да се наметне публици.

БЕД КОМПАНИ

(BAD COMPANY)

После дуге паузе, поново се говори о саставу БЕД КОМПАНИ. Њихов недавно објављени албум „Анђели очаја“ (»Desolation Angels«)

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ДЕВОЈКО, ТО СИ ТИ (BABY IT'S YOU)

Музика и текст: Лесли и Бени Најер

Изводи: ПРОМИСИС

You're with me now but
you're saying
You don't want me anymore
You're holding me now but
you're saying
You can't see me no more
You whisper good-bye then
cling

Tighter to me
I can't take no more

Baby it's you
Who makes me feel the way
that you do
You know I can't forget you
so soon

Baby it's you

Running your fingers
through my hair
But saying you care no more
You're kissing my ear with
a heart chilling
Breath that you can't no
more

I care no more oh no
Baby it's you
Who makes me do the things
that I do
You know I can't cast aside
you so soon

Baby it's you

Changing the show
Adding dramatics to help
love grow
Your heart is your life
Cut it carefully with your
knife
Don't leave the world stay
right here
Don't make don't make
anything rough
Baby it's you...

постиге у Америци огроман успех. Објављујемо део интервјуа који је гитариста групе Мик Ралфс (Mick Ralphs) дао енглеским новинарима.

Прошло је четири године од ваше последње турнеје. Зашто је пауза тако дуго трајала?

Када смо почели као БЕД КОМПАНИ 1973. године, свакако да смо се надали успеху, али је тријумф који смо доживели првом плочом и нас саме изненадио. У Америци смо одмах проглашени за супергрупу и од тада смо, и не желећи то, на изврстан начин запоставили Енглеску. Ишли смо на мамутске турнеје које су временом постајале све дуже тако да смо на крају одрађивали

КРИС СПЕДИНГ (CHRIS SPEDDING)

У последње време међу поклоницима рок-музике све више се помиње име гитаристе КРИСА СПЕДИНГА. Он је већ дуго присутан на енглеској музичкој сцени али и поред тога што већ готово десет година важи за изузетног гитаристу, за ширу јавност остао је потпуно непознат. Публика га је приметила тек када се његово име појавило уз име СЕКС ПИСТОЛСА и када је ЏОНИ РОТЕН изјавио да му је Крис доста помогао. У ствари, он их је једини подржао када већина за њих није хтела ни да чује. Једно време је свирао са Брајаном Ферријем, а касније је основао сопствену групу. Његова последња плоча није постигла успех тако да је Крис морао, због финансијских тешкоћа, да расформира свој састав КРИС СПЕДИНГ БЕНД (THE CHRIS SPEDDING BAND).

Нешто касније одлази у Америку и придружује се дојену рок-ен-рола Роберту Гордону. Са њим је недавно снимно једну плочу и управо се спремају да заједно крећу на турнеју по Европи. Недавно је изишла и нова Крисова соло-плоча »Guitar Graffiti«. На првој страни налазе се композиције снимљене уживо. Занимљиво је да је Крис за ову плочу јединоставно преслушао материјал са концерата групе КРИС СПЕДИНГ БЕНД и извукао неколико својих најдопадљивијих соло-деоница. Приликом слушања плоче изгледа као да је музика коју је изводила група Криса СПЕДИНГА била заснована искључиво на његовој гитари, што није био случај.

У разговору са СПЕДИНГОМ стиче се утисак да је незадовољан својим положајем. Сматра да су знатно слабији гитаристи од њега зарадили много више, а он жели да баш то постигне својом последњом плочом. Како ствари сада стоје изгледа да ће у томе и успети.

QUEEN FAN CLUB

5 Campden Street
London W8 7EP

WINGS FAN CLUB

PO Box 4UP
London W1A
England

посао, а публика нас апсолутно није занимала. Када смо схватили да то ничему не води, остало нам је само или да се разиђемо или да се од свега одморимо. Одлучили смо да направимо паузу и прекинемо своју активност на неодређено време. Тек недавно смо се поново окупили и сада смо жељни наступа.

У међувремену су се на музичкој сцени догодиле многе промене. Како гледате на њих?

Ми смо о томе много разговарали и сматрамо да је ово што се дешава изванредно. То није само фраза, ми стварно у то верујемо. Млади морају да стварају сопствену музику и дивно је видети све те клинце како свирају. БЕД-

ИГИ ПОП (IGGY POP)

Ових дана у продаји се појавила нова плоча ИГИЈА ПОПА „Нове вредности“ (»New Values«). Овај албум од којег се очекује да најзад избаци Игија у први план, представља логичан наставак две претходне плоче: „Идиот“ (»The Idiot«) и „Жудња за животом“ (»Lust for Life«).

Иги Поп је своју дугу каријеру започео као бубњар у саставу ИГУАНАС. Касније је наступао са многим познатим музичарима, да би 1968. године основао сопствену групу СТУЦИЗ (THE STOOGES). Овај састав је постао славан по својим јавним наступима и многи га још данас сматрају за један

од најлуђих и најшокантнијих. Иги је био главна атракција свих концерата. На сцени је радио све што данас раде панкери. Ни остали чланови СТУЦИЗА нису много заостајали за њим. Њихове плоче нису имале милионске тираже, али су им обезбеђивале велик број верних присталица. Међутим, временом су изгубили сваку меру и сасвим су нестали са сцене. Питање је шта би са њима било да им није помогао Дејвид Боуви. Он је веровао у Игија и заједнички су радили на албуму „Идиот“. У пролеће 1977. године плоча се појавила у

продаји. Панкери су је са одушевљењем прихватили, па су чак и старе плоче СТУЦИЗА поново издате јер је потражња била огромна. Дошла је плоча »Lust for Life« и »New Values«. Тренутно се Иги спрема за велику турнеју по Европи на којој ће промовисати нову плочу. Поред осталих, у његовој пратећој групи наступиће Глем Метлок, бивши басиста РИЧ КИДСА, као и Клаус Кригер, бубњар ТЕНЦЕРИН ДРИМА. Игијева турнеја се очекује са великим интересовањем, а он обећава да никог неће разочарати.

*** ЗЛАТНО ДОБА ***

После паузе од годину дана изишао је други сингл групе ЗЛАТНО ДОБА. Разлог што се толико дуго чекало на нову плочу овог састава је у томе што ЗЛАТНО ДОБА прати Бориса Бизетића и његове РОКЕРЕ С МОРАВУ, а последњих годину дана Борисов састав радио је неуморно, тако рећи без дана одмора. Вођа састава ЗЛАТНО ДОБА Бранислав Анђеловић је и један од „рокера“.

Бранислав се пре две године вратио из иностранства. Свирао је по клубовима у Лондону, а у Не-

младе у хали Пинки, у Земуну. Било је ту музике, цртаних филмова, лајт-шоа... Због обавезе које су имали према „Рокерима“ чланови групе ЗЛАТНО ДОБА нису стизали да снимају плоче са поп-музиком.

Најзад, у предању између концерата и снимања за телевизију, успели су да издају свој сингл који се појавио пре два месеца. Као музичка пратња РОКЕРА С МОРАВУ, ЗЛАТНО ДОБА снимило је шест сингл-плоча и један ЛП. Музику и текст за обе нумере са најновијег сингла написао је

мачкој је, као члан групе ЛОБОС, снимлио две сингл-плоче и наступао на телевизији. По повратку у нашу земљу, Бранислав је основао ЗЛАТНО ДОБА. Поред њега, ту су још Брашмир Косар (клавијатуре), Бранко Глушчевић (бас), и Велибор Богдановић (бубањ). Два пута недељно забављали су

Бранислав Анђеловић. Прва је у стилу рока, а друга у диско-риту. Бранислав је и један од оснивача „траволтијаде“, такмичења у игрању, које се одржало у Београду и Земуну.

Адреса: ЗЛАТНО ДОБА, Сарајевска 46, 11000 Београд

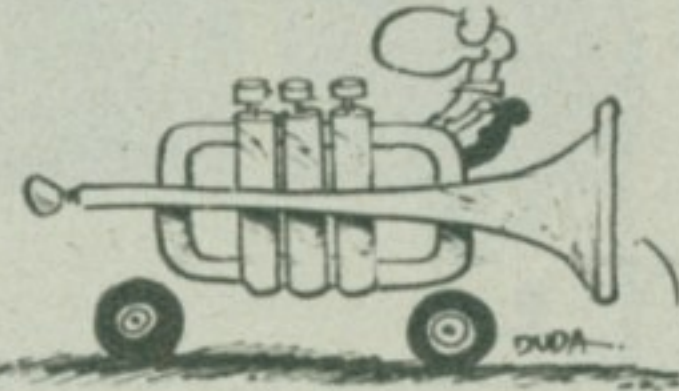
КОМПАНИ, међутим, са тим нема везе. Ми смо једна обична блуз-група и такви ћемо и остати. Наш стил је јасан и нећемо га мењати. Да смо било шта покушали, испали бисмо смешни.

Ваши планови?

Сада, када нам се плоча тако добро продаје а за турнеју не можете нигде набавити карту више, сви у групи лакше дишемо. Нико од нас није био сигуран да ли ће нас публика поново прихватити. Када завршимо турнеју по Енглеској, крећемо у Америку. Више неће бити бесконачних турнеја, а нашим присталицама у Европи можемо обећати чешће гостовање.

БЕРЗА ПЛОЧА

Купујем ЛП плочу Микија Јевремовића на чијој се А страна налазе композиције „Врати ми детињство“ „Мајка је увек

ту“, „Музика, музика“, „Мелани“... У обзир долази и замена за десет металних значки. Златко Јоргић, I интернационала 18, 38400 Призрен

ТЈУБС (TUBES)

У Енглеској се налази на турнеји једна од водећих америчких група — ТЈУБС. Овај састав, који поред седморице музичара чини и већи број играча и играчица, представља се публици на Острву потпуно новим програмом.

Прошле године њихова турнеја изненада се прекинула када је на једном концерту вођа групе Фи Вејбил (Fee West) о разилажењу РАНЕВЕЈЗА пред- (Waybill) пао са бине и сломио ногу.

На овом гостовању ТЈУБС ће пратити мање играча него прошле године. Састав се више оријентисао на музику.

РАНЕВЕЈЗ (RUNAWAYS)

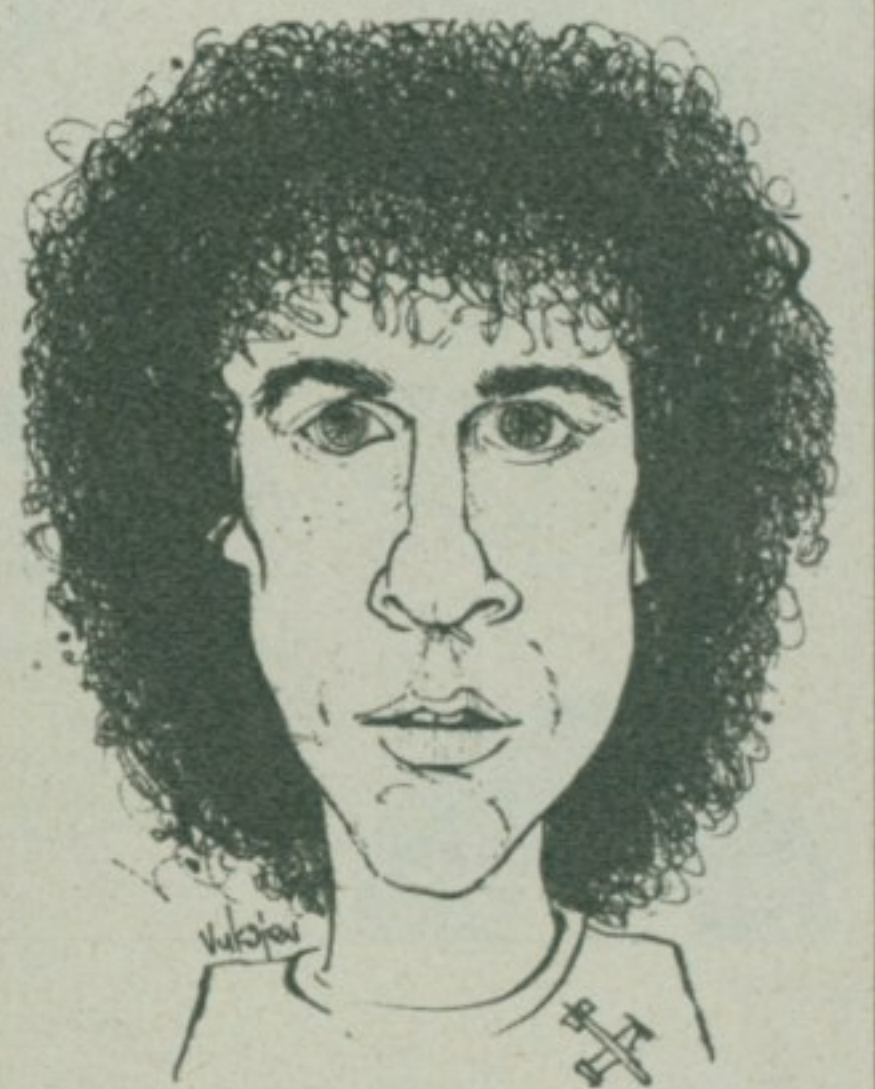
РАНЕВЕЈЗ, једна од најпопуларнијих и сигурно најквалитетнијих женских рок-група, недавно се расформирала. Већ дуже време овај састав се налази у кризи и последњих година доживео је велики број персоналних промена. Деојке су долазиле и одлазиле, али је језгро састава остајало исто.

Џоан Џет (Joan Jett) и Лита Форд успевале су да састав одрже на окупу и поред проблема на које су свакодневно наишле. Међутим, њихов положај постајао је све безнадежнији и једини излаз виђен је у разлазу. Џоан Џет се чему јој помажу Стив Џонс (Steve Jones) тренутно налази у Лондону где завршава снимање свог првог сингла у пес! и Пол Кук (Paul Cook), бивши чланови СЕКС ПИСТОЛСА. Џоан је снимила нову верзију старог хита из 1984. године „Не поседујеш ме“ (»You Don't Own Me«) и жели да њиме отпочне своју соло-каријеру. Ускоро ће снимити и албум.

стављаће разочарање за велики број њихових присталица којих највише има у Америци и Јапану

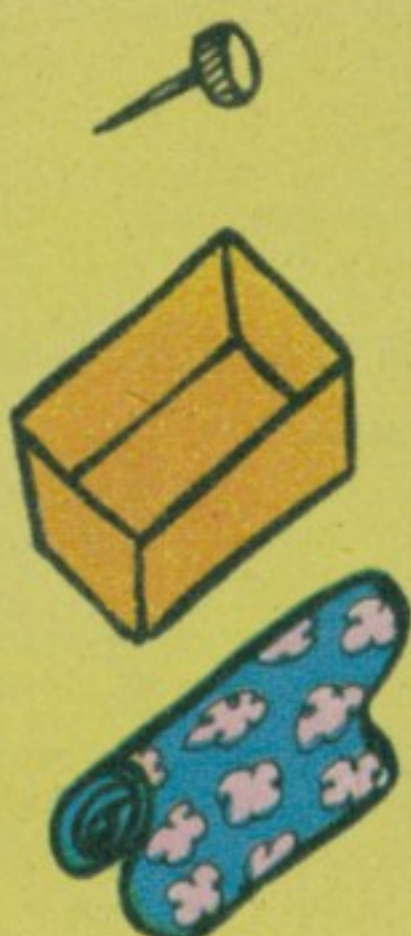
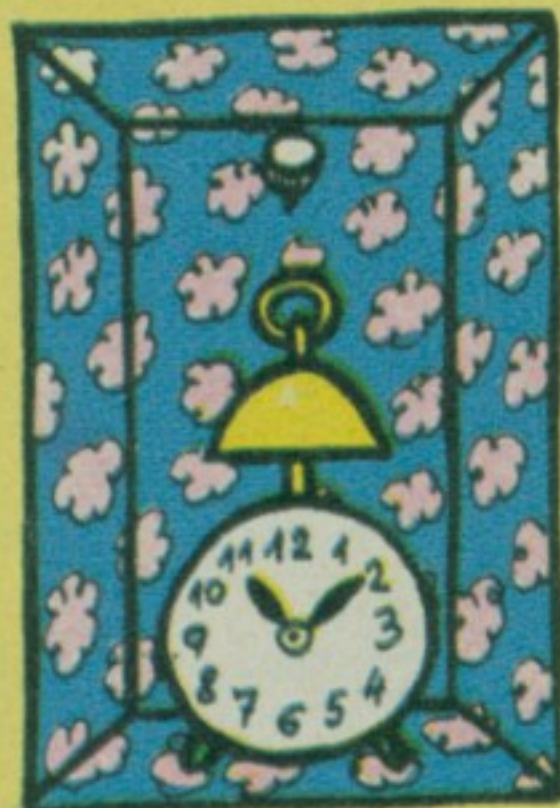
НАША КАРИКАТУРА

ЛИО СЕЈЕР — LEO SAYER —

ВЕСЕЛЕ ИГРАРИЈЕ ЗА МЛАЂЕ И СТАРИЈЕ

2

Узмите дубљи део кутије за ципеле па га облепите шареном хартијом и прикуцајте на зид. Кутија ће изгледати као украсна поличица на којој можете да држите сат-будилник.

Сања Јенић, Трг Републике 5, 11306 Гроцка

3

Коцкице од амбалаже бомбона „Витергин“ обојте црвеном, жутом и зеленом бојом, па целу кутију залепите на чачкалицу. Тако ћете добити играчку — семафор. Аутомобилчић сигурно већ имате.

Весна Стаменковић, Милена Јовановић 47, 18400 Прокупље.

4

На пластични точкић на коме се налазио фластер, намотајте машину за косу, па затворите пластичним прстеном којим је и фластер био затваран. Тако сте од амбалаже за фластере добили кутију за траке које ће вам одсад уредно стајати у орману.

Весна Чекеревац, Аугуста Шенов 11/6, 11210 Београд

5

Изрежите сличицу из стрипа који вам се свиђа и исеците облачић у коме је исписан текст. Сад све то залепите на бели папир, па залепите као налепницу на свеску. У облачић испишите назив предмета или неки шалив текст у вези са предметом који уписујете у свеску.

Зоран Тасегики, Шидска 4, 91060 Борче Петров.

СВАКИ ОБЈАВЉЕНИ
РАД ХОНОРИШЕ СЕ
СА 100 ДИНАРА

8

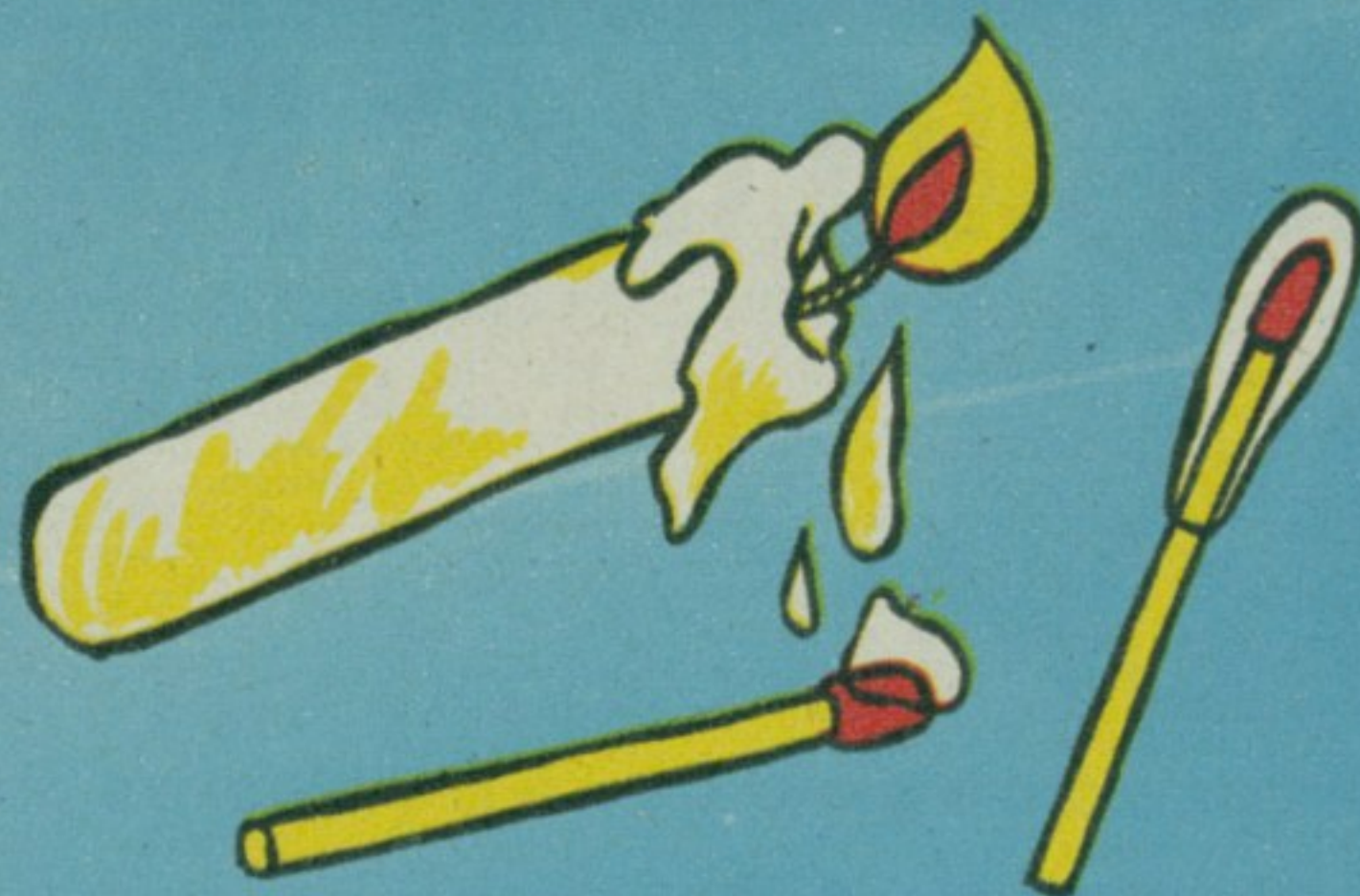
Бодљикави навијач за косу навуците на штапић и прикуцајте танким ексерчићима. Тако сте добили четку за фенирање косе којом ћете завијати локне док сушите косу.

Аида Церић, Раде Личине 22, 48000 Бања Лука.

7

Ако вам се четкица за прање руку отрцала, исеците чекиње, па на држаљу четке залепите парче сунђера. На овај начин сте добили брисач за грамофонске плоче.

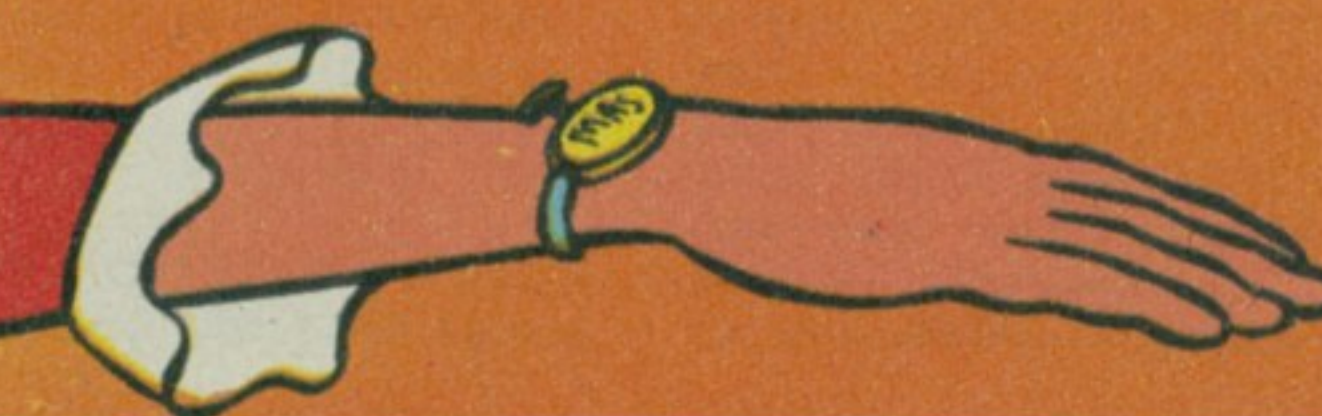
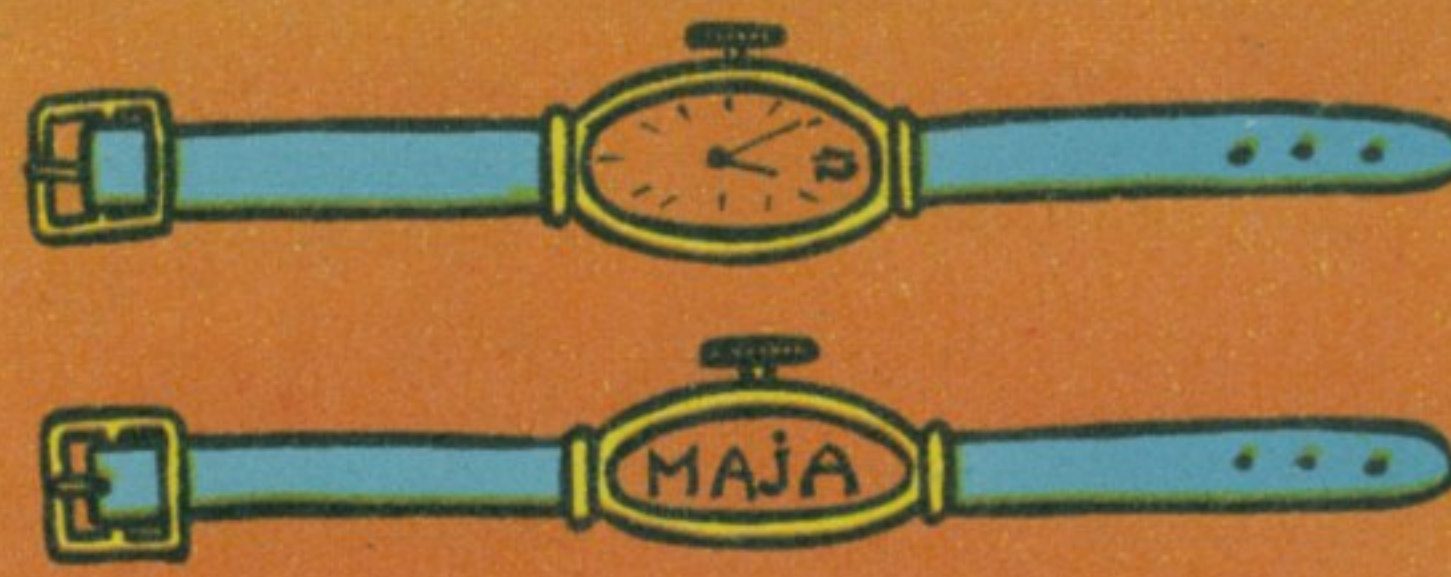
Ксенија Павловић, Варешка 23, 41040 Загреб

1

Ако на излет носите шибице, да вам се не би проквасиле, свако палидрвце залијте воском који капље са свеће. Кад палидрвце хоћете да користите, загребите мало да се скине восак, па га запалите...

Фарук Тебибећировић, Немањина 31, 71000 Сарајево.

6

Са поквареног часовника скините стакло и на бројчаник ставите парче папира тако да га сасвим прекрије. На том парчету испишите своје име (или нешто пригодно) и добићете оригиналну нарукницу.

Гордана Жеравић, Мајданска 11, 31000 Титово Ужице

ГУСКИ, У ЗНАК ЗАХВАЛНОСТИ

Никад ниједан муш-карац у Фрајбургу, у СР Немачкој, неће рећи жени:

— ПРАВА СИ ГУСКА!

Разуме се, сем ако жели да јој учини комплимент.

Ноћ је, 27. новембар 1944. године. Рат. Ноћна бомбардовања. Ужас, разарање, смрт.

У Фрајбургу постоји један парк, а око њега мноштво кућа. У кућама спава стотине људи. Изненада, све их је пробудило гласно гакање једне гуске. Многи становници Фрајбурга већ је познају: њено гакање обично пригуши

завијање сирена које најављују бомбардовање. Али те ноћи сирене не завијају.

Да ли је гуска погрешила? Људи се питају: да ли да остану у кревету или оду у склониште? Многи више верују гуски него сиренама и беже из својих кућа. Неколико минута касније бомбе су уништиле пола града! Како то да се сирене нису огласиле? Дошло је до тешког квара, било је немогуће употребити их.

У парку у Фрајбургу данас постоји јединствен споменик. На великом пиједесталу налази се — гуска!

СРЕДЊОВЕКОВНА ПРОТЕЗА ШАКЕ

У месном музеју града Ајсфелде (ДР Немачка) чува се интересантан експонат који привлачи пажњу посетилаца. Реч је о гвозденој протези људске руке, делу неког средњовековног мајстора. Према подацима изложеним уз протезу, она је пронађена у развалинама манастира Фаилсдорф, разореног још у 16. веку, што значи да је начињена почетком тог века, или још раније.

Кукасти палац протезе је непокретан, а остала четири прста могу да се покрећу по паровима, и то у четири фиксирана положаја. То је њеном власнику омогућавало да држи разне предмете. Управ-

љање положајем прстију остваривало се тако што се другом руком померала мала полука на подлактици шаке која недостаје.

Претпоставља се да је власник гвоздене руке био Фридрих фон Балтен, познати војни командант с почетка 16. века. Из летописа тог времена познато је да је он имао „гвоздену песницу“, а друга прича везује протезу уз име витеза Геца фон Берлихингена. Легенду о овом витезу је и Гете искористио у својој истоименој драми.

Име главног јунака ове цртице из историје протетике, конструктора те протезе, остало је, на жалост, непознато.

ВРЛО УЧТИВЕ ОСЕ

Др Морис Бартон нашао је осине гнездо у својој башти и одлучио да им сагради кавез. Била је то дрвена кутија са тунелом на врху кроз који су осе могле, без сметњи, да излазе и улазе у потрази за храном.

Мали унук др Бартона приметио је да осе живе врло организова-

но: кад год су напуштале свој нови дом, чиниле су то држећи се леве стране тунела, тако да се оне које су излазиле никада нису сударале са онима које улазе.

А кад год би се појавила нека оса натоварена храном, све друге склањале су јој се врло учтиво с пута. Ни један једини пут, тврди зоолог Морис Бартон, осе нису изгубиле стрпљење једна према другој.

КАНАЛИ ДРЕВНИХ ИНКА

Древни народ Инка, који је некада насељавао територију савременог Перуа, ушао је у историју као стваралац огромних архитектонских комплекса и сложених иригационих система. И данас се у многим рејонима земље могу видети остаци тих јединствених споменика који задивљују не само својим размерама, него и инжењеријским решењима.

Научници данашњег Перуа одлучили су да искористе неке од очуваних водених канала и механичких објеката Инка ради пребацивања воде преко планинских превоја. Први такав пројекат биће остварен у долини реке Урубамба. У 1982. години пољопривредници ће моћи опет да користе воду из тог древног система.

МИНИ ФОРМУЛЕ МАКСИ УСПЕХ!

matematika

MINI
FORMULE

30 ДИН.

fizika·hemija

MINI
FORMULE

30 ДИН.

Комплет 50 ДИН.

Драги читаоци

На нашој слици видите популарне књижице МИНИ ФОРМУЛЕ у природној величини.

- МИНИ ФОРМУЛЕ садрже све формуле из математике, физике и хемије.
- МИНИ ФОРМУЛЕ су универзални приручници за основце, средњошколце и студенте.
- МИНИ ФОРМУЛЕ можете наручити дописницом или писмом. Послаћемо одмах. Платићете када примите. Наша адреса је:

Биро за публицистику — МИНИ ФОРМУЛЕ
71000 САРАЈЕВО ул. Валтера Перића бр. 3/III

Скопски феудалац Георги Војтех подигао је у Македонији 1073. године устанак против византијске власти. Сеоско становништво било је прикључено неиздрживим наметима. Поред великих дажбина, повећао се и црквени данак, а у другој половини 11. века прикупљање пореза се све чешће давало у закуп па су га и закупци, на своју руку, повећавали. Од сваког села са тридесет огњишта узимали су по један златник, два сребрњака, једног овна, тридесет кокошака, јечам и пшенично брашно.

Центар устанка било је Скопље. Устаницима је притекао у помоћ и зетски краљевић Бодин са војсковођом Петрилом.

У првој бици коју су устаници водили са византијским снагама код Присидијане, данас Призрена, Византија је доживела тежак пораз. После овог успеха, устаничка војска се поделила на два дела. Бодин је са делом војске кренуо према Нишу, а Петрило према Охриду. Скопље је већ било ослобођено и држао га је Војтех. Преузимање Охрида било је олакшано тиме што су Охриђани дочекали Петрила као ослободиоца од византијске власти, па се Петрило запутио ка Костуру. Ту је, међутим, наишао на снажан отпор непријатеља. Устани-

ци су разбијени, а сам Петрило, бежећи преко непроходних планина, успео је да стигне до свог господара Михаила.

Бодинова војска истиснула је Византинце из нишке области, али пораз код Костура зауставио је и напредовање Бодинове војске. Кад је император Михаило VII Дука у Цариграду сазнао за срамни пораз својих снага, послао је на устанике Михаила Саронита.

Стигавши до Скопља, Саронит је позвао Георги Војтеха да се преда обећавајући му да ће, заједно са својим људима, бити помилован. Уплашен од велике војске, Војтех је предао град. Ипак, Георги Војтех није престао да ради на поновном ослобођењу Скопља. Користећи погодан моменат, позвао је Бодина да одмах дође. Саронит је некако сазнао за то па је са великом војском изишао и пресрео Бодинову војску код места Таонина, данас Пауна, на Косову пољу. Бодин је поражен и заробљен. Пошто је откривена Војтехова веза с њим, заробљен је одмах и Војтех и подвргнут великим мукама. Заједно са Бодином, послат је у Цариград. Био је то, међутим, исувише дугачак пут за измученог Георги Војтеха па је, на путу за Цариград, умро.

Veselinovic B.
V. 79

БИТКА КОД ПАУНА

Најбољи будилник који сам икад имао био је Марко, сиви, тиграсти мачак. Свако јутро, тачно у пола седам, скочио би са ормана право на моју главу. То је било једино чиме се мешао у мој приватни живот. Одредио ми је кад морам да устајем, а све остало ми је препустио на вољу да радим шта хоћу и кад хоћу. Осим тога, имао је још једну навику, али ми то није сметало. Волео је да ми седи на рамену док пишем. Заклео бих се да је пажљиво читао све што се испод дирки појављивало. Када бих и последњи лист папира извукао из машине, одлазио је у своју омиљену фотељу и престајао да се занима за мене.

Једнога дана радио сам дуже него обично. Писао сам нешто о путовању брзином већом од брзине светлости. Добро сам се намучио да једно физичко тело, ракету, ставим у односе једног новог физикалног догађања о коме наука још ништа не може одређено да каже. Код проблема дилатације простора и времена већ сам био толико уморан да сам морао мало да прилегнем.

Изгледа да сам задремао, јер кад се тргох већ је био мрак. Упалио сам светлост и сео да наставим писање. Прелетех погледом неколико последњих редова да видим где сам стао. Прочитах:

„То је немогуће. Ако се већ лети брзином већом од брзине светлости, онда време не тече спорије, нити стоји, време онда иде унатраг!“

Полудео сам!

Зинух од чуда. Био сам потпуно сигуран да тако нешто нисам ја написао!

— Мијао!

Марко скочи на сто и седе поред машине. Шапом је лагано лупкао по словима и ја прочитах:

„То би морао да знаш!“

— Сигурно сам полудео! — рекох гласно. — Откуд мачак зна да пише?!

„Будало!“ — откуца Марко —

„Ја нисам никакав мачак, само сам грешком упао у њега!“

— Ма немој! — Да ниси краљица од Сабе? Или, лепотица коју је зли чаробњак претворио у мачора?

„Не терај шегу, озбиљно ти кажем!“ — наставио је мачак да куца на машини. — „Ја сам дошао на Земљу, али сам грешком ушао у ово створење!“

Не чекајући да видим шта ће даље написати, рекох:

— Имаш пет минута да објасниш у чему је виц! После тога ћеш летети напоље! Ја, иако пи-

МАЧАК

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЗИНУО САМ ОД ЧУДА КАДА ЈЕ МАРКО СЕО ПОРЕД МАШИНЕ И ПОЧЕО ШАПОМ ДА УДАРА ПО СЛОВИМА

Зоран Поповић

шем фантастичне приче, ипак не могу баш у све да поверујем! Каква је то ујдурма у питању?

— Мијаооооуу! — бесно се протрера Марко и навали на машину.

Нисам хтео да гледам шта пише све док није завршио. То је потрајало, јер му није било лако да својом шапом тачно погађа слова. Кад се одмакао од машине, прочитах:

„Долазим из оног дела Вационе који ви називате сазвежђе Рака, са планете врло сличне Земљи. Требало је да мој дух уђе у тебе, али на таквом растојању грешке су могуће, па сам промашио за само неколико сантиметара и улетео у тог твог мачора који је седео теби на врату кад сам стигао. Дај још папира...“

Схватио да мачак не може сам да убаци нов лист папира у машину. Док сам извлачио откуцани и убацивао чист, рекох:

— Потруди се да објасниш зашто не говориш, зашто си изабрао баш мене и како то да можеш да упадаш у људе или животиње како ти падне на памет! И, коначно, шта тражиш овде?

релеја, ступим у везу са људима. Ти си сасвим случајан избор. Лоцирали смо потпуно произвољно једну јединку на овој планети и све подесили да мој дух уђе у њу. Детаље не би могао да разумеш, јер је наша технологија на сасвим другачијим основама од ваше. Кад су наши психонори открили разумни живот на Земљи, одлучили смо да је посетимо и успоставимо контакт са разумним бићима на њој. Због те мале омашке, умало није све пропало, али је срећна околност да си имао писаћу машину и да сам се сетио да на тај начин могу да ти се обратим. Наравно, то је дуг и непотпун поступак и вероватно ћу морати још једном да долазим. Ипак ћу се потрудити да док сам овде што више урадим. Причај ми зато што опширније о Земљи и животу на њој“.

— Чекај! — рекох. — Ниси још завршио представљање! Интересује ме како изгледаш у стварности, мислим на твој свету. Да ли би могао да ми то нацрташ ако ти вежем оловку за шапу?

„Покушаћу“ — откуца Марко.

Узео сам фломастер и селотејпом га причврстио Марку на шапу. Дао сам му и велики комад папира, распростро га по столу и са великим занимањем гледао шта ће испасти од свега тога.

Мучио се прилично, ипак мачке нису баш највичније цртању, цви-лео, махао репом, мјаукао нешто себи под нос, али цртеж је ипак напредовао. Мора бити да је био веома поносан на своје дело кад је завршио, јер је тако јако зафрктао и замаукао да ме је готово уплашио.

Цртеж је представљао неко чудно створење. Глава је била налик на зечју, са дугим ушима, труп потпуно рибли, прекривен нечим налик на крљушти, по пар руку са сваке стране излазио је из тела одмах испод главе, а доњи

Изгледа да је схватио да сам почео да му верујем па је само махнуо репом и одмах почео да лупа по машини чим сам му убацио нов папир.

Случајан избор

Опет сам сачекао да заврши, па прочитах:

„Глупљи си него што сам мислио. Откуд мачак може да говори? Нема анатомских могућности за то. Чак и да сам у сопственом телу не бих могао да говорим тако да ме ти чујеш, јер ми испуштамо оно што ви овде називате ултразвуком. Зато је и било потребно да уђем у неког домороца и да, користећи њега као неку врсту

део красиле су три ноте са огромним стопалима налик на пачје.

— Не би се могло рећи да си неки лепотан! — не издржах а да не прокоментаришем оно што сам видео. — Какви ли су природни услови на твојој планети кад сте ви овакви?

Ко је лејши?

Куцајући само једном шапом пошто му је на другој и даље био фломастер, Марко одговори:

„Мислиш да си ми ти много лепши са тако мало удова и том бундевастом главом?“

Очигледно га је моја примедба увредила, па покушах да га одобровољим:

— Де, де, нисам мислио ништа страшно. Једноставно, необични сте ми, као вероватно и ја вама, само сам ја био искрен па сам то одмах рекао, а ти ниси изјавио ништа, мада ти са твоје тачке гледишта налазиш да смо ми људи ружни!

„Није то питање искрености. Једноставно сматрамо да је сасвим разумљиво да бића са разних планета, настала у различитим условима, морају и да изгледају различито. Нас много више занима развој интелекта него телесни облици“.

Опет сам морао дуго да чекам док је то откуцао, а онда се сетих и скинух му фломастер са шапе. Ипак је брже куцао са две шапе (умало не рекох руке).

Већ сам био сварио чињеницу да разговарам са мачором, односно бићем из сазвежђа Рака. Што ми се ситуација чинила мање необичном, то ме је више питања мучило. Оно главно, да ли ја имам право да представљам читаво човечанство у разговору са представником друге планете, није ми ни падало на памет. Више ме је мучило питање шта би било да мој гост није промашио и да је ушао у мене, моју свест, како је првобитно намеравао. То га и упи-тах:

— Да ниси промашио, да си ушао у меде, да ли бих ја био свестан тога и шта би ми се догодило?

Загледао се у мене својим сјајним, округлим очима и после краћег колебања откуцао:

„Искрено речено, појма немам! Једино је сигурно да би по мом одласку све било као и пре, а ти, вероватно, не би ни знао шта ти се десило“.

Лепо богами! Сав се најезжих од помисли да сам могао да, потпуно несвестан свега, изиђем из куће и почнем на улици да гњавим првог пролазника тиме што бих му објашњавао да сам управо стигао из сазвежђа Рака и да хоћу да ступим у везу са људима! Сигурно бих врло брзо ступио у везу са психијатрима! Таман бих лепо у некој лудници допунио колекцију разних Марсоваца, Венеријанаца и сличних...

Рекох то Марку, а он одмаука нешто, па сетивши се ваљда да сам лаик за тај језик, опет пређе на писање:

Практично мишљење

„Не разумем зашто људи не би поверовали? Како ми ти верујеш?“ Стварно, како му ја верујем? Ипак није то исто! Лакше је поверовати мачору који зна да пише на машини, него неком познанику који тврди да је пао с Марса (мада бих за неке то смео да кажем мирне савести). Постало ми је јасно да расправљајући о тој теми нећемо далеко догурати. Зато се вратих једном сасвим практичном питању: треба ли, и ако треба онда кога, обавестити о овој необичној посети? Да упитам Марка? Како би он могао то да зна, ако већ ја не знам? Прилике на Земљи и људе он, очигледно, не познаје да би могао о томе да доноси одлуку. После краћег размишљања реших да засад целу ствар не ударам о велика звона и да прво сам видим шта ћу са незваним гостом? Није ли то ипак само мој мачак Марко? Додуше, сада зна да говори, односно пише, али ипак, он је само мачак! А опет, какав је то обичан мачак ако је дошао чак из сазвежђа Рака? Не, не иде ни тако...

У ствари, што сам више размишљао, све ми је мање било јасно шта треба да радим.

У размишљању ме прекиде куцање. Погледах да видим шта Марко хоће. Написао је:

„Док ти размишљаш, ја бих могао нешто да поједем. Ово тело у коме сам, огладнело је.“

Заиста, био је у праву, већ је било време за његов редовни оброк, а ја се запричао...

Нахранио сам га обилатије него обично. Ипак, био је гост.

Јалова размишљања

Пошто је све појео до последње мрвице, уредно је облизао шапе, отишао у фотељу, склупчао се и почео да преде.

— Лако је теби — помислих — а шта ја сада да радим?

Није ми мислио да ми одговори на такво питање. Већ је увелико спавао.

Дадох се у решавање тог тешког задатка: да ли неког обавестити или не, и ако треба, онда кога? Помишљао сам чак и на ветеринаре, али се не задржах дуго на тој идеји, одмах сам схватио да је глупа. Астрономи? Биолози? Филозофи? Можда војска? Зашто војска? Па то је ипак само један мачак, потпуно безопасан! Да, али да ли је безопасан кад није у мачку, шта би било да је ушао у...

Не и не! Стално сам долазио до нових питања на која такође нисам умео да пронађем задовољавајући одговор. Зато коначно дигох руке од јалових размишљања и одлучих да још сачекам и да се боље упознам са својим посетиоцем, па да накнадно одлучим шта да радим. Ваљда ће ми нешто паметно пасти на памет...

Једва сам сачекао да се Марко пробуди. Појма немам зашто га нисам пробудио, ваљда сам имао обзира према госту из такве даљине. Одмах сам га упитао:

Кажи ми шта ти у ствари тражиш на Земљи и какве су ти намере?

Лењо је дошао до машине, протегав се и најзад одлучио да ми одговори:

„Баш си глуп! А шта би ти радио кад би стигао на неку планету на којој постоји разумни живот?“

Искрено речено, појма немам шта бих радио у том случају, али то прећутах не желећи да га учврстим у уверењу да сам глуп. Зато изврдах:

— Није важно шта бих ја радио! Мене интересује шта ти намераваш?

Прво је добро облизао шапе пре него што је написао:

„Ниједна разумна врста не мири се са мишљу да је сама и једина у целој Вациони. Кад на некој планети било где открије живот, и то разуман, природно је да жели да га упозна, да ступи у контакт, размени знања и искуства...“

Звучало је логично. Упитих тек да нешто кажем:

— Али на Земљи постоји врло разнолик живот: биљни, животињски, а само је човек разуман. Како знате која је животна форма она са којом треба ступити у везу?

Где је Марко?

Нисам дуго чекао на одговор. Већ се био извештио и куцао скоро исто тако брзо као и ја:

„Наши психосонори нас упозоравају на постојање свесног живота, а ми касније на лицу места проверавамо. Тако смо...“

Прекинуо је да куца и наћуљило уши. Споља се чуло слабо маукање. Тргао се, сав се затегао и одједном изјурио кроз прозор.

Стигао сам само да видим како замиче иза ограда за неком мачком.

Ујутро сам се пробудио веома касно. Нико ме није звао, нико ми није скочио на главу. Устадох и збуњено се осврнух око себе. Да нисам све то сањао? Где је Марко?

Мада сам био убеђен да је све то био сан, ипак погледах папире на столу. Сместа се расаних! Ипак сам ја то јуче разговарао са Марком. Погледах и онај лист увучен у машину и прочитах поруку:

„Само да те известим. Изгледа да нисам промашио кад сам долазио. Срео сам још неке мачке и разговарао са њима. Сада ми је јасно која је животна врста доминантна и најразумнија на Земљи. Кад људи достигну тај ниво свести и знања, доћи ћемо опет и тада ћемо разговарати.“

То је било све.

Мачак ми се вратио после месец дана. Само мауче и преде, седи ми на рамену док пишем и ујутро ми скаче на главу. Писахој машини више не прилази.

**ЈЕДНА
АЛИ
ВРЕДНА**

Кад се тројица уједине
могу да понесу терет
шесторице
(Шпанска пословица)

укрштене речи

ИНДИЈА

Независна и несврстана република у јужној Азији на чијој површини од 3.268.090 квадратних километара живи преко 600 милиона становника, што значи да је по броју живља друга на свету. Под бројевима 1, 2, 3, 4 и 5 су неки од симбола који карактеришу Индију.

АУТОР: ВЕ-МАК	1	ПОЗАЈ- МИТИ	ГРАД У АРИЗони (САД)	ВРСТА СОКА ОД ЈУЖНОГ ВОБА	„РЕЦИПЕ“	ШТАВИШЕ ДАПА- ЧЕ	МЛИТА- ВОСТ МИШИКА (СТР.)	НОТНИ СИСТЕМ	СУЛА- НОВ УКАЗ
СТАНОВ- НИЦИ ГРАДА У САД									
НАСИЛНИ ПРИСВА- ЈАН, ОС- ВАЗАН									
ФИГУРА У ШАХУ					ВИСИН- СКА ТАЧКА				
					ШВЕДСКА ГЛУМИЦА ЈАКОВ- СОН	ИЗНАД КИНЕСКИ ФИЛОЗОФ СИ ТУН			
МИШЉ ИМЕ			ВРСТА ОБЛОЖЕ- ЊА						
„ЛУМЕН“									ХЕМИЈ- СКИ ЕЛЕМЕНТ
			КРАЈ КРАЈА АФРИКИ						
			ЕЛЕКТРОН- СКА ЦЕВ						
СРЖ, СУШТИНА	ГЛУМИЦА РИНА ФУДБАЛЕР БОЛАТ				ЗНАК ЗА ОХРИД	ЛЕК ПРОТИВ МАЛА- РИЈЕ	ДИТУН НАЛИС ИМЕ КА- РЕЊИЦЕ		
МЕТАР				РЕКА У СССР-У, ПРИТОКА ВОЛГЕ				„ТОНА“	
НЕОБУ- ЧЕНИ		3						ДУГАЧ- КО	
				4					
				ПОСУДА					
НАШ ПИСАЦ, ИВАН					МИШЉ ИМЕ				
					ЗНАК ЗА СЕЛЕН				
5							ЈАПАН- СКА ИГРА НА ДАСЦИ		
ОБЛАСТ У ЕТИО- ПИЈИ							ЛИЧНА ЗАМЕ- НИЦА		

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Е, ОПАСНОСТИ, баобаб, НС, а, јатак, овсик, ви, Елза, Енке, зар, оштар, навигатори, очи, Ерат, клизање, И, аутомат, Ирци, Б, оба, лихвар, ол, о, НАРЕДБИ.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“, Манадонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредник: Бојана Докић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Манадонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез. Цена једног примерка 8 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	88.00 динара
6 месеци	176.00 динара
1 година	352.00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	176.00 динара
6 месеци	352.00 динара
1 година	704.00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НИП „Политика“ ООУР „Продаја“ — претплата на лист „Политикин забавник“

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	\$	38.—
СР НЕМАЧКА	DM	76.—
ШВЕДСКА	Skf	167.—
ФРАНЦУСКА	Fr	164.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	64.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун „НИП“ „Политика“ код ИНВЕСТ БАНКЕ — Београд на рачун 60811-620-63-257300-00054, са обавезном ознаком претплата на „Политикин забавник“

ПРИЈАТЕЉА

Нова погодност за пријатеље PEZ-а!

Драги пријатељи PEZ-а

Приближава се дан школског распуста а са тиме и дуже време за игру.

Спремили смо вам 5.000 комада PEZ лопти, које нудимо по повољној цени. Пожурите са поруџбином.

Лопту ћеш платити поштару по цени од 65 динара.

Наша адреса је:
PEZ ПРИЈАТЕЉ
61111 ЉУБЉАНА, пп. 8

HP Kolinska
Kolinska Ljubljana

Купон попуни штампаним словима, изрежи и обавезно налепи на дописницу.

Презиме и име (обавезно штампаним словима)

Улица и кућни број

Место

Поштански бр. бр. PEZ чл. карте ком. PEZ лопти датум рођења

Потпис родитеља

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

ЈАДРАНСКЕ ДУБИНЕ

Која је највећа измјерена дубина Јадранског мора. Молим те да ми тачно одговориш јер сам у атласима, књигама, новинама налазила разне податке, на примјер: 1560 м, 1300, 1260...

Дејна Мидовановић
Миљана Вукова 3/2
Титоград

Током времена вршени су многи покушаји да се нађе, и измери, највећа дубина Јадранског мора. Тако је, наводи Поморска енциклопедија ЈЛЗ (издање 1956), извесни Ф. Хофгартнер 1877. године у јужном Јадрану измерио дубину од 1645 м, а касније и од 1400. У карти Интернационалног хидро-

графског бироа у Монаку (1938) као највећа дубина наведено је 1590 метара, а у поморским картама старе Југославије 1330 м. Од 1911. до 1914. године бродом „Најаде“ извршено је дванаест истраживања и тада је измерена највећа дубина од 1228 м. На картама Хидрографског института ЈРМ у Сплиту, опет по поменутој Поморској енциклопедији, највећа измерена дубина је 1400 метара. Међутим, Мала енциклопедија „Просвете“, 1978, као највећу дубину наводи 1330 м, измерену осамдесетак километара јужније од Боке которске...

ПРОТИВ РОПСТВА

Желео бих да сазнам нешто о Абрахаму Линколну.

Златко Вуков,
Нови Сад

Шеснаести по реду председник Сједињених Америчких Држава Абрахам Линколн (1860-65) био је пре тога, земљорадник, дрвосеча,

лађарски момак, управник поште, адвокат, члан Конгреса. Припадао је Републиканској странци, странци америчке индустријске буржоазије која је била за укидање црначког ропства. Водио је рат са јужним државама и после победе

над њима ропство је укинута на целој територији Сједињених Америчких Држава. Погинуо је као жртва атентатора.

РАДНА АКЦИЈА

Имам 13 година. Желео бих да за време летњег распуста одем на радну акцију. Које да се обратим?

Реља Мирковић,
Београд

О условима примања на радну акцију мораш се обавестити у својој пионирској организацији, односно Градској конференцији ССО Београда, Македонска 18.

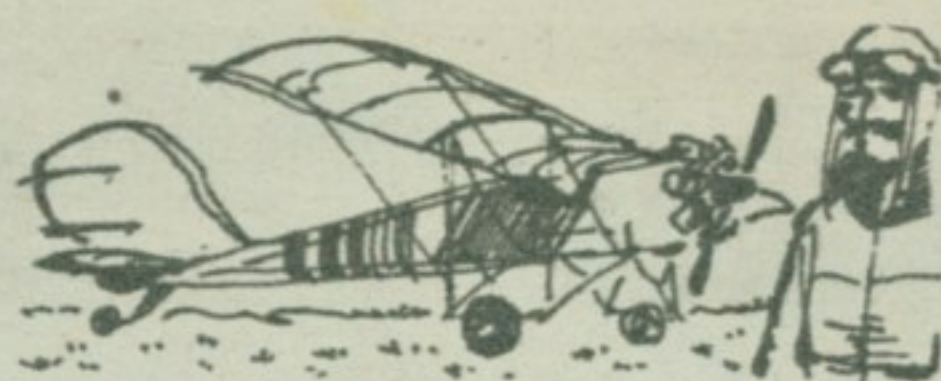

ЕДВАРД РУСИЈАН

Жељела бих да нешто више сазнам о пиониру нашег ваздухопловства Едварду Русијану.

Снежана Јовановић,
Винковци

Едвард Русијан (1886-1910) је један од пионира нашег ваздухопловства. У раду на конструисању авиона сарађивао је са Дубровчанином Михаилом Мерћепом. Већ 1910. године на аеромитингу у Загребу Русијан је пилотирао ави-

оном који су заједно конструисали. При извођењу лета у Београду, на платоу испред Калемегданске тврђаве 27. децембра 1910. године, Русијан је погинуо. Он је први Југословен који је изгубио живот у авионском удесу.

ОТКУД САРАЈЕВО?

Интересује ме кад је основан град Сарајево и по чему је добио име?

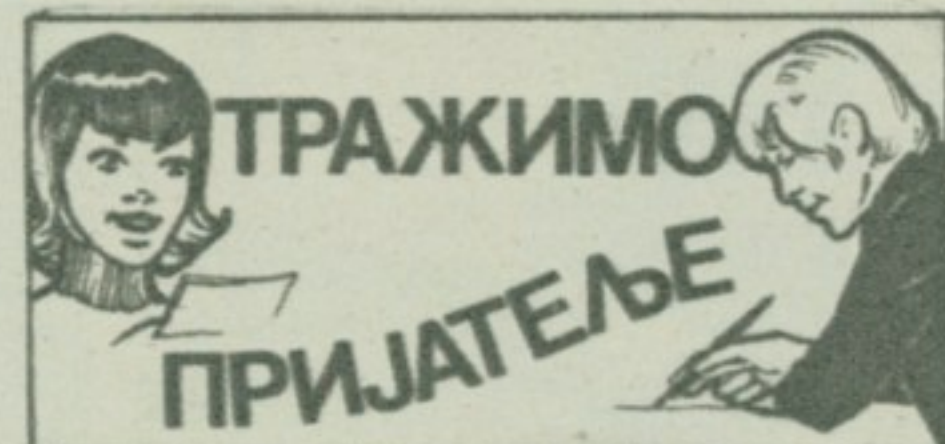
Индира Зеквић,
Сарајево

Подручје града Сарајева помиње се 1244. године као део средњовековне жупе Врхбосне у поседу породице Павловића. Непосредно пред долазак Турака у Босну, на

месту данашњег Сарајева постојала је, вероватно, дубровачка колонија. После више провала у Босну, у првој половини 15. века Турци су дефинитивно освојили жупу. Под средњовековним градом Врх-

босном ускоро је основана варошица Сарај-васи, што на турском значи „поље око двора“. Тако је и настало име града на Миљацки које се први пут помиње 1507. године.

Владимир Сребров, 91000
Скопље, Раде Кончара 2а —
13 година, сакупља значке и
маркице, вежба гимнастику

Одељењска заједница ОШ
„Бранко Миљковић“ VI/1,
18000 Ниш — жели да се до-
писује са вршњацима из
целе земље

Нада Цветковић, село Јардан
61, 75400 Зворник — 14 годи-
на, воли спорт и музику

Снежана Гвозденовић, 23000
Зрењанин, Трг Доситеја Об-
радовића 1/10 — 13 година,
навијач „Црвене звезде“

Нада Симоновић, 26333 Пав-
лиш, Првомајска 40 — 10 го-
дина

Марија Паштровић, 25272
Бачки Моноштор, Маршала
Тита 28 — 11 година

Виолета Грдић, 56223 Борово,
Н. Демље 3 — 13 година,
воли музику

Миодраг Видаковић, 18000
Ниш, Грабовачка река 5 — 12
година, воли спорт и музику,
навијач „Партизана“

Едина Корајкић, 78400 Бо-
санска Градишка, ОШ „Бра-
ћа Рибар“ — 13 година

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

● Ко ми пошаље разгледни-
цу свога мјеста, добиће од
мене двије различите раз-
гледнице Омиша — Гроздана
Марунич, Чет. С. Дружића
37, Омиш.

● За ЛП Здравка Чолића
„Ако приђеш ближе“ дајем
10 салвета, 7 разгледница, 3
постера и једну металну знач-
ку — Гашевић Снежана,
16240 Медвеђа, Улица Б. С.
Дренички 56.

● Желео бих да мењам или
купим голубове — Славољуб
Которчевић, Казимира Вељ-
ковића 12, 11320 Велика Пла-
на.

● Недостају ми ови бројеви
„Микијевог забавника“ — 1,
4, 5, 11, 13, 14, 19, 65, 66, 76,
90, 132, 138, 156, 157, 159, 164,
165, 182, 195, 196, 198, 199, 202,
203, 204. У замену дајем бро-
јеве 25, 120, 141, 142, 144, 167
и 151. Лазар Сташић, Београд
ски пут 30, 11070 Нови Бео-
град.

● Ко ми пошаље пет знача-
ка, добиће десет страних мар-
кица — Весна Павић, Вука
Караџића 147, 26220 Ковин.

● Имам 60 бројева „Поли-
тичког забавника“, и то ста-
ријих, које бих поклонио чи-
таоцу који ми се први јави
разгледницом на адресу: Пе-
тар Гаврановић, Иве Лоле Ри-
бара 13, 56251 Привлака.

